

SLAK

v Maďarsku a na Slovensku, je nezbytné dbát na ochranu chovů vnímavých hospodářských zvířat

▶ STR. 6-7

Protesty zemědělců

proběhly 27. února po celém území ČR i v dalších státech EU, reportáž z dění

▶ STR. 30-33

Mléčná farma roku 2025,

slavnostní vyhlášení jednotlivých kategorií se konalo 6. března na Seči

▶ STR. 44

NOVĚ JDEME K NAŠIM ČTENÁŘŮM POUZE JAKO e-VERZE, objednávky na www.akcr.cz

27. BŘEZNA
2025

AGRObase ZPRAVODAJ

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online

Zemědělci nezdrazňují potraviny

Ceny některých potravin, jako mléčné výrobky nebo vejce, opět vyletěly na pultech obchodů nahoru. Na sociálních sítích někteří obviňují zemědělce, což ochotně podporují zástupci obchodníků nebo i někteří politici.

Co na to říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal a proč se to podle něj děje? „Debata by se neměla vést o pocitech a překrucování statistik, ale o reálných příčinách růstu cen potravin a o tom, co lze udělat pro to, aby potraviny byly levnější, nebo alespoň přestaly zdražovat,“ uvedl a důrazně odmítl, že by zemědělci měli na ceny potravin vliv.

Jak vnímáte útoky proti zemědělcům na sociálních sítích, že zdražili lidem potraviny?

Hospodářský výsledek zemědělství za rok 2024 je nominálně jeden z nejhorších za posledních deset let. Náklady jsou v průměru o 30 % vyšší, než byly před čtyřmi lety. Ceny zemědělských výrobců klesaly 16 měsíců v řadě a o mnoho se neliší oproti cenám, kte-

ré tu byly v roce 2008. Představte si, že byste dostávali stejnou mzdu jako před 17 lety. Když dojde k mírnému navýšení cen, které zdaleka neodpovídá zvýšení cen vstupů, už je „oheň na střeše“, do kterého někteří lobbisté a profesionální manipulátoři v jedné osobě přilévají olej. Kvůli nepochopení a také pro laciné politické body pak mnoho nepravd opakují

samotní politici. Celé je to ale emocionálně vyhocené a věcná debata zůstává v pozadí. Zákazník přitom není zvědavý na to, kdo ho přesvědčí o svojí subjektivní, nikoliv objektivní pravdě, ale zajímá ho, jak to bude s cenami potravin dál.

A jak to tedy podle Vás bude dál?

Nejprve musíme pochopit, proč se to děje. Na jedné straně stojí navýšení cen vstupů, které v mnoha ohledech platí pro celý dodavatelsko-odběratelský řetězec. O desítky procent zdražila hnojiva, přípravky na ochranu rostlin, stroje nebo náklady na údržbu strojů, budov a materiálu. V době volatilních trhů ale roste třeba i cena půdy a pachtovného, které investiční fondy vnímají jako konzervativní zhodnocení peněz, pro nás je to ale základní výrobní prostředek. Nejvíce ale oproti roku 2020 zdražily energie. Celé to umocňuje „zelená“ politika, která přináší ztrátu tržních příležitostí a další byrokracii a nároky na čas a pracovní sílu. Té musíme v návaznosti na inflaci zvyšovat mzdy, a to všechno nemůžeme promítnout do cen, protože ty se tvoří na základě globální nabídky a poptávky. Mnoho zemědělců v této době odchází od produkce s přidanou hodnotou, která vyžaduje větší investice a je více riziková. Vidíme to v ovocnářství, zelenářství nebo třeba v chovu hospodářských zvířat, a to nejen v Česku (kde tento proces z mnoha důvodů akceleruje), ale v celé Evropě. Výsledkem je úbytek producentů a nižší nabídka, do které se promítají vyšší náklady. Navíc je nutné si uvědomit, že řada nákladů se zvyšuje „uměle“ rozhodnutím politiků, ať na evropské, či národní úrovni. Třeba v současnosti žhavé téma cen vajec. Jako jedni z mála v Evropě máme zákaz

klecových chovů nosnic, což je nejen méně výnosný a nákladnější způsob produkce vajec, ale také ve výsledku náchylnější k nákazám, jako je ptačí chřipka, která celosvětově ceny vajec ovlivňuje.

A co s tím teda budete dělat?

Společně s dalšími nevládními organizacemi zastupujícími zemědělce jsme vytvořili dokument „Společná iniciativa pro konkurenceschopné zemědělství, kvalitní a bezpečné potraviny pro občany této země po volbách 2025“, který postupně představujeme stranám, které se mají šanci na podzim dostat do Sněmovny. Politikům nabízíme konstruktivní dialog s těmi, kdo potraviny a suroviny pro ně skutečně produkují. Víme, co nám ubližuje a co by nám naopak mohlo pomoci k tomu, abychom v Česku udrželi přidanou hodnotu, zaměstnanost a hlavně produkci v době, kdy Evropa mluví o strategické suverenitě a zemědělství označuje jako strategický sektor podobně jako energetiku nebo obranu. Zemědělství a potraviny budou jedním z důležitých témat voleb. Nemělo by to být ale v režii urážek, strašení a vytváření těch či oněch pocitů, ale skutečných čísel. Na polích a ve stájích „leží“ desítky, až stovky miliard, které mohou znamenat levnější potraviny nebo větší příspěvek k HDP tohoto státu. Jsme připraveni taková řešení nabídnout komukoliv, kdo bude mít zájem o odpovědné vedení této země v těžkých časech, které nás bezpochyby ještě čekají.

Dozví se politici, kdo tedy může za ceny potravin?

A v tom je právě ten vtíp. My neříkáme „kdo“, ale co. V některých případech je to legisla-

tiva přebytná, jinde chybějící. Máme velký dluh v investicích a zemědělství se přespříliš politizuje. Když se ale objektivně podíváme na to, jak vzniká cena potraviny, lze říci následující. Obecně platí, že každá potravina v regálu se skládá z ceny zemědělce, nákladů a přírážky zpracovatele, nákladů na obaly, nákladů na skladování, nákladů na přepravu a nákladů a přírážky obchodníka. Finální cenu určuje prodejce. Ten si ji pak určí tak, aby mu to vyšlo. I přes veškeré slevové akce jsou obchodníci v Česku v zisku, a to i proto, že běžná regálová cena je u nás velmi vysoká. Kasino vždycky vyhraje. Koneckonců tu třeba český Lidl dosahuje lepšího poměru zisku vůči obratu než v sousedním Německu, a to až o 100%. Obchod je u nás vysoce koncentrovaný a téměř 50% drží fakticky dvě skupiny.

Zemědělci jsou naopak velmi fragmentovaní. Těžko mohou určovat cenu, a to ani u mléka, kde je díky evropským pravidlům umožněna odbytovým organizacím výjimka maximálního tržního podílu. Přesto máme jednu z nejnižších cen mléka v EU. Naproti tomu obchody zrovna u mléka rádi „čachrují“ s různými privátními značkami, aby vyvolaly dojem „českosti“ a kvality. I proto jsme se připojili k evropské petici „Stop falšovaným potravinám: Údaje o původu na etiketě“. Cílem je uvádět skutečnou zemi původu na etiketě a zabránit tak klamání zákazníka třeba prostřednictvím neoznačených privátních značek nebo tím, že bude změněn původ potraviny podle místa přebalení zboží, což je bohužel podle aktuálně platné legislativy v pořádku. Pokud tato petice dosáhne milionu podpisů napříč zeměmi Evropské unie, bude se jí Evropská komise muset zabývat. Proto Agrární komora ČR tuto iniciativu podpořila a vyzvala k podpisu i své členy a vlastně všechny spotřebitele, kterým zaleží na tom, aby znali původ potravin. Podepsat ji lze až do poloviny září.

Zástupci obchodníků tvrdí, že ceny určují a „kapsy si mastí“ zemědělci.

Pan Prouza vychází z údajů Českého statistického úřadu a jeho cílem je očernit české zemědělce, aby dovozy levných a méně kvalitních potravin ze zahraničí nevypadaly v očích veřejnosti tak špatně. Všechno mezi tím je čistá fabulace, protože míchá takzvané hrušky a jablka. Jeho oblíbenou statistikou je Souhrnný zemědělský účet, což je vlastně v odborné terminologii statistiků podnikatelský důchod ze zemědělské činnosti. Naposledy se zástupce obchodníků předvedl, když na sociální síti X porovnával finální data za rok 2023 ve výši 10,9 miliardy korun s prvním odhadem za rok 2024 ve výši 15,4 miliardy korun, který bývá zpravidla nadhodnocený, a to o dost. Na těchto z kontextu vytržených datech chtěl dokazovat, jak se zemědělci v Česku mají dobře. Že jim zisk meziročně narostl o 50%. Už zapomněl dodat, že je to jeden z nejhorších zisků za dobu našeho členství v EU a odhad za rok 2024 byl nižší

Naší silnou ambicí je prosadit do programů politických stran naše témata a priority.

než odhad za rok 2023. Na naše argumenty se nenamáhal reagovat. Nyní nám dal za pravdu Český statistický úřad, který zveřejnil další a výrazně nižší odhad za loňský rok ve výši 13,3 miliardy korun. Navíc úřad označil tento výsledek v porovnání s ekonomickými výsledky předchozích deseti let byl za silně podprůměrný. Navíc loňské zdánlivě lepší výsledky oproti předešlému období jsou dané především tím, že v roce 2023 nebyly vyplaceny zálohy na dotace a loni jsme se k této dříve běžné praxi vrátili, rozhodně tedy nelze mluvit ani o nějakém polepšení si z roku na rok. Za loňskými výsledky zemědělství stojí především nižší produkce obilovin a olejnin, které se dříve považovaly za ekonomické tahouny odvětví. Může za to jednak horší výnos kvůli vlně silných mrazů loni v dubnu a letním bouřkám s krupobitím, jednak nižší osevňovací plochy kvůli tlaku levných a méně kvalitních dovozů ze třetích zemí. V živočišné výrobě sice vykázali lepší výsledky než předešlý rok chovatelé skotu a producenti mléka, naopak

pokles nastal prakticky u všech ostatních živočišných komodit, tedy u prasat, drůbeže i vajec. Takže ani v tomto případě nelze mluvit o oživení a lze spíše očekávat, že nerovnováha mezi rostlinnou a živočišnou výrobou se bude nadále prohlubovat.

V čem je to špatné? Tlak na konzumaci jen potravin rostlinného původu sílí.

Živočišná výroba a rostlinná výroba se vzájemně potřebují, protože se synergicky doplňují. Chlévská mrva se používá k hnojení polí a je přirozeným zdrojem organické hmoty v půdě. Produkce rostlinných komodit zase slouží i k výrobě krmných směsí pro hospodářská zvířata. Nerovnováha na jedné nebo druhé straně způsobí potíže, což farmy dobře vědí, a proto mnoho z nich provozuje obě dvě výroby současně. Například bez zvířat nebude čím hnojit pole a zvýší se spotřeba umělých hnojiv, kterou se už léta úspěšně daří snižovat a je to i v souladu s našimi environmentálními ambicemi, přestože vůči nim, respektive nereálnosti ambicí, máme řadu praktických výhrad. Vegetariánů a veganů je v české společnosti maximálně kolem 5%, zbylých 95% maso a produkty živočišného původu přirozeně konzumuje.

Pokud bude pokračovat útlum živočišné výroby, bude nutné posílit dovozy, což už se děje. Evropská unie otevírá dveře tomu, aby se na-

příklad hovězí a drůbeží maso mohlo ve větší míře dovážet do Evropy z Jižní Ameriky, proti čemuž ostatně protestovaly tisíce zemědělců napříč Evropou včetně Česka. V zemích jihoamerického Mercosuru nemají zdaleka tak vysoké standardy chovu zvířat včetně welfare jako u nás. Kromě toho používají hormony a veterinární léky, které jsou v Evropě dávno zakázané. Naše chovy dosahují špičkových kvalit, například užitkovost dojníc dosáhla v roce 2023 téměř 9,4 tisíce litrů na dojnicu za rok, zatímco před dvaceti lety to bylo necelých 5,8 tisíce litrů. Kdyby byla zvířata ve špatném zdravotním stavu nebo ve stresu, takových výsledků nikdy nedosáhneme. A já se ptám: Když omezíme chov dojníc a dovezeme si mléko a mléčné produkty ze zahraničí, nebo dokonce ze třetích zemí, protože tomu se nevyhneme, komu tím pomůžeme? Klimatu, když zvýšíme uhlíkovou stopu? Půdě, když zvýšíme spotřebu umělých hnojiv? Zvířatům, když budeme mléko dovážet ze zemí, kde mají nižší standardy welfare? Lidem, kteří za mléko z dovozu budou muset zaplatit víc peněz, protože budou chtít dopřát sobě a svým dětem tento přirozený zdroj vápníku a dalších látek? Na všechny tyto otázky si odpovídám negativně a i to je jeden ze zásadních důvodů, proč za potřeby českého zemědělství nepřestaneme bojovat.

Redakce Agrobaze

V Senátu k budoucnosti sektoru

Podruhé se v budově Senátu na Malé Straně uskutečnila 6. března konference o budoucnosti zemědělství, kterou si přišlo poslechnout kolem stovky lidí. O aktuálních otázkách, jako jsou tlak na evropský zemědělský rozpočet, environmentální ambice, přebujelá byrokracie nebo obchodní dohody mezi EU a třetími zeměmi, diskutovali se šéfy zemědělských nevládních organizací ministr zemědělství Marek Výborný nebo předsedkyně Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova Evropského parlamentu Veronika Vrecionová. Konferenci pořádal senátní Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu za odborné spolupráce s Ministerstvem zemědělství.

Evropský kontext do debaty vnesli eurokomisař pro zemědělství a potravinářství Christophe Hansen, který vystoupil prostřednictvím videonahrávky, a předsedkyně Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova Evropského parlamentu Veronika Vrecionová. Oba mluvili o potravinové bezpečnosti a roli Česka v ní. Pode Vrecionové je třeba zohlednit potravinovou bezpečnost při tvorbě nové Společné zemědělské politiky EU. Evropa pokulhává především v zemědělském výzkumu a inovacích, zdůraznila také nutnost snížit administrativní a reportingovou zátěž. Komentovala i vlnu protestních akcí napříč Evropou včetně Česka proti obchodní dohodě mezi Evropskou unií a jihoamerickým sdružením Mercosur. „Tato smlouva se projednává už dvacet let a její podoba je jiná než na začátku. Je prostor pro další diskuzi,“ poznamenala a dodala směrem k zástupcům zemědělských organizací: „Chtěla bych poprosit, abyste tu smlouvu nebrali tak, že je celá špatně.“

Ministr zemědělství Marek Výborný se zaměřil na nedávno představenou vizi rezortu pro vývoj sektoru, proti které Agrární komora ČR vznesla řadu připomínek. „V mnoha věcech jsme v minulých letech byli příliš ambiciózní. I když s dobrým úmyslem, reálně to začalo ohrožovat sektor. Je proto třeba tyto ambice zrealizovat, ale neopouštět,“ uvedl. Za důležité označil stanovit jasné cíle a zároveň větší míru flexibility a snížit míru regulací. Státní zemědělský intervenční fond podle něj už loni snížil počet kontrol meziročně o desítky procent. Zdůraznil zejména podporu živočišné výroby a citlivých komodit. „Když navštěvuji farmy, nenabyl jsem pocitu zbídačení. Já ten pocit nemám,“ dodal ministr.

Dále dostali prostor zástupci zemědělských nevládních organizací. Prezident Agrární komory ČR Jan Doležal se věnoval způsobu, jakým se financuje Evropská unie. Hrubý národní produkt stagnuje a snižují se cla, tedy hledají se nové způsoby zdroje peněz jako uhlíková daň, sankce za neplnění Green Dealu a samozřejmě půjčky. „EU si bude půjčovat, dost možná i naším jménem. Otázkou je, kam

Konferenci Budoucnost českého zemědělství 2025 moderovala senátorka Jarmila Smotlachová, která na úvod vyzdvihla kontinuitu této akce na půdě Senátu. Přivítala přítomné z řad organizátorů i hostů a vyzvala předsedu Senátu Miloše Vystrčila, aby akci zahájil. „Situace za hranicemi České republiky je čím dál složitější a to, jak bude naše země fungovat v otázce potravinové bezpečnosti, je čím dál důležitější. Máme dva úkoly. Musíme najít shodu, jak budeme fungovat uvnitř – malí, střední a velcí zemědělci s potravináři. Potom je stejně

důležité, možná důležitější, jak budeme fungovat vně. Jak bude české zemědělství konkurenceschopné,“ uvedl předseda Senátu. Právě konkurenceschopnost Vystrčil označil za jeden z problémů, s nímž se tuzemský agrární sektor potýká. Závěrem vyzval české zemědělce, aby se semkli. Na nutnosti diskuze mezi zemědělci a politiky se shodli ve svých úvodních proslovích i následující řečníci, kterými byli předseda senátního Podvýboru pro zemědělství Josef Bazala a ministr zemědělství a zároveň lidovecký předseda Marek Výborný.

ty peníze, které bude muset někdo splatit, půjdou,” podotkl Doležal. Prezident Agrární komory ČR rovněž zdůraznil, že je potřeba snižovat regulatorní a administrativní zátěž kladenou na zemědělce. „Musíme zemědělcům rozvázat ruce. Zrušme všechno, co po nás Brusel nepožaduje. Nechodme nad rámec minimálních požadavků,” vyzval.

Předseda Asociace soukromého zemědělství Jaroslav Šebek kritizoval složení řečníků na konferenci, na které většina vystupujících má členství v Agrární komoře ČR, pouze Asociace soukromého zemědělství ČR vystupuje podle něj sama za sebe. Politici podle jeho slov ustupují zástupcům úzkých zájmů hlavně velkoprodukčního modelu, čímž mimo jiné také zavírají cestu k využití plné podstaty Společné zemědělské politiky EU. Přesto se na řadě problémů tuzemského agrárního sektoru shodl s ostatními. Jmenoval například nejvíce rostoucí ceny potravin z celé EU, na druhou stranu slabou obchodní pozici a nízký profit samotných zemědělců či hlubokou nevyváženost rostlinné a živočišné výroby. „Tehle motor potřebuje generálku jako sůl, protože navyklé finanční záplaty už nepomáhají,” dodal.

Předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha prezentoval Společnou iniciativu pro konkureschopné zemědělství, kvalitní a bezpečné potraviny občanům této země 2025+, na níž se shodlo pět zemědělských nevládních organizací včetně Agrární komory ČR a Potravinářská komora ČR. „Tyto organizace reprezentují 90 % potravin, které jsou vyrobeny v Česku. My tu vzájemnou diskuzi vedeme. My se snažíme hledat společná řešení,” poznamenal Pýcha. Strategii Ministerstva zemědělství sice uvítal, ale nezohledňuje podle něj skutečnou situaci v zemědělství. Předseda Zemědělského svazu ČR podpořil požadavek prezidenta Agrární komory ČR na zrušení pravidel nad rámec toho, co požaduje Evropská unie.

Poslední blok konference se zaměřil na produkci ovoce a zeleniny. Předsedkyně Zelinářské unie Čech a Moravy Monika Nebeská vyzdvihla kvalitu domácí produkce. Zelináři podle ní šetří přírodu, snižují uhlíkovou stopu, podporují soběstačnost Česka. „Proč by měl český zákazník kupovat zeleninu, která putovala tisíce kilometrů, když ji dokážeme vypěstovat. Jsem ráda, pane ministře, že se tím zabýváte,” uvedla Nebeská, čímž narážela na dovozy potravin ze třetích zemí a obchodní dohody, které to umožňují jako smlouva mezi Evropskou unií a zeměmi Mercosur. Předsedkyně Zelinářské unie Čech a Moravy se připojila k požadavku svých předřečníků na snížení byrokratické zátěže. „Nikdo se nenají ze vzorně vyplněných hlášení,” poznamenala. Dalšími výzvami pro sektor jsou podle ní dostatek pracovníků na sezonní práce, zpracovatelské kapacity nebo nerovné postavení vůči obchodním řetězcům.

Předseda Ovocnářské unie ČR Martin Ludvík mluvil o snižující se výměře ovocných sadů a keřů. Nároky na české ovocnáře se podle něj zvyšují. Mají produkovat méně odpadu, požadavky na bezpečnost produkce jsou vyšší a stejně tak environmentální požadavky nebo administrativa. V této souvislosti pochválil anti-byrokratický balíček Ministerstva zemědělství, ale v první řadě se podle něj tato administrativní zátěž vůbec neměla dostat do legislativy. Zmínil i nepoměr mezi vysokými náklady ovoc-

nářů a nízkými výkupními cenami. „Zemědělství musí být atraktivním oborem a na to musí být férové ceny,” řekl Ludvík.

V následné diskuzi vystoupila prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová k nefinančnímu reportingu ESG, který podle ní mohou zvládnout velcí producenti, ale malí ne. Viceprezident Agrární komory ČR Václav Hlaváček mluvil o zetištění Evropské unie a toho, co po zemědělci požaduje. Předseda ZD Ostaš Jaroslav Lád kritizoval nastavení redistributivní platby na úrovni 23 % z obálky přímých plateb, proti čemuž inicioval již dříve ústavní žalobu. „Rozbíjíte družstva. Ničíte soukromé vlastnictví,” uvedl. Jiří Hrbek, který měl dříve na starosti zemědělskou statistiku na Českém statistickém úřadě, by na příští konferenci uvítal vystoupení statistiků a sjednocení údajů.

Konference přinesla celou řadu názorů a pohledů na současnost i budoucnost.

Úřad AK ČR

Slintavka a kulhavka už je také na Slovensku

Kvůli nově potvrzeným ohniskům slintavky a kulhavky (SLAK) na Slovensku vydala Státní veterinární správa (SVS) nová celostátní mimořádná veterinární opatření (MVO), která zakazují přepravu vnímavých zvířat a tepelně neopracovaných produktů z těchto zvířat ze Slovenska.

SLAK se objevil v Maďarsku

Maďarsko oznámilo prostřednictvím systému rychlého hlášení nálezů potvrzení ohniska slintavky a kulhavky (SLAK) v župě Győr-Moson-Sopron v obci Kisbajcs poblíž maďarsko-slovenské hranice na farmě s dojným skotem.

Na postižené farmě se chovalo celkem 1 418 kusů skotu různého věku. První klinické příznaky pracovníci farmy zaznamenali 3. března 2025 u skupiny jalovic, u nichž pozorovali slinění, nechutenství a snížený příjem vody. Veterinárního lékaře informovali 5. března, který při návštěvě farmy zjistil přítomnost puchýřů a lézí v dutině ústní, na mlčce, korunkovém prstenci a v meziprstním prostoru. U 80 % jalovic zjistil horečku.

Nákaza se laboratorně potvrdila 6. března 2025 metodou PCR ve státních Veterinárních ústavech. Počáteční epidemiologické šetření neprokázalo žádný nedávny pohyb zvířat do hospodářství, bylo však identifikováno jedno kontaktované hospodářství. Všechna zvířata byla utracena.

dutina ústní, nozdry, mléčná žláza, končetiny. V důsledku uvedených příznaků se objevuje u zvířat typický slinotok a kulhání. Nejedná se o nákazu přenosnou ze zvířete na člověka. Nicméně lidé mohou nákazu přenést nepřímo mezi chovy vnímavých zvířat. Onemocnění vyžaduje vysokou nemocnost, ale nízkou úmrtnost. Typické je onemocnění velkého počtu zvířat na hospodářství. Nejčastěji se zvířata nakazí inhalační cestou – přímým přenosem viru mezi zvířaty. Na území České republiky se nemoc vyskytla naposledy v roce 1975.

Petr Vorlíček, tiskový mluvčí SVS

Rovněž se obnovují kontroly na česko-slovenské hranici i ve vnitrozemí s policií a celníky. Preventivní mimořádná opatření směřují k tomu, aby ČR ochránila své území před touto nebezpečnou nákazou.

Dne 21. března se potvrdila tři ohniska slintavky a kulhavky (SLAK) ve třech chovech skotu v okrese Dunajská Streda na jižním Slovensku. Chovy se nacházejí v těsné blízkosti maďarské hranice v severozápadním Maďarsku, kde se ohnisko potvrdilo před dvěma týdny, vzdálenost mezi maďarským a nejbližším ohniskem na Slovensku činí jen 7 kilometrů. V chovech se v současné době nachází přibližně 2 000 kusů skotu.

SVS na tuto informaci neprodleně reagovala a již v noci 20. 3. 2025 vydala MVO s celostátní platností, která následně dnes upřesnila. Všem fyzickým a právnickým osobám nařídila zákaz přemístování zvířat vnímavých ke SLAK ze Slovenska do ČR. Také právnickým a podnikajícím fyzickým osobám zakázala přemístování zárodečných produktů, vedlejších živočišných produktů a také tepelně neopracovaných živočišných produktů ze Slovenska do ČR.

Na základě MVO budou na hraničních přechodech ze Slovenska a namátkově i ve vnitrozemí kontrolováni přepravci vnímavých zvířat, z nich pocházející živočišné produkty či zárodečné produkty. Přepravci zvířat budou

muset dokládat, že před nakládkou provedli desinfekci vozidla, přepravci produktů budou povinni předložit doklady o původu záсылky. Kontrolována budou jak vozidla jedoucí ze Slovenska, ale namátkově i vnitrozemští přepravci.

V platnosti zůstávají i již dříve vydaná MVO. Na jejich základě se například u vozidel přepravujících živá zvířata ze zahraničí, která se v posledních 21 dnech pohybovala v uzavřených pásmech okolo ohniska SLAK, požaduje doklad o provedení desinfekce vozidla před nakládkou zvířat. Chovatelé pak musí vést záznamy o vjezdu vozidel do hospodářství chovatele a musí je uchovávat 12 měsíců. Do chovů a zařízení pro svody kopytníků pak mají zakázáno vstupovat osoby, které se v posledních 21 dnech pohybovaly v uzavřených pásmech v Maďarsku a na Slovensku. Provozovatelé musí o vstupu cizích osob vést záznamy.

Slintavka a kulhavka je vysoce infekční virové onemocnění sudokopytníků, včetně skotu, prasat, ovcí či koz. Nákaza postihuje také volně žijící zvířata z řad sudokopytníků, například prase divoké. Mezi typické klinické příznaky patří z počátku horečka, snížená produkce mléka, nechutenství, deprese, tyto počáteční příznaky jsou následovány výskytem vesikulů (puchýřků) naplněných tekutinou, které praskají a vytvářejí se z nich otevřené léze (eroze) na predilekčních místech, jimiž jsou zejména

Co je to SLAK

Jde o vysoce nakažlivé virové onemocnění sudokopytníků, tedy skotu, ovcí, koz, prasat, velbloudovitých, jelenovitých a ostatních sudokopytníků, včetně volně žijících zvířat, vyvolané virem z čeledi Picornaviridae, rodu Aphthovirus. Virus má šest imunologicky odlišných sérotypů: A, O, SAT1, SAT2, SAT3 a Asia1, které neposkytují zkříženou imunitu. Vnímaví ke SLAK jsou jak domestikované druhy zvířat z čeledi sudokopytníků a hlavním hostitelem je obvykle skot. Nákaza není přenosná na člověka.

Možnosti přenosu

- přímý kontakt mezi infikovanými a vnímavými zvířaty, zejména vdechováním infekčních aerosolů
- přímý kontakt vnímavých zvířat s infikovanou obuví, oblečením, vozidly atd.
- konzumace (především prasata) neošetřených kontaminovaných masných výrobků (krmení kuchyňských zbytků).
- požití kontaminovaného mléka (telaty)
- inseminace kontaminovaným spermatem
- možnost šíření na velké vzdálenosti vzduchem

U lidí může virus SLAK přežívat po dobu 24–48 hodin, což vede k běžné praxi 3–5denní osobní karantény pro personál vystavený nákaze.

Přenos onemocnění může být jak přímou cestou mezi zvířaty (inhalační cesta, orální cesta), tak nepřímou cestou, což je mechanický přenos (obuv, oblečení, dopravní prostředky), vítr, živočišné produkty (maso, mléko, kůže, vlna), krmivo.

Virus dokáže přežívat v prostředí, za určitých podmínek se může šířit i větrem. Onemocnění vykazuje vysokou morbiditu (nemocnost), ale nízkou mortalitu (úmrtnost). Typické je

onemocnění velkého počtu zvířat na hospodářství. Nejčastěji se zvířata nakazí inhalační cestou.

Přenos prostřednictvím větru je možný zejména za vhodných klimatických podmínek v případě vysokých koncentrací viru v ovzduší. Zejména pak v případě infikovaných prasečích farem, protože infikovaná prasata vylučují výrazně větší množství virových částic ve vdechovaném vzduchu než ostatní vnímavá zvířata. Častá je také nákaza prostřednictvím nepřímého přenosu viru přes oblečení, obuv pracovníků, ale i přes dopravní prostředky a živočišné produkty.

Inkubační doba se pohybuje v rozmezí 1–14 dní, nejčastěji to bývá 2–6 dnů. Vylučování viru obvykle začíná již 2 dny před nástupem klinických příznaků a trvá okolo 6 dnů po výskytu vezikulů. V mléku může být virus detekován již 4 dny před nástupem klinických příznaků.

Jedná se o nebezpečnou nákazu zvířat, dle evropské legislativy se jedná o nákazu typu A, kdy v případě výskytu jsou přijímána okamžitá opatření k eradikaci ohniska, tedy veškerá vnímavá zvířata na hospodářství musí být usmrcena. Nejedná se však o zoonózu – tedy

nákaza není přenosná na člověka. Ochranné pásmo v případě potvrzeného výskytu zahrnuje oblast v okruhu 3 km kolem ohniska a dozorové pásmo sahá do 10 km.

Vzhledem k přenosu onemocnění je zásadní dodržování biologické bezpečnosti v chovech a při přemísťování zvířat. S ohledem k aktuálnímu potvrzení nákazy na Slovensku vyzýváme všechny chovatele o obezřetnost při přemísťování zvířat. Zároveň je nutné zvýšit a důsledně dodržovat pravidla biologické bezpečnosti na hospodářstvích.

V platnosti jsou celostátní mimořádná veterinární opatření ke SLAK, které jsou společně s dalšími informacemi také k dispozici na webových stránkách Státní veterinární správy pod záložkou Slintavka a kulhavka.

Při výskytu výše uvedených klinických příznaků v chovech vnímavých zvířat jsou chovatelé povinni hlásit podezření na nákazu neprodle ně soukromému veterinárnímu lékaři nebo na místně příslušnou krajskou veterinární správu, která zajistí odběr vzorků a další postup.

Zpracovala redakce Agrobaze z materiálů SVS ČR

Doporučená pravidla pro zajištění biologické bezpečnosti jsou zejména:

- dezinfekce při vstupech na hospodářství – dezinfekční rohože pro osoby, dezinfekční vany pro vozidla
- dezinfekce při výstupu z hospodářství – dezinfekční rohože pro osoby, dezinfekční vany pro vozidla
- pravidelná každodenní kontrola funkčnosti dezinfekčních vjezdů a vstupů (dostatečná koncentrace dezinfekčního prostředku, dle potřeby výměna dezinfekčního roztoku)
- kontrola živočišných produktů vstupujících do hospodářství
- kontrola vedlejších živočišných produktů vstupujících do hospodářství
- zajištění ochrany objemných krmiv před kontaktem se zvířaty
- evidence vstupu osob
- evidence vjezdu vozidel
- používání pracovních oděvů a obuvi při práci se zvířaty a zvýšené dodržování osobní hygieny
- provádění deratizace dle plánu daného chovu

Ocenění EY Podnikatel roku

Cena České televize za udržitelné podnikání 2024 – Farma Choťovice

Sedlák tělem i duší, který navázal na devět generací předků. Karel Horák se na podnikatelskou cestu vydal v roce 1993. Jak sám říká, ze dne na den se akcionáři tehdejšího špičkového JZD Žehuň rozhodli, že družstvu už nevěří, a zároveň Karlu Horákovi – tamnímu zootechnikovi – nabídli, že když se do toho pustí na vlastní pěst, tak mu svá pole prodají nebo pronajmou. Karel Horák se poradil s manželkou a přes řadu bezesných nocí, které provázely začátky podnikání, by neměnil.

Jestli má někdo zemědělství v krvi, tak je to určitě Karel Horák. Historii zemědělců a sedláků mají Horákové v rodině zmapovanou až do 17. století a k jedinému přerušení této linie došlo za minulého režimu, kdy zároveň zanikl rodinný statek na Čáslavsku. Tamních 15 hektarů Karel Horák vyměnil za současných 600, na kterých pěstuje třeba pšenici, vojtěšku nebo žito a chová 300 krav a 140 prasat. Živočišná produkce je hlavním tahounem zemědělské větve podnikání Karla Horáka. Kromě toho do čtyř pilířů patří potravinářství, gastronomie a energetika.

Právě energetický pilíř znamenal v byznysové cestě Karla Horáka velký zlom. V roce 2012 totiž v areálu statku vybudoval bioplynovou stanici, ve které začal zpracovávat veškerý biologický odpad. A zatímco ve zmíněném roce 2012 byl obrat firmy 40 milionů korun, vloni to bylo už 200 milionů. Nyní má takové stanice dvě s celkovým výkonem 999 kilowatt a plánuje jejich další rozšíření. Pouhých 10% jejich aktuální produkce spolknou provoz farmy a zbytek prodává Karel Horák do soustavy. Odpad ze stanice pak farma vysušuje a používá jako podestýlku pro zvířata.

Zemědělskou práci a starost o životní prostředí vnímá Karel Horák jako dvě neoddělitelné náležitosti. Nechce říkat, že jeho farma je sto procentně ekologická, ale funguje bez průmyslových hnojiv, místo kterých používá takzvané fugát, separovanou tekutinu z bioplynových stanic, a pracuje na dalším vylepšování této metody. Od chemie se Karel Horák rozhodl odklonit před třemi lety. Sám říká, že pěstovat bez průmyslových hnojiv už teď takovou výjimkou není, ale i v tak nedávné minulosti, jakou představují tři roky, kvůli tomu byl u ostatních terčem posměchu.

O soutěži

Soutěž založila společnost EY v roce 1986 a jde o jedinou světově uznávanou soutěž svého druhu, kterou EY pravidelně vyhlašuje už v téměř 60 zemích na šesti kontinentech. Vítěze vybírá nezávislá porota složená především z předcházejících národních vítězů, a protože jde o soutěž mezinárodní, platí ve všech zemích, kde se pořádá, srovnatelná hodnotící kritéria. V České republice se soutěž koná od roku 2000. Podnikatelské osobnosti do ní nejčastěji nominují jejich kolegové, přátelé, obchodní partneři či rodiny. Rozhodujícími kritérii jsou poctivost, bezúhonnost a hlavně – výjimečný podnikatelský příběh a tvorba dlouhodobé hodnoty.

Do procesů na farmě Karel Horák zapojuje také automatizaci a v plánu má teď jednu velkou novinku. Robotický dojíreňský systém vyvinutý v Izraeli, který posouvá hranice současné robotizace v zemědělství. Farma Karla Horáka nový systém využije jako vůbec první v Evropě. Karel Horák se zároveň už dívá do budoucnosti a dívá se tam rád. Už teď jsou totiž do chodu podnikání zapojené jeho dvě děti a vše po něm jednou přezvezmou.

Text a fotografie pochází z katalogu Ernst & Young 2024 výsledková brožura

Oceněný Karel Horák, zakladatel a majitel Farmy Choťovice se svým synem Jiřím (vlevo) a Tomášem Čuprem (uprostřed) z Rohlik.cz

ZEMĚĎELSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ PLODIN

Známe jednodušší řešení, jak zachránit vaši úrodu

Pojištění plodin s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů pěstovaných plodin a trvalých kultur
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Zjednání Rady ke včelám a medu

Dne 13. března 2025 se v zasedací místnosti Agrární komory České republiky (AK ČR) konalo letošní první jednání Komoditní rady pro včely a med při AK ČR za účasti členů komoditní rady, dále přizvaných hostů z Ministerstva zemědělství (MZe), Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), Státní veterinární správy (SVS), Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI), Výzkumného ústavu rostlinné výroby Praha Ruzyně (VÚRV) a dalších.

Ve svém úvodním slově předseda komoditní rady Stanislav Jaš přivítal členy a hosty komoditní rady, dále přítomné seznámil s programem jednání a informoval o stavu sektoru a aktuálních problémech. Účastníci shrnuli úkoly z minulého jednání komoditní rady, u nichž následně zaškrtili, zda je jejich řešitelé splnili, nebo zda úkol přetrvává i nadále.

Jako první z hostů vystoupil MVDr. Pavel Text ze Státní veterinární správy, který přítomné informoval o aktuální nálezové situaci mezi včelstvy v České republice. Dále uvedl, že danou problematiku nálezové situace detailně odprezentuje koncem měsíce března na semináři v Nasavrkách. Předseda Jaš na téma navázal s tím, že situace není vůbec dobrá i ve vztahu k úhynům zimních včelstev. V okolních zemích, například na Slovensku, se mluví již o 25% úhynech, v Německu je situace obdobná, navíc ve středním Německu došlo k rozvoji melicitozy. V Rakousku je situace úhynů včelstev katastrofální, jelikož tam uhynulo minimálně 50% včelstev, ve Francii se očekávají taktéž vysoké úhyny. V Polsku je situace oproti ostatním uvedeným okolním zemím lepší, ale třeba v Maďarsku se tento problém taktéž projevil a prohlubuje se úhyn včelstev i v kontextu používání pesticidů. Bohužel situace s výskytem nález včelstev ve většině zemí střední Evropy je velmi závažná.

Tuto problematiku dále rozvedl Mgr. Jiří Danihlík z Univerzity Palackého v Olomouci a zmínil problematiku hniloby včelího plodu, která se od roku 2015 rozšířila ze severních Čech dále přes pohraničí s Německem a Polskem i do Královéhradeckého, Olomouckého a Moravskoslezského kraje. První záchyt hniloby včelího plodu v České republice se datuje od 50. let minulého století. Aby se předešlo šíření choroby na dalších stanovištích, je nutná včasná diagnostika. V laboratořích Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého vědci vyvinuli PCR diagnostiku přítomnosti původce hniloby včelího plodu z úlůvé měli. Metodiku postavili na funkčním modelu sběru úlůvé měli od včelařů. Mgr. Danihlík následně upozornil na některá úskalí vyhlášky č. 144/2023 Sb., o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a tlumení některých nález včel, konkrétně § 11. Tato vyhláška chovateli včelstev v případě výskytu hniloby včelího plodu nařizuje neprodleně utratit všechna včelstva na stanovištích včetně likvidace úlů a včelařského příslušenství, pokud nelze zajistit jeho účinnou dezinfekci. Pálení klinicky pozitivních včelstev není vhodné řešení a povede spíše k ještě větším škodám a likvidaci potenciálně odolných včelstev a doporučuje přehodnotit aktuální znění uvedeného ustanovení a pálit pouze klinicky nemocná včelstva na stanovišti

včetně jejich plástů. Na závěr představil další návrhy na změny v legislativních opatřeních.

Dále se ujal slova Ing. Petr Chalupa z MZe, který přítomným prostřednictvím prezentace představil statistická data ze sektoru včelařství. K roku 2023 činil počet včelstev 669 tis. a ve vztahu k tomuto počtu zaujímá Česká republika 10. místo v Evropě. Prvenství drží Španělsko s počtem 2 804 tis. včelstev. Na druhém místě se nachází Rumunsko (2 396 tis.) a třetí je Polsko (2 350 tis.) Co se celosvětové produkce medu týče, největším producentem medu je Čína s podílem 26%, EU zaujímá podíl s 16%. Následuje Turecko (6%), Írán (4%), Indie (4%) Argentina (4%). Dle údajů z prezentace je patrné, že do České republiky se nejvíce dováží med z Ukrajiny a dále z Číny. EU je v produkci medu soběstačná z 63%.

Následovalo vystoupení Ing. Roberta Zavadila ze SZPI, který přítomné informoval o aktuálních dotačních opatřeních, které detailně doplnil o informaci možného čerpaní finančních podpor z intervence LEADER 52.77. Dále se slova ujala Mgr. Pavla Kundriková Burešová ze SZPI, která prostřednictvím detailní a odborné prezentace přítomné informovala o fyzikálně-chemických požadavcích na med a jejich výjimkách, dále o parametrech, které SZPI u medu ověřuje a představila též metody prokazující falšování medu. K problematice falšování medu uvedla, že SZPI ke zjišťování falšování medu používá komplexní metody, ve kterých musí mít všechny vzorky podobné výsledky analýzy. Na závěr zmínila příklady z praxe, též informovala o kontrolách medu „ze dvora“ a z obchodních sítí. Konečného spotřebitele SZPI informuje prostřednictvím webové stránky <https://www.potravinynaprawyri.cz/>, prostřednictvím kterých zveřejňuje nevyhovující vzorky medu. K problematice falšování medu, ke kvalitě samotného medu a možnostem používání různých metod medu, které by odhalily prokazatelné falšování, se otevřela odborná diskuse.

Na závěr předseda Jaš shrnul aktuální včelařskou problematiku, a to jak z pohledu EU, tak z pohledu České republiky, a poděkoval přítomným za účast a diskusi.

Úřad AK ČR

Hrozba levného cukru

Cukrovary v Česku ohrožuje konkurence ze zemí mimo EU. Pěstitelé cukrové řepy přitom v těchto zemích používají pesticidy, které jsou v Unii zakázané, a nemusí se také potýkat s unijními „zelenými“ regulacemi. Tuzemské podniky v současnosti zápolí se zvýšenými náklady, ať už jde o energie, poplatky za obaly, emisní povolenky, nebo rostoucí mzdy v sektoru. Některé závody jsou proto v kritické situaci a hrozí jim snížení výroby, případně jejich celkové uzavření.

České cukrovarnictví se může pochlubit 200letou tradicí, v posledních letech ale prochází velmi bouřlivým obdobím. Na tuzemském trhu totiž panuje paradoxní situace. Ceny cukru vlivem nadměrného dovozu z Ukrajiny klesají, i když stále rostou výrobní náklady. Především jde o růst cen energií, surovin a různých poplatků. „Aktuální cena, za kterou lidé cukr nakoupí, cukrovarům zcela nepokryje náklady. V posledních letech podnikům rostly všechny náklady a zejména platby za energie, na něž je výroba cukru velmi náročná. Je nutné také připomenout, že cukrovary jako jediný obor z potravinářství platí emisní povolenky,“ řekla prezidentka Potravinářské komory Dana Večeřová.

Hořký byznys

Levnému dovozu z třetích zemí dokáží čeští producenti jen stěží konkurovat. Do Česka se za poslední dva roky zvýšil dovoz zejména z Ukrajiny, kde ovšem neplatí stejně přísné výrobní a environmentální standardy. V loňském roce se ho k nám dovezlo téměř 28 tisíc tun, což je přes čtyřikrát více než v roce 2022. Na trhu je ale zároveň velké množství cukru z Polska, kde stát výrobu výrazně dotuje. Kuriozní situace nastává při dovozech z Bulharska, kde není žádný cukrovar. Přesto ho k nám loni doputovalo 349 tun, předloni dokonce 2 076 tun. Pravděpodobně tak podle Svazu pěstitelů cukrovky Čech půjde o přebalený cukr z Ruska.

„Naše podniky musí bojovat s konkurenty na nerovném hřišti. Vozí se k nám cukr z třetích zemí pod náklady, jako by se nic nedělo. Přitom byl původně určený pro jiné trhy. Na evropském trhu tak vznikl převis nabídky a devastuje to naše cukrovary. Pokud situace bude takhle dále pokračovat, může to být katastrofa pro celý obor. Bohužel ale vůbec nevidíme žádné systémové řešení. Rozhodně nejsme proti pomoci Ukrajině, ale nesmí to být na úkor našich zemědělců a podniků,“ uvedl předseda představenstva Svazu pěstitelů cukrovky Čech Otakar Šašek, který je zároveň předsedou Krajské agrární komory Ústeckého kraje.

Potravinářská komora také upozorňuje na novou obchodní dohodu se zeměmi Mercosur. Dohoda, kterou EU uzavřela s jihoamerickými

státy na konci loňského roku, umožní další bezcelní dovoz cukru. Přestože potravináři podporují mezinárodní obchod, zároveň ale prosazují, aby se na dovozové výrobky vztahovaly stejné požadavky jako na ujní produkci. V Brazílii přitom lze používat desítky přípravků na ochranu rostlin, které jsou v EU zakázané.

Komora také považuje za důležité upozornit na nadcházející březnové jednání EU s Indií o nové obchodní dohodě. Indické vládní dotace na cukr podle Světové obchodní organizace výrazně překračují mezinárodní limity a evropské podniky tak budou v další cenové nevýhodě. Indie navíc v lednu zrušila zákaz vývozu cukru, který zavedla v roce 2023, aby ho v zemi měla dostatek. Do září 2025 mají vyvézt ze země jeden milion tun cukru. Vzniká tak paradox. Cukr vyráběný v Evropě za přísných regulací je vytlačován produkty s vyšší uhlíkovou stopou, jejichž výrobní procesy často nereflakují požadavky na ochranu zdraví a životního prostředí.

Snižování výroby

Při současných výrobních nákladech a poklesu výkupních cen je situace v odvětví dlouhodobě neudržitelná. Tuzemské podniky proto zavádí různá opatření. Šetří na logistice cukrové řepy, manipulaci s výrobky a jejich skladováním nebo přicházejí s úsporami v údržbě a investicích. Přes všechna tato opatření například druhý největší tuzemský výrobce cukru Moravskoslezské cukrovary pravděpodobně ukončí výrobu v jednom ze svých závodů, a to v Hrušovanech nad Jevišovkou na jižní Moravě. V těchto týdnech totiž u pěstitelů cukrové řepy ruší objednávky osiva a nekontrahuje smlouvy s pěstiteli na letošní kampaň. „Jelikož se bude pravděpodobně u nás na Moravě zavírat jeden závod, spousta pěstitelů cukrové řepy se ocitla v nelehké situaci. Plánovali pěstební plochy osít řepou a budou muset změnit osevňovací postupy, protože nemají kam dodávat svou produkci. Středomoravské cukrovary, jako jsou Litovel, Vrbátky a Prosenice, již další pěstitele nepřijímají z důvodu naplněných kapacit závodů. Pěstitelé od řepy nechtějí odcházet, ale asi nezbude nic jiného. Navíc v posledních letech se klesající cena cukru odráží také na výkupní ceně cukrové řepy. Zemědělci jsou v situaci, kdy se jim přestává vyplácet řepu vůbec pěstovat, protože je to finančně často

nerentabilní,“ dodala předsedkyně Svazu pěstitelů cukrové řepy Moravy a Slezska Milada Rašková Měsíková.

České „bílé zlato“ do Afriky

Česko je ve výrobě cukru soběstačné. V minulosti nás dokonce svět označoval za cukrovarnickou velmoc. V současnosti však musí cukrovary měnit své obchodní strategie a hledat příležitosti i jinde. Kvůli dovozům cukru z Ukrajiny například společnost Tereos TTD z Dobrušky u Mladé Boleslavi přišla o část trhu, proto aktuálně hledá náhradu v zemích střední Afriky.

Sektorové šetření antimonopolního úřadu

Na nerovnováhu v dodavatelském řetězci v loňském roce upozornil také Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Z jeho šetření vyplynulo, že cenový tlak na zemědělce a zpracovatele způsobuje, že konečná cena cukru často neodráží skutečné výrobní náklady, což vůbec nepřispívá k dlouhodobé udržitelnosti odvětví.

Nejefektivnější kulturní plodina

Pokud budou tuzemské cukrovary omezovat svou výrobu, přestanou současně odebírat řepu od zemědělců. Cukrová řepa přitom zpestřuje osevňovací postupy. Slouží jako takzvaná předplodina a díky hlubokému zakořenění přispívá k zúrodnění půdy. Díky své dlouhé vegetační době za své vegetační období vytváří největší množství biomasy ze všech pěstovaných plodin. Výrazně také snižuje emise oxidu uhličitého, který nezbytně potřebuje při procesu tvorby cukru sacharózy. Cukrovarnictví má i další významný dopad. Kromě přímého přínosu k HDP podporuje také zaměstnanost na venkově.

Marek Zemánek, tiskový mluvčí PK ČR
Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Zvýšení poplatků za obaly zdraží spotřebitelům potraviny

Potravinářské podniky mají od července platit vyšší poplatky za obalové materiály, do nichž balí své produkty. Rostoucí náklady tak budou potravináři zřejmě muset promítnout do cen svých výrobků.

na v současnosti platných 25% z celkových ročních nákladů. Sněmovna však zatím nedokončila při projednávání novely ani její první čtení. Komora proto upozorňuje, že pokud nemá schválené znění zákona vejít v platnost, jedinou možností je projednat ministerskou novelu ve zrychleném režimu.

„Nejistota ohledně dalšího navyšování poplatků za obaly je pro firmy frustrující. Není za pět minut dvanáct, je už pět minut po dvanáctě,“ uvedl generální ředitel Drůbežářského závodu Klatovy David Bednář.

„Potravinářský a nápojový průmysl už teď čelí vysokým nákladům a nečinnost Poslanecké sněmovny přinese další zbytečné zatížení. Místo toho, aby poslanci usnadnili situaci podnikatelům, nechali projednání zákona u ledu, což může znamenat zdražení produktů na pultech obchodů,“ říká předsedkyně Svazu minerálních vod Jana Ježková.

Důvodem je dříve schválená legislativa, která zvyšuje zcela zbytečně povinnou finanční rezervu autorizované obalové společnosti EKO-KOM na 50% ročních nákladů. Potravinářská komora však současnou rezervu ve výši 25%, kterou producenti platí, považuje za dostačující.

Potravinářská komora upozorňuje, že poplatky za obaly rostly již v posledních letech. Další zvýšení tak přinese jen zbytečné náklady pro potravinářské podniky, které ve svém důsledku povedou k promítnutí do koncových spotřebitelských cen.

„Za téměř dvacet let, co jsem v cukrovaru, nepamatuji tak extrémní a rychlý nárůst cen vstupních surovin, materiálů a různých poplatků, jako to vidíme v poslední době. Některé položky během roku zdražují několikrát po sobě. Provozní náklady se nám za poslední roky zvýšily o desítky milionů korun,“ řekl generální ředitel společnosti Tereos TTD Martin Kolář.

V Poslanecké sněmovně přitom současně „leží“ ministerská novela zákona o obalech, v níž resort životního prostředí navrhuje navrácení schválené povinné rezervy z 50%

Na nutnost úpravy zákona upozorňuje Potravinářská komora opakovaně už poslední dva roky. Naposledy to bylo na začátku března, kdy potravináři poslali dopis premiérovi Petru Fialovi a ministrům životního prostředí Petru Hladíkovi, zemědělství Marku Výbornému a průmyslu a obchodu Lukáši Vlčkovi. Výrobci žádají, aby legislativní návrh poslanci projednali co nejrychleji. Jakékoliv další prodloužení totiž povede pouze k navyšování nákladů v celém dodavatelském řetězci, což v důsledku pocítí spotřebitelé ve svých peněženkách.

„My už nevíme, jakým způsobem na to politiky ještě více upozornit. Je ale pozoruhodné, že právě politici chtějí levné potraviny, ale svými kroky naopak neustále zvyšují firmám náklady. Už není prostor pro nějaké další debaty. Je nutné urychleně přijmout řešení, včera bylo pozdě,“ uvádí k možným dopadům zákona, který má začít platit od července, prezidentka Potravinářské komory Dana Večeřová.

Marek Zemánek, tiskový mluvčí PK ČR

Obalové náklady cukrovarů:

	Jednotka	2020	2024
Papír – komodita	Kč/t	23 450	37 125
EKO-KOM poplatek papír	Kč/t	2 586	5 090
EKO-KOM poplatek kombinovaný materiál	Kč/t	6 346	22 488

Zdroj dat: Listy cukrovarnické a řepařské, leden 2025

Podpora na likvidaci azbestových střeš

Zdraví nebezpečný azbest stále trápí majitele řady budov. Komplikuje a prodražuje jejich rekonstrukce či demolice, které musí probíhat za dodržení přísných pravidel. Ve velkém se tento materiál využíval ve druhé polovině 20. století především u zemědělských budov jako součást střešních krytin či izolací.

Právě tyto budovy mají nyní šanci se karcinogenního azbestu zbavit. V nové dotační výzvě na jeho ekologickou likvidaci vyčlenilo Ministerstvo životního prostředí 100 milionů Kč. Žádosti je možné podávat od 17. března 2025.

Už téměř 30 let se azbest nevyrabí a nepoužívá, přesto ho stále najdeme jako součást střeš a dalších konstrukcí celé řady budov. Velký problém azbest představuje zejména u zemědělských objektů z 50. let minulého století, kde byl tzv. eternit oblíbený pro svou ohnivzdornost, a proto se hojně používal jako krytina ve formě čtvercových šablon nebo vlnitého eternitu. Tyto budovy se však nyní často nacházejí ve velmi špatném stavu a azbest jejich rekonstrukce, modernizace, ale i demolice značně komplikuje.

Výzvu je možné využít na bezpečnou demontáž střešních krytin a krovů s obsahem azbestu a jejich následnou bezpečnou likvidaci. Nezáleží přitom na tom, zda se bude jednat o renovaci nebo demolici zemědělské budovy. Především demolicím těchto budov totiž doteď bránila vysoká cena za uložení azbestového eternitu.

Novou výzvu Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo v rámci Národního programu Životní prostředí a finanční pomoc určilo malým zemědělským prvovýrobcům a podnikatelům. Na svůj projekt mohou získat až 1 milion Kč. Dotace pokryje až 50 % způsobilých výdajů s limitem 30 000 Kč/tunu azbestu a lze ji použít na zdravotně a environmentálně bezpečnou demontáž střešních krytin a krovů

s obsahem azbestu a také na následné předání kontaminovaného odpadu k odbornému odstranění v souladu s platnými předpisy.

Žádosti bude Státní fond životního prostředí ČR přijímat od 17. března letošního roku do 1. června 2026 (případně do vyčerpání alokace) prostřednictvím elektronického systému AIS SFŽP ČR.

Výzvu ministerstvo vyhlásilo jako jednokolovou nesoutěžní, to znamená, že úředníci žádosti zpracují průběžně, a to v pořadí, v jakém je obdrží. Podpořené projekty musí žadatelé dokončit nejpozději do konce příštího roku.

Redakce Agrobaze

www.renomiaagro.cz

Krásné Velikonoce!

Obrázky editoval RENOMIA a.s.

Ať Vám jaro přinese radost, sílu a nové příležitosti. Děkujeme za důvěru a těšíme se, že společně budeme dál rozvíjet Vaše plány.

Jiří Havelka,
ředitel pro strategické partnery,
RENOMIA AGRO

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

R RENOMIA
AGRO

GRANTEX
DOTACE

AGDATA

Laboratorní imitace masa: sliby, úskalí a nevyřešené problémy

Investice do odvětví laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso klesají, přestože několik společností žádá Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), aby schválil prodej těchto potravin na evropském trhu. Tento pokles způsobují problémy, které se v současné době zdají být obtížně řešitelné.

Poté, co francouzský start-up Gourmey požádal o předběžné schválení laboratorně pěstovaných imitací foie gras úřady pro bezpečnost potravin v EU, Švýcarsku, Spojeném království, Singapuru a USA, a společnost Aleph Farms podala švýcarským a britským regulačním orgánům žádost o uvedení na trh laboratorně pěstované tkáně imitující hovězí maso, podala žádost i společnost Mosa Meat. Nizozemská společnost, která je známá jako průkopník v oblasti laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso, podala svou první žádost o povolení pro Novel Foods Evropské komisi pro laboratorně pěstovanou imitaci hovězího tuku. Jedná se o první žádost společnosti Meat Mosa o povolení k uvedení na trh v Evropské unii a vůbec první žádost o povolení k uvedení na trh EU pro laboratorně pěstovanou tkáň imitující hovězí maso a tuk. Rozhodnutí společnosti Meat Mosa začít používat laboratorně pěstovanou tkáň imitující tuk odráží jedinečný evropský regulační rámec. Na rozdíl od zemí, jako je Singapur, kde se výrobky hodnotí celá, EFSA posuzuje každou novou složku individuálně. Vnímaná rizika a nepřírozenost těchto umělých potravin však stále vyvolávají u spotřebitelů skepsi.

Zdraví a bezpečnost, otázka opatrnosti

Důvodem jsou zejména přetrvávající obavy

z možných dopadů laboratorně pěstovaných produktů na zdraví, přičemž některé země se rozhodly zakázat jejich prodej nebo se odvolávají na zásadu předběžné opatrnosti. FAO a WHO v první ze čtyř zpráv zveřejněných v roce 2023 identifikovaly 53 potenciálních zdravotních rizik spojených s laboratorně pěstovanými tkáněmi imitujícími maso, z nichž některá jsou významná. Patří mezi ně potenciální množení rakovinných buněk a narušení lidského endokrinního systému.

Výroba se totiž vyznačuje mnoha rozpory, například používáním hormonů a antibiotik. Nejobsáhlejší přehled o kulturách svalových buněk potvrzuje, že výroba laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso vyžaduje pro množení buněk různé anabolické faktory, jako jsou růstové hormony (GH) a inzulinu podobný růstový faktor (IGF), a také hypertrofičné růstové faktory, jako jsou androgeny, zejména testosteron, které zvyšují svalovou hmotu in vitro.

Ty se používají v bioreaktorech, kde je prostředí výrazně bohatší na anabolické faktory než ty, které produkuje přirozeně rostoucí zvíře. Navíc chování některých vedlejších produktů v lidském těle zůstává neznámé.

Použití růstových faktorů a hormonů v bioreaktorech ke spuštění a urychlení abnormálního buněčného růstu svalové biomasy, zejména mechanismu buněčné proliferace, kdy je potlačena diferenciace kmenových buněk na myoblasty, vyvolává mezi odborníky velké obavy z důvodu zvýšeného rizika nekontrovaných mutací. Existují skutečné obavy, že by mohly tyto bioaktivní molekuly narušit lidský metabolismus a potenciálně vyvolat vznik rakoviny.

V tradičním chovu zvířat je používání hormonů, které se používají v současné době při výrobě tkání imitujících maso v laboratořích, v Evropě zakázáno již více než 40 let, což poukazuje na jeden z mnoha rozporů tohoto odvětví. Stejně tak používání antibiotik, které se v chovu hospodářských zvířat v posledním desetiletí snížilo o více než polovinu, naopak převažuje v produkci laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso, často v kombinaci s antimykotiky. Tyto postupy vyvolávají další otázky ohledně bezpečnosti a udržitelnosti laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso.

Vliv imitací na životní prostředí

Pokud jde o dopad laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso na životní prostředí, stávající hodnocení životního cyklu (LCA) předkládají širokou škálu závěrů, od velmi skeptických až po hodně optimistické. Ačkoli laboratorně pěstované tkáně imitující maso údajně představují ekologičtější alternativu ke konvenčnímu masu, toto odvětví je stále v plenkách a mezery v dostupných informacích jsou značné. Je to proto, že příslib větší udržitelnosti závisí na dvou základních podmínkách: výrobě ve velkém měřítku a využívání obnovitelné energie. Podmínky, které doposud nikdo nebyl schopen splnit.

V této souvislosti nedávné studie přehodnotily skutečný dopad tohoto způsobu výroby potravin na životní prostředí od původních teoretických výpočtů z roku 2012. Tato zjištění naznačují, že ekologická stopa laboratorně pěstovaných produktů by mohla překonat ekologickou stopu tradičního chovu hospodářských zvířat, přičemž negativní dopady mohou být 10krát až 50krát vyšší než u masa,

a to především kvůli energetické náročnosti bioreaktorů používaných ke kultivaci buněk.

Podle odhadů FAO se zvýší celosvětová spotřeba masa do roku 2030 o 14%. Pokud by se tato dodatečná poptávka měla uspokojit výhradně produkcí laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso, čímž by se fakticky zastavila tradiční produkce masa, vyžadovalo by to výstavbu téměř 150 000 bioreaktorů. V nejlepším případě by to mělo více než dvojnásobný dopad na životní prostředí než uspokojení poptávky prostřednictvím tradičního chovu hospodářských zvířat.

Podle nové studie nevede využívání plodin pro laboratorní produkci imitací k výraznému zlepšení efektivity využívání půdy ve srovnání s konvenční produkcí masa, zejména pokud se zohlední střídání plodin a energetické nároky. Začlenění solární energie nevede k podstatnému snížení využití půdy při produkci laboratorně pěstovaných tkání imitujících

maso, což dále komplikuje úsilí o zmírnění změny klimatu.

Přesná fermentace může produkovat suroviny pro buněčná média, avšak rozšiřování přesné fermentace čelí velkým výzvám, včetně nedostatečné globální fermentační kapacity a vysokých výrobních nákladů. Čistota a zejména aminokyseliny pro použití v bioreaktorech a náročnost na vodu fermentačních procesů představují další komplikace, aby bylo možné dosáhnout udržitelné produkce laboratorně pěstovaných tkání imitujících maso.

Další problémy z praxe laboratoří

Dalším významným problémem je napodobení struktury a chuti tradičního masa, protože současné metody výroby imitací v laboratoři vedou k tomu, že svalová vlákna nedokážou napodobit složitou strukturu masa. Kromě toho je pro další výzkum důležité posoudit nutriční kvalitu laboratorně pěstovaných tkání imitujících

maso, zejména jeho složení z mikroživin a celkové zdravotní důsledky konzumace.

Likvidace integrity a vazeb

A co potenciální negativní socioekonomické dopady krmení lidstva umělé vypěstovanými potravinami z laboratoří namísto těch, které pocházejí z přirozené půdy, a přerušení spojení mezi lidmi a chovem hospodářských zvířat, zemědělstvím nebo rybolovem? Mohlo by dojít k dehumanizaci jednoho ze základních civilizačních procesů, znevážení tradic a kulturního dědictví. Ničivé důsledky by mohl tento posun mít zejména v nejchudších regionech světa, protože by mohl upevnit moc v oblasti potravin v rukou několika již tak bohatých elit. Rovněž by podkopalo pokrok agrotechniky, která za posledních 70 let prokázala, že je schopna uživit populaci, která se rozrostla o více než 5 miliard lidí.

faktaomase.cz

Dotujeme v Evropě nadměrně živočišnou výrobu?

Některé zájmové skupiny jsou přesvědčeny, že produkce masa a mléka je napřímo masivně dotována, včetně nepřímých dotací, které dostávají pěstitele plodin následně využívaných ke krmení zvířat.

Je nezbytné uvést na pravou míru fakt, že odvětví živočišné výroby nedostává žádné přímé dotace na kilogram vyrobeného masa. Odvětví dostává pouze dotace poskytované zemědělcům prostřednictvím základní podpory na základě počtu obhospodařovaných hektarů. Mezi živočišnou výrobou a EU dotacemi neexistuje přímá souvislost. Přímé platby v rámci SZP se vážou k půdě, což znamená, že aby bylo možné získat dotaci, je třeba obhospodařovat určitou výměru zemědělské půdy. Například některé chovy vepřového masa nebo drůbeže nepotřebují žádnou plochu zemědělské půdy, takže se nemusí ani dotovat.

Avšak pro produkci mléka a masa u skotu je nezbytná pastvina nebo orná půda, díky níž se získává objemné krmivo, které je zdrojem podpor. Pastviny se navíc často nacházejí v oblastech, kde není možné pěstovat běžné tržní plodiny, což přispívá k udržbě místní krajiny.

Pokud jde o přežvýkavce, důležitou součástí krmiv je sója, která se v EU pěstuje jen v poměrně malém množství, a proto se dováží ze Severní nebo Jižní Ameriky. Kromě toho tvoří významnou část krmiv zvířat vedlejší

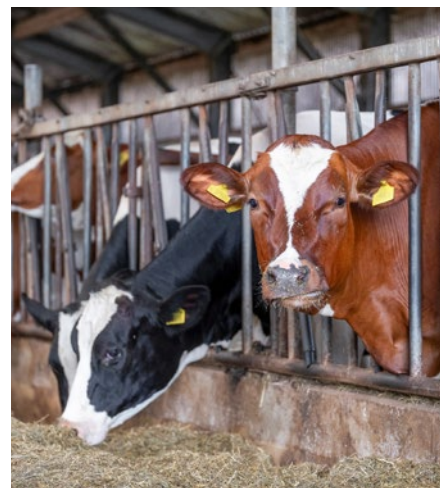
produkty, jako jsou šroty a výlisky z olejnatých semen, zatímco hlavní prvek těchto plodin se používá pro lidskou spotřebu, jako je tomu například u slunečnice – olej slouží lidem, vedlejší produkty se používají ke krmení zvířat.

Argument, že živočišná výroba se z velké části dotuje prostřednictvím dotací na výrobu krmiv, tedy zcela opomíjí skutečnost, že většina těchto plodin se nejprve použije pro lidskou potřebu a spotřebu a zvířata následně konzumují pouze vedlejší produkty, které by jinak přišly nazmar, pokud by je zvířata nezkrmila. Tento navenek nepříliš známý systém využívání hlavních a vedlejších produktů také poukazuje na složitý vztah a provázanost mezi rostlinnou a živočišnou výrobou.

Podpory do odvětví živočišné výroby jsou v současné době aktuálním tématem, protože mají dopad na udržitelnost a potravinovou bezpečnost. Stále větší pozornost se věnuje tomu, aby se živočišná výroba stala udržitelnější s posílením životních podmínek zvířat, aby se zlepšily postupy snižování emisí skleníkových plynů a také aby se více podpořily obnovitelné zdroje energie. Tyto typy opatření některé členské státy podporují prostřed-

nictvím ekosystémů Společné zemědělské politiky, jež zahrnují ve svých národních strategických plánech, ale není tomu tak vždy. Z tohoto důvodu musí vlády více preferovat udržitelnější a odolnější postupy v živočišné výrobě tím, že budou podporovat inovace a zvyšovat produktivitu.

faktaomase.cz

Pojištění hospodářských zvířat: Ochrana před riziky s možností dotace

Nákazy hospodářských zvířat se po letech opět vracejí. Zemědělci by proto měli zvážit pojištění svých chovů, aby minimalizovali rizika významných finančních ztrát.

„Podle všeho skončilo období relativního klidu, kdy se České republice vyhýbaly vážnější náklady zvířat. Je proto dobré se chránit vhodným pojištěním,“ říká Jiří Havelka, ředitel pro strategické partnery RENOMIA AGRO, který se pojišťování zemědělců věnuje přes třicet let. Dobrou zprávou je, že i v letošním roce bude pravděpodobně možné na pojištění získat dotace blížíící se maximální možné výši.

Zvýšená hrozba nákaz

V posledních měsících se v Evropě objevilo několik závažných nákaz, které mohou způsobit značné ztráty. Mezi největší hrozby patří katarální horečka neboli nemoc modrého jazyka (bluetongue), která se v Česku vyskytuje od loňska. V Německu se na začátku letošního roku objevil první případ slintavky a kulhavky po 37 letech. V tuzemsku stále evidujeme africký mor prasat u volně žijící

zvěře. K tomu je potřeba připočít sezónně se vyskytující ohniska ptačí chřipky.

„Pojištění hospodářských zvířat je nyní velmi aktuální, protože nákazy mohou způsobit nejen úhyn nemocných zvířat, ale také nutnost preventivního utracení části, nebo dokonce celého chovu na příkaz státních orgánů,“ upozorňuje Havelka z RENOMIA AGRO.

S tím, jak případů nákaz přibývá, začínají logicky být obezřetnější i pojišťovny. Při větším rozšíření nákaz hrozí, že pojištění omezí, nebo i přestanou nabízet. Proto je důležité sledovat aktuální situaci a konzultovat možnosti pojištění s odborníky. „Specialisté na zemědělské pojištění, jako je RENOMIA AGRO, mají vždy přehled o dění na pojistném trhu a dokáží zemědělcům pomoci najít optimální řešení na míru,“ dodává Havelka.

Na pojištění zvířat lze čerpat podporu

Dobrou zprávou pro zemědělce je, že na pojištění hospodářských zvířat, ale i plodin, mohou čerpat dotace od Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF).

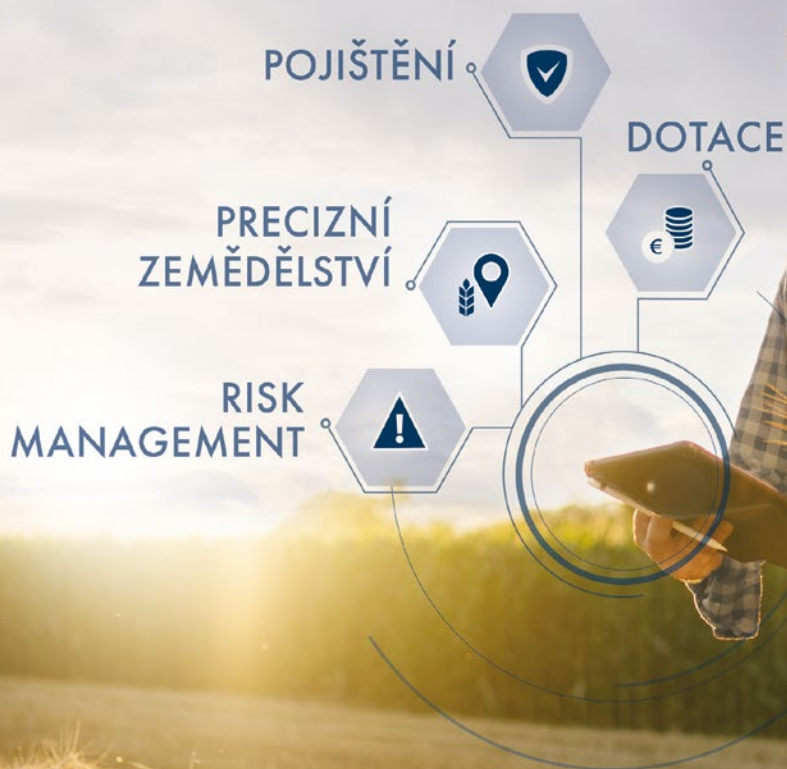
„V roce 2024 je velmi pravděpodobné, že podpora dosáhne maximální možné výše. To znamená až 50% na pojištění hospodářských zvířat a polních plodin a až 65% na speciální plodiny, jako jsou ovoce, zelenina, vinná réva či chmel,“ upřesňuje Havelka.

Abyste dotaci získali, je nutné podat žádost elektronicky ještě před úhradou pojistného, ideálně na začátku roku. Do konce října je pak potřeba dodat všechny doklady o skutečně zaplaceném pojistném. K podání žádosti i doložení dokladů slouží formulář na webu PGRLF.

Aleš Černý

www.renomiaagro.cz

Nové možnosti pro Váš růst

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obraťte se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

Budoucnost větrné energie: Recyklace jako klíčový faktor

Větrné elektrárny se stávají nedílnou součástí energetiky v Evropě. S navyšujícím se počtem větrných turbín, jejichž životnost v budoucích letech dosáhne svého konce, poroste význam jejich ekologické recyklace. Právě ta bude hrát jednu z klíčových rolí ve skutečném přechodu na udržitelnou energetiku a při minimalizaci ekologické stopy obnovitelných zdrojů.

Co se stane s elektrárnou, až doslouží?

Větrné turbíny jsou navrženy na provozní životnost 25–30 let. Poté je potřeba rozhodnout o jejich dalším osudu. V současnosti lze díky moderním metodám recyklovat nebo znovu využít 85–95 % komponentů větrných elektráren. Konstrukce se převážně skládá z oceli, mědi, betonu a hliníku, což jsou materiály běžně zpracovávané ve standardních recyklačních procesech. Největší výzvou je recyklovatelnost lopatek, které se vyrábí z pevných a odolných materiálů, aby disponovaly dostatečnou rezistencí pro extrémní větrné podmínky.

Velké množství odpadu? Nikoliv

Ve srovnání s jinými způsoby výroby energie mají větrné turbíny nízký objem odpadních materiálů a recyklační postupy se neustále zdokonalují. Díky moderním recyklačním technologiím lze velkou část materiálů opětovně zpracovat a využít v dalších průmyslových odvětvích. To nejen minimalizuje potřebu těžby nových surovin, ale také snižuje ekologickou stopu spojenou s výrobou stavebních a průmyslových materiálů.

Například ocel, která tvoří 70–80 % celkové hmotnosti větrné elektrárny, je možné recyklovat opakovaně, přičemž si zachovává své vlastnosti, a tak se dá použít znovu v nové infrastruktuře nebo při výrobě dalších ocelových konstrukcí.

Beton, který představuje 10–15 % hmotnosti elektrárny a tvoří základnu větrných turbín, lze drtit a využívat jako recyklovanou stavební surovinu. Díky tomu může najít uplatnění např. v silničním stavitelství, kde pomáhá snižovat spotřebu přírodních kameniv.

Elektronické komponenty a kabeláž lze recyklovat pro získání kovů, jako je měď a hliník, jejichž znovupoužití přispívá k efektivnímu nakládání s nerostnými surovinami.

Lopatky lze zpracovat a následně recyklovat

Lopatky větrných turbín jsou vyrobené ze sklolaminátu nebo uhlíkových vláken a jsou navrženy tak, aby odolaly extrémním podmínkám, což dříve komplikovalo jejich následnou recyklaci. S rostoucí poptávkou po komplexní recyklaci větrných elektráren se však v tomto odvětví testují vhodné nové technologie za použití mechanických, tepelných a chemických procesů, které mají za cíl umožnit následné efektivní průmyslové zpracování a další využití v různých odvětvích.

Mechanicky rozemletý materiál z lopatek lze použít např. jako výtěž v betonových směsích nebo při výrobě odolných desek pro stavebnictví v podobě kompozitních materiálů. Lopatky lze využít i energeticky jako alternativní palivo v cementárnách. Materiál se spaluje v cementářské peci, energie z tohoto procesu se dále využívá a zbylá vlákna se následně používají jako plnivo do cementu.

Další z možností, jak najít další uplatnění pro vysloužilé lopatky, je jejich využití v podobě městského mobiliáře. Po úpravě a tvarování se vyrábějí lavičky, základy mostů, zastávky veřejné dopravy, cyklo stojany nebo herní prvky na dětských hřištích. Jejich vysoká odolnost proti povětrnostním vlivům a mechanickému namáhání je činí ideálním materiálem pro veřejný prostor.

Pomocí těchto metod je možné zapojit recyklované lopatky do další výroby, což je důležitý krok k minimalizaci odpadu a zvyšování efektivnosti celého recyklačního procesu. Díky dalším inovacím v materiálovém složení větrných turbín se očekává, že v budoucnu bude možné lopatky zcela recyklovat a začlenit je bez zbytkového odpadu do cirkulární ekonomiky.

Za recyklaci ručí investor

Provozovatel se postará, aby se elektrárna rozebrala a odvezla, na což použije prostřed-

ky na recyklaci, které dlouhodobě odkládá pro tyto účely. Proto není potřeba se obávat, že po ukončení provozu elektrárny zůstane na daném místě nepořádek. Pro obec může být naopak dlouholetý provoz elektrárny ekonomicky výhodný. Prostřednictvím nájemného za využití půdy nebo díky uzavřené plánovací smlouvě s investorem mohou turbíny generovat pravidelné příjmy do rozpočtu, které obec následně může investovat do vlastní infrastruktury.

Recyklace větrného parku v praxi

Příklady, jak lze větrné elektrárny vhodně recyklovat a dané místo dále smysluplně využít, můžeme nalézt i na našem území. Na místě bývalé větrné farmy v Novém Hrádku u Náchoda zajistila společnost ČEZ rozebrání, odvoz a certifikovanou ekologickou likvidaci tří větrných elektráren. Čtvrtá věž byla přebudována na rozhlednu a v budově trafostanice vzniklo infocentrum, které slouží turistům a návštěvníkům místa i po skončení provozu větrného parku.

Alternativou k recyklaci je modernizace

Recyklace však není jedinou možností, jak lze elektrárny dále efektivně využít. Alternativou je jejich modernizace prostřednictvím tzv. repoweringu. Jedná se o proces, při kterém se stávající komponenty – v čele s původními turbínami – nahradí moderními ekvivalenty a dochází k implementaci nejmodernějších technologií. Výsledkem je zlepšení provozních parametrů, výkonu a energetické účinnosti elektrárny při využití již vybudované infrastruktury.

Nové pracovní příležitosti na obzoru

Recyklace větrných elektráren představuje nejen výzvu, ale i příležitost. S rostoucím množstvím odpadu roste i poptávka po kvalifikovaných pracovnících a firmách, které se specializují na recyklaci a zdokonalování procesů zpracování použitých materiálů. Recyklace větrných turbín tak vytváří nové obchodní příležitosti a potenciál pro tvorbu nových pracovních míst v různých fázích celého procesu, včetně sběru, zpracování a opětovného využití materiálů.

ČEZ Obnovitelné zdroje

Soběstačná a zdravá země

Větrné elektrárny Věžnice

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

Jsme ČEZ. Jsme Čistá Energie Zítřka.

**ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTRKA**

www.cez.cz

Komora je partnerem soutěže Mladý zemědělec

Agrární komora České republiky uzavřela celostátní partnerství v soutěži Mladý zemědělec, kterou pořádá vydavatelství Vltava Labe Media. Ukázat mladým lidem, že zemědělství je inovativní a technologicky vyspělé, považuje největší zemědělská nevládní organizace za klíčové pro budoucnost celého oboru. Soutěž je určena žákům 7. a 8. tříd základních škol a letos se koná její druhý ročník.

Kdo bude nejlepším mladým zemědělcem v roce 2025?

SOUTĚŽ
MLADÝ
ZEMĚDĚLEC

2. ročník soutěže pro žáky 7. a 8. ročníků základních škol

„Zemědělství je moderní a perspektivní obor podnikání, pro který je dnes už prakticky nezbytností využívat chytré technologie, nebo dokonce umělou inteligenci. Tato realita je ale široké veřejnosti neznámá i proto, že od pultu obchodu je přes potravináře, sklady, baličky a další články dodavatelsko-odběratelské vertikály k zemědělci daleko. Jsem proto rád, že existují projekty jako soutěž Mladý zemědělec, jejímž cílem je ukázat zemědělství mladým

lidem v jiném a lepším světle,“ řekl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

„České zemědělství prožívá v současné době rušné časy. Na rozdíl od dřívějších dob se jedná o dynamicky se rozvíjející obor, kde se stále více prosazují nové technologie a robotizace, s čímž se pojí potřeba vysoce erudované pracovní síly. Pro mladou generaci tak tento obor nabízí možnost kvalitního pracovního uplatnění

v zajímavém oboru. Proto jsme se rozhodli soutěž pořádat pod záštitou Zemědělského svazu České republiky a Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně, a proto do projektu vstupujeme i my VLTAVA LABE MEDIA (Deník) jako silný mediální partner v regionech a zároveň pořadatel,“ uvedl vedoucí projektu Jiří Fejt z VLTAVA LABE MEDIA.

Soutěž probíhá zpravidla od října, kdy se žáci mohou přihlásit, a má několik kol. V červnu následujícího roku se uskuteční finále a je vyhlášen vítězný Mladý zemědělec. Zapojením do soutěže si žáci ověří své znalosti z oblasti zemědělství a také si vyzkouší své dovednosti formou zábavného dopoledne. Mohou si například vyzkoušet, jak se dojí kráva, jak správně zatlouci hřebík a v neposlední řadě zažijí také slalomovou jízdu traktorem. Zároveň soutěží kromě titulu také o zajímavé ceny.

Více informací najdete na webu:
www.soutezmladyzemedelec.cz

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Harmonogram ročníku soutěže Mladý zemědělec 2024/2025

do 15. 10. 2024	přihlášení do soutěže
1. 11. 2024	rozeslání soutěžních testů pro 1. kolo soutěže na základních školách
1. 11.–13. 12. 2024	1. kolo soutěže (průběh testů na základních školách a jejich vyhodnocení)
do 13. 12. 2024	zaslání výsledků z 1. kol organizátorovi soutěže
3. 2.–24. 4. 2025	2. kolo soutěže (teoretické a praktické dovednosti na středních školách)
do 31. 5. 2025	základní školy obdrží pozvánky na celostátní finále
11. 6. 2025	celostátní finále (slavnostní vyhlášení vítěze Soutěže Mladý zemědělec v prostorách Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně)

PRÁCE, CO MÁ BUDOUCNOST!

PRO TY, CO PRÁCI HLEDAJÍ.
I PRO TY, CO JI NABÍZEJÍ.

www.pracevzemedelstvi.cz

Personální agentura AgroJobs s.r.o., dceřiná společnost Zemědělského svazu ČR, propojuje zaměstnavatele se zájemci o práci v zemědělství. Ať už hledáte práci či naopak zaměstnance, stačí navštívit náš inzertní portál www.pracevzemedelstvi.cz. A my pro Vás najdeme příležitosti v oblasti, která má budoucnost – v zemědělství! Připravíme pro Vás výběrové řízení na míru. Najdeme Vám ekonoma nebo třeba ředitele společnosti.

Více informací na

www.pracevzemedelstvi.cz

nebo na

www.zscr.cz

Biostimulanty přibývají

Z takové skutečnosti se radují všichni progresisté, registrační úředníci i mnozí politici. Rostlinné biostimulanty zažívají boom. V posledních letech jich výrobci na trh uvedli tolik, že by si možná zasloužily samostatnou legislativu. Není semináře, aby některá z firem nepředstavila minimálně dva nově registrované biostimulanty.

K výrobcům patří velké nadnárodní firmy, ale i malé, lokální firmy. Velmi často dříve vyráběly komerční pesticidy. Otázkou dne však je, jaký užitek přinášejí skutečným uživatelům, tedy zemědělcům. Zde vznikají rozpaky. Zatím se „skrývají“ v kategorii hnojiv nebo pomocných látek. Opravdu pomáhají a mají tak pozitivní vlastnosti na řadu plodin, jak výrobci uvádějí? Dá se tomu věřit? Nejsou obdobou potravinových doplňků v lidské výživě? Nemají výrazně snadnější registraci než přípravky na ochranu rostlin? Kolem této skupiny prostředků existuje dnes řada otazníků.

Co je biostimulant

Definovat přesně, co je biostimulant, je velmi obtížné. Zdá se, že jednoznačná definice neexistuje. Je to velmi různorodá skupina přípravků, které obsahují auxiny, huminové látky, lignohumát, mořské řasy, rostlinné hormony, vitamíny, bakterie a také řadu výživových prv-

ků v různých kombinacích a poměrech. Snad i se biostimulanty neregistrují jako pesticidní látky, ale jako hnojiva – pomocné látky a pomocné přípravky.

Co dokáže biostimulant

Z vystoupení výrobců, článků i prospektů se zdá, že biostimulanty nemají ve svých kladných vlastnostech na pěstované plodiny žádný strop. Skoro vždy působily pozitivně, ať se použily v máku, chmelu, révě vinné, zelenině, nebo ječmeni a dalších plodinách. Výčet toho, co vše dokážou, je téměř neskutečný. Považte, že výrobci jim připisují například tyto funkce: zvýšení imunity rostlin, zlepšení kořenového systému a kořenové hmoty, zvýšení odolnosti proti dopadům sucha, zvýšení výnosu o 5–20 %, snížení množství mykotoxinů v plodinách, vliv na mikrobiální společenství, stimulace obranných mechanismů rostlin, pomoc překonání stresových podmínek, rozklad starých kořínků trav, stimulace tvorby

půdních organismů, zlepšení provzdušnění a oběh vody v půdě, lepší dostupnost živin, urychlení transportních procesů a využití hnojiv, podpora tvorby kořenů, listů a generativních orgánů, zlepšení zdravotního stavu, mobilizují živiny, zmírňují stres atd. Spolu se syntetickými fungicidy zabezpečí ochranu proti chorobám a spolu s herbicidy snižují herbicidní stres. U tank-mixů s listovými hnojivy dochází k synergickému účinku. Zkrátka nepřeberné množství předností!

Důkazy účinku

Důkazy všech uvedených vlastností ve skutečnosti chybí. Dost to připomíná účinky skupiny potravinových doplňků a placebo efekt. Pokud někdo publikuje a potvrzuje pozitivní vliv biostimulantu na kvalitativní vlastnosti nebo výnos plodiny, činí tak většinou v porovnání na neošetřenou kontrolu, což je důkazně trochu málo. Bohužel v podobných pokusech chybí tzv. standard. Tím by mohl

být i syntetický přípravek na ochranu rostlin nebo průmyslové hnojivo. Stejně tak chybí velký počet pokusů nejméně za dvě vegetační období. Jeden parcelkový pokus v jednom roce je bohužel trochu málo pro přesvědčivé výsledky!

Doplňěk nebo náhrada přípravku na ochranu rostlin?

Neseriozním nadhodnocením některých vlastností biostimulantu samotným výrobcem se někdy stává, že je takový produkt mylně chápán jako přípravek na ochranu rostlin nebo jeho možná náhrada. Délka registračního řízení je odvislá na kvalitě a obsahu předložené dokumentace biostimulantu a může trvat 2–6 měsíců. Je tedy výrazně kratší než u přípravků na ochranu rostlin. V některých případech funguje i princip vzájemného uznávání registrace, a to jak směrem do ČR, tak i naopak vůči dalším státům EU.

Proč používat biostimulanty

Je to dáno zčásti legislativním tlakem Evropské unie na limitaci používání klasických chemických přípravků v ochraně rostlin, zčásti také evolucí v poznání. Velmi často biostimulanty výrobci doporučují k použití proti abiotickým stresům. Abiotické stresy, např. z chladu, sucha nebo naopak vysokých teplot či nadměrných srážek, ovlivňují z velké části kvalitativní i výnosové parametry sklizně zvláště révy vinné a ovoce. Projevy stresů jsou zřetelné zejména tam, kde není možnost doplňkové závlahy. U přípravků na ochranu rostlin si uživatel umí představit, co která jejich kategorie umí a jaká jsou případně její rizika. U biostimulantů toto zatím naprosto postrádáme.

Jak se pan profesor zmýlil

Koncem listopadu loňského roku se v deníku MF Dnes – 25. 11. 2024) objevilo vyjádření profesora Františka Kocourka o tom, že éra pesticidů končí. Takovou zprávu rády převzaly různé envi agentury a servery a šířily ji dál. Za poslední rok jsem se nesetkal s článkem, který by kritizoval pesticidy a varoval před nimi jako jedy. Zřejmě tažení proti pesticidům a přesvědčení veřejnosti již bylo dokonáno, i když se dnes dovídáme, že velmi často i za cenu úplatků různým neziskovkám. Naopak se začaly objevovat články o nebezpečných mikroplastech ve vodě a půdě, nebo o škodlivosti domácí chemie. Zkrátka a dobře chemie je všude kolem nás, nelze před ní utéci, jenom ji uvážlivě používat.

Legendární Ridomil Gold se vrací

Po tříletém zákazu budou mít bramboráři zpátky legendární fungicid, na který byli dlouho zvyklí a používali ji pro první ošetření ve sledu postřiků proti peronospoře bramboru. To je také odpověď výše uvedenému profesorovi, a já věřím, že podobných přípravků bude více. Některé plodiny se bez pesticidů neobejdou, biostimulanty je nenahradily. Je zřejmé, že se pan profesor velice zmýlil,

Zákazy pesticidů otevírají trh novým látkám, u kterých ale nemusí být zaručen výsledek.

je dost dobře možné, že návrat přípravků na ochranu rostlin právě nastal.

Malá výměra vyvolává nezájem

Často ale slyšíme i od velkých nadnárodních chemických firem stesk, že výměra dané plodiny v ČR je příliš malá. Tedy, že se nevyplatí

zájem o registraci jejich novinky. Na druhé straně víme, jak je třeba u členských 27 zemí EU šetřit a hledat cestu ke společným objednávkám (např. zbraní) s cílem snížení ceny produktu. Kdy se něčeho podobného dočkáme u registrací přípravků? Jaký je rozdíl mezi půdními podmínkami a podnebím v ČR, Německu, Rakousku, Slovensku, Polsku? Dočkáme se jednoho úřadu a redukce těch národních? Celoevropská registrace jednoho přípravku by byla výhodná nejen pro výrobce, ale také všechny evropské zemědělce. Pouze by se nelíbila úředníkům. Nebo převáží zájem úředníků nad zájmem společenským? Jde přeci také o naše peníze! Uvidíme.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Sledujte nás také, ať víte první, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR

f Vejce chybí a chybět budou

Rostoucí ceny vajec trápí nejen Česko. Jejich ceny letí nahoru také v USA, a tak v tamních obchodech přibývá krádeží vajec. Nedávno někdo v Pensylvánii ukradl více než 100 tisíc biovajec v hodnotě v přepočtu téměř za jeden milion korun. Hlavním faktorem zdražování vajec je epidemie ptačí chřipky. Od poloviny loňského října bylo třeba v USA zlikvidovat přibližně 36 milionů opeřenců. Ptačí chřipku zaznamenáváme i v Česku. Naši chovatelé se navíc potýkají také s rostoucími náklady. Začínají totiž přestavovat chovy nosnic z klecového způsobu na volné chovy, které si Česko před časem schválilo. Někteří chovatelé kvůli tomu dokonce zvažují, že se svým podnikáním skončí.

📅 7. března 2025

f Zbrojit, nebo zelené cíle?

Peníze, které byly původně určené k financování aktivit vedoucích ke zlepšení klimatu a životního prostředí, zřejmě nebudou. Vypadá to, že Evropa místo toho bude více zbrojit. Možná by také bylo vhodné přehodnotit některé „zelené“ povinnosti, které se na zemědělce rýtí. Nelze slibovat pomoc se „zelenými“ investicemi a pak nechat firmy ve štychu, ať si se vším samy poradí. Už si ale zvykly na nepředvídatelnost kroků evropských institucí a následující chaos.

📅 19. března 2025

f Zemědělských podniků ubývá

Podle Českého statistického úřadu jich za 23 let v Česku ubylo skoro šest tisíc. Pokud v oboru zůstávají, dávají přednost rostlinné výrobě. Velkým problémem je také věková skladba zemědělské populace, a to nejen v Česku, ale i ve většině evropských zemí. Dlouhodobě se tak náš obor potýká s nezájmem mladých lidí.

📅 12. března 2025

f Když úředník nařídí, bývá zle

Vládne u nás doslova byrokratické peklo. Podle předsedy ZD Nečín Jana Koukolíčka je u nás byrokracie až příliš přebujelá. V loňském roce jej šokoval například úřední spor o dlaždičky. Chtěli si založit menší mlékárnu a zpracovávat vlastní surovinu. Nevěděli však, co všechno je čeká. Úředníci se mimo jiné dohadovali o nařízení, zda budou v jedné z místností dlaždice o rozměru metr padesát, nebo metr osmdesát. [pozn. k příspěvku je TV reportáž].

📅 10. března 2025

f Kontroly, kontroly, samé kontroly

Papírování čím dál víc zdržuje zemědělce od práce. Už roky úřady mluví o tom, že nebude docházet k duplicitním kontrolám, ovšem Ministerstvo zemědělství v posledních letech v této věci příliš neudělalo. A tak jsou podniky stále zatížené enormním počtem kontrol dozorových orgánů, jako je SZIF – Státní zemědělský intervenční fond, Státní veterinární správa nebo Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Nezřídko tak dochází k situacím, kdy jeden podnik během týdne navštíví nezávisle na sobě hned několik různých inspektorů. A často jde jen o kontroly sloužící k tomu, aby si úředníci mohli „udělat čárku“ a splnit plán kontrol.

📅 4. března 2025

ŽIJEME

na venkově

ZPRAVODAJ
AGRObase

27. BŘEZNA 2025

Pěstitele obilovin čeká zřejmě další nevyzpytatelný rok

Zatímco v poslední době rezonuje v tuzemských médiích vývoj spotřebitelských (i zemědělských) cen mlékárenských výrobků včetně másla, vajec nebo ovoce a zeleniny, stranou pozornosti rostou také ceny základních obilovin, včetně té v ČR nejvýznamnější, tedy pšenice.

Jako vždy je i v tomto případě důvodů několik, mimo jiné spotřeba energií nutná k udržení optimálních teplot naskladněného obilí, také ale postupně se projevující důsledky nižší sklizně této komodity v loňském roce nejen v ČR, ale i v řadě dalších zemí EU. Předpovídat objem a kvalitu letošní sklizně je jistě ještě předčasné, některé faktory ale vytvářejí předpoklad k možným problémům i v roce 2025.

Prvním z nich jsou statistiky týkající se ploch osetých ozimou, mezi nimiž hraje pšenice velmi významnou roli. Podle dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) z konce ledna letošního roku se plocha polí v ČR s ozimou meziročně téměř nezměnila, ba dokonce velmi mírně (o 0,1 %) poklesla. Což tedy ale neplatí pro ozimou pšenici, jejíž plochy pro sklizeň 2025 meziročně o 2,1 % vzrostly na 763 tisíc

hektarů. I tak je ale pravděpodobné, že letošní úroda pšenice v ČR bude patřit k nižším, neboť loni šlo o nejnižší úrodu za posledních pět až sedm let (podle toho, s jakým základem je srovnáváme), a konkrétně v případě ozimé pšenice poklesla loňská sklizeň meziročně téměř o 12 % na něco přes čtyři a půl milionu tun. To je samozřejmě pro potřeby ČR bohatě dostačující, přesto by se mohly ceny pšenice

ve sklizni (a po ní) 2025 i mírně zvýšit. Tomu nahrává i situace ve světě, jehož jednotlivé části se uzavírají více do sebe, přičemž zdaleka nejde jen o nastávající obchodní válku mezi EU a USA. Počátkem letošního března například podepsali Mezinárodní výzkumný ústav plodin pro polosuché tropy (ICRISAT) a Organizace soukromého sektoru CARICOM (CPSO) „memorandum o porozumění“ s cílem posílit zemědělsko-potravinářskou odolnost Karibiku a snížit závislost na dovozu. Důsledkem takových dohod (a jiných ochrannářských opatření) bude logicky omezení zahraničního obchodu, což může komplikovat exporty (nejen) tuzemské pšenice do zahraničí, a to se zase může projevit na poklesu cen při přebytku na trhu. Zdali přitom převáží impulzy k růstu cen vycházející z objemu úrody či ochrany trhů, nebo k poklesu cen snížením možností exportů, není v tuto chvíli zřejmé, obchodování s obilím ale bude téměř jistě složitější.

Dalším rizikovým faktorem pro objem a kvalitu letošní sklizně pšenice je také letošní vývoj počasí. Nízké zásoby vody ve sněhu, vyšší zimní teploty, než je dlouhodobý průměr, a zejména velmi teplá perioda na počátku března letošního roku, navíc prakticky bez

dešťových srážek, zvýšily na značné části naší země rizika sucha, která mohou ještě dále růst. Nejde ale jen o situaci v naší zemi – podle dat evropské služby Copernicus byl letošní leden nejteplejším lednem v dějinách měření a průměrná teplota již podvanácté v řadě přesáhla úroveň oteplení o 1,5 °C ve srovnání s obdobím let 1850–1900. Pro ČR je pak varující i skutečnost, že se ve střední Evropě otepluje rychleji než ve světě, a to zhruba o 4 °C. Přispívá k tomu také stav středoevropských lesů – podle loňské zprávy německého ministerstva zemědělství se staly tamní lesy vůbec poprvé čistým emitentem oxidu uhličitého, přičemž množství, které se v lesích ukládalo, pokleslo o 41,5 milionů tun. Obdobná situace je i v ČR po kůrovcové kalamitě. K tomu všemu přichází Evropa (především Alpy) o největší objem ledovců. To vše jsou faktory, které zvyšují stávající rizika sucha pro hospodářské plodiny, přičemž většina z nich se reálně týká i naší země.

Větším problémem, než bude v porovnání s dlouholetým průměrem předpokládaný nižší letošní objem sklizně obilovin a pšenice, ale může být pokles kvality, především v případě potravinářského obilí. Pokud taková situace nastane, znamenalo by to

nižší výkupní ceny, což by mělo na tržby zemědělců negativní vliv, i proto, že pšenici pěstuje na svých polích téměř každý. Naopak aktualizované podmínky protierozních opatření, zejména ve standardu DZES 5, by se v případě obilovin negativně projevit neměly, neboť obiloviny nepatří mezi širokořádkové plodiny zvyšující rizika eroze.

Na závěr ještě upozornění na riziko potenciálních cenových signálů, týkajících se pěstitelů nebo zpracovatelů (nejen) obilovin. Varování pro ně vydal nedávno Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), podle kterého „soutěžitelé musí stanovovat svou cenovou strategii samostatně a nezávisle na svých konkurentech, aby jejich vzájemný boj o zákazníka přinesl spotřebitelům nižší cenu, vyšší kvalitu a pestřejší nabídku výrobků“. Veřejně prezentované údaje od producentů nebo zpracovatelů považuje ÚOHS za zakázané dohody vedoucí ke sjednocování cen, za což hrozí pokuty. Otázkou ovšem potom je, jak mají zemědělci nebo pekaři reagovat, když po nich média požadují informace o tom, jak se podle nich budou ceny v dalším období vyvíjet.

Redakce Agrobaze

Mýty o lepku v pekárenských produktech

Jednu z největších bariér omezující možnou konzumaci výrobků z obilovin, zejména pekárenských produktů, jsou nepřesné, zavádějící i vysloveně nepravdivé informace týkající se negativních vlivů lepku na lidský organismus. Mýty se navíc týkají i některých surovin, z nichž se chléb, pečivo a další potraviny vyrábějí.

Patrně nejrozšířenějším mýtem, který navíc může některým jedincům skutečně způsobit zdravotní potíže, jsou teze o tom, že stále více využívaná špalda je bezlepková obilovina. To ovšem není pravda, špalda jako druh pšenice

samozřejmě lepek obsahuje, a to v nemalém množství. Za bezlepkovou je také považována pohanka, u kupovaných produktů však nemusí být pravda ani to vzhledem k tomu, že ke kontaminaci lepkem může dojít při sklizni nebo výrobě potravin. Tato skutečnost se také mohla stát důvodem k dalšímu mýtu, totiž že lepek vzniká právě až při zpracování, ale zrna a mouka lepku neobsahují. Skutečností ale je, že lepek je nedílnou součástí zrn příslušných surovin.

Lepek, označovaný také jako gluten, patří přitom mezi skupinu bílkovin, které obsahují všechny základní obiloviny, tedy pšenice, žito, ječmen i oves, byť je jeho obsah v jednotlivých plodinách různý. Riziko zdravotních potíží pak konzumace lepku představuje pro celiaky, touto nemocí ale zdaleka netrpí tak velká skupina spotřebitelů, jak se občas uvádí. Širší skupinu spotřebitelů představují spíše ti

s alergií na lepek, a vůbec největší skupinu pak spotřebitelé, kteří trpí takzvanou neceliakální přecitlivělostí (intolerancí) na lepek, která se projevuje obdobně jako alergie na lepek, reálně ale o nemoc jako takovou nejde. Podle dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR se počet celiaků v ČR pohybuje kolem 25 000, z toho více než dvě třetiny představují ženy. Tito spotřebitelé se samozřejmě musí potravin vyrobených ze surovin obsahující lepek zcela vyvarovat, a konzumovat tak produkty ze skutečně bezlepkových komodit, kterých je celá řada. Příkladem je celá řada, kukuřice, čirok nebo quinoa, k výrobě bezlepkových potravin se ale také používá mouka z luštěnin nebo brambor. I vzhledem k tomu, že některé produkty vyrobené z „bezlepkových“ surovin mohou ve skutečnosti lepek obsahovat, je vhodné sledovat povinně uváděné informace na obalech potravin, mezi které patří také uvádění alergenů.

Pro zdravého člověka ale navzdory některým informacím nepředstavují produkty s lepkem žádné riziko, a je tomu spíše naopak. I proto patří mezi věrohodná nutriční doporučení zařazovat potraviny s lepkem do stravy dětí již zhruba od ukončení 4. měsíce věku, což je také určitou prevencí omezení rizik celiakie, a především alergie v pozdějším věku. V této souvislosti je také třeba zdůraznit, že lepek získal svůj název podle lepivosti v pečárenských těstech, není ale pravda, že zalepuje střeva. S lepkem si totiž bez problému poradí enzymy v žaludku, což má svou logiku i proto, že obiloviny (a tedy i lepek) patří mezi vůbec nejstarší suroviny, které člověk tisíce let pěstuje a konzumuje, a naše tělo s tím počítá. Pokud by to bylo jinak, lidstvo by zřejmě již vymřelo.

Konzumace obilovin a produktů z obilovin je součástí pyramid zdravé výživy, neboť obiloviny představují pro člověka zdroj celé

řady látek, jako jsou bílkoviny, vláknina nebo vitamíny (zejména skupiny B), a také třeba železo. Pokud se pak týká lepku, pak mimochodem není pravda, že jeho obsah v pěstovaných obilovinách roste, respektive podle statistik roste jen nepatrně, bez zásadního vlivu na člověka, a to za posledních několik let zhruba o 2 % oproti minulosti. Skutečnost, že se více mluví o riziku celiakie nebo neceliakální intolerance, je dána zejména lepšími diagnostickými metodami a částečně vyšší starostí (někdy ovšem spíše na základě emocí) některých spotřebitelů o své zdraví či strukturu stravování.

Na závěr je ještě vhodné připomenout, že obiloviny jako často konzumované zemědělské suroviny jsou logicky také předmětem celé řady výzkumů, jejich cílem je zlepšovat jejich pěstební i nutriční vlastnosti. Zvýšení odolnosti vůči suchu u pšenice se mimo jiné

Lepek je přirozená součást většiny obilovin a pro většinu populace je naprosto neškodný.

věnuje Mendelova univerzita v Brně, součástí databáze vyšlechtěných druhů pšenice pomocí moderních biotechnologií je ale také pšenice odolná proti padlí. Kanadští vědci z McGill University zase nedávno prezentovali nový kultivar ovsa se zvýšeným obsahem (o 34 %) kyseliny olejové, což má příznivé dopady pro spotřebitele s rizikem cukrovky, ale také v případech využití v krmných směsích na energetickou vydatnost a chuť masa hospodářských zvířat.

Redakce Agrobaze

Velikonoce jako svátek speciálních výrobků

I když jsou hlavním symbolem velikonočních svátků vejce, tradičních potravin a pokrmů, které se o Velikonocích v minulosti konzumovaly (a někde je tomu dodnes) je mnohem víc.

Kromě jiného jde o sladkovodní ryby (a také proto se kromě známějších podzimních výlovů rybníků konají také jarní výlovy), jehněčí a kůzlečí maso, a samozřejmě také o různé specifické druhy pečiva a obecně produkty z obilí. Nemusí jít přitom o výrobky přímo z mouky, ale třeba také o naklíčená obilná (a jiná) zrna, obvykle označovaná jako „pražmo“, což jsou v praxi zrna prudce osmažená na másle a následně podle preferencí spotřebitele dochucená.

Za klasické velikonoční pečivo se ale samozřejmě považuje velikonoční beránek, mazanec, různé druhy jidášů nebo o něco méně známí ptáčci, což je těsto upečené ve tvaru ptáčka s rozinkou na místě oka. V praxi jde podle kategorizace pečárenských produktů o výrobky z kynutého těsta, kam patří mimo jiné také vánočky nebo kynuté bábovky.

Nejčastěji konzumované a také doma připravované výrobky jsou jidáše symbolizující provaz, na kterém se oběsil Jidáš poté, co podle Bible zradil Krista. I když se tvar jidášů podle regionů mírně liší, vždy by mělo jít o těsto spletené z několika částí obdobně, jako je tomu například u zmiňovaných vánoček. Jidáše by se měly podle tradice péct na Zelený čtvrtek, ale pokud je někdo stihl na Zelený čtvrtek zkonsumovat

ještě před východem slunce, měl být tímto krokem ochráněn před uštknutím hady nebo bodnutím hmyzem.

Receptů na jidáše je celá řada, obecně platí, že základní suroviny pro jejich výrobu tvoří mouka, droždí, mléko, vejce a cukr, také ale smetana, máslo a k dochucení celá řada dalších ingrediencí, jako je citronová kůra, vanilkový cukr, sůl, rozinky nebo třeba brusinky. Samotná příprava je poměrně jednoduchá – nejprve je nutné připravit si kvásek (smetana, cukr, mouka, droždí) a nechat jej vykynout

(stačí zhruba 15 minut). Následně vytvoříme těsto (mouka, cukr, vanilkový cukr, máslo, kvásek, a složky k dochucení), které necháme v teple kynout asi jednu hodinu. Z vykynutého těsta se pak vytvoří válečky, které spleteme do zvoleného tvaru, a na pečícím papíru pečeme v troubě v teplotě 180 °C, přibližně 20–25 minut dozlatova. Nakonec potřeme povrch rozšlehaným vajíčkem, případně medem nebo máslem, posypeme oříšky nebo mandlemi – a je hotovo.

Redakce Agrobaze

Vítězem soutěže Vinařství roku je Štěpán Maňák. Titul Enolog roku náleží Romanu Fabigovi

Je rozhodnuto. Na slavnostním galavečeru Vinařství roku 2024 organizátoři vyhlásili jména nejlepších tuzemských vinařů v kategorii malé, střední a velké vinařství.

Mezi malými producenty kralovalo šaldorfské Vinařství rodiny Špalkovy, mezi středními popický Gotberg a mezi velkými žádovické vinařství Štěpán Maňák. Poslední jmenovaní se také stali absolutními vítězi, přičemž komise ocenila jejich skvělá vína i prostředí, ve kterém ho servírují, a gastronomii. Enologem roku se pro letošek stal hustopečský Roman Fabig známý svými víny odrůdy Sauvignon.

Soutěž Vinařství roku každoročně oceňuje nejlepší tuzemská vína a producenty, kteří je umí servírovat a nabízet zákazníkům v zajímavém prostředí a přidávat k tomu skvělé zážitky. „Celá soutěž má být výkladní skříní toho nejlepšího, co v oboru umíme, a na co jsme opravdu hrdí. Ocenění vinaři skvěle pečují o půdu, vytváří řemeslně výborná vína a dělají pro svoje zákazníky a jejich pozitivní zážitek pestrou škálu aktivit. Jsou to lídři oboru, kteří zároveň motivují další vinaře, aby je následovali. V případě Štěpána Maňáka a dalších letošních oceněných to platí beze zbytku,“ uvedl Martin Chlad, prezident pořádajícího Svazu vinařů České republiky.

Manželé Maňákoví převzali malé vinice po předcích v roce 1992 a postupně z nich vybudovali jedno z neúspěšnějších vinařství v Česku. Jejich filozofií je spojení tradice, poctivé práce a inovací s cílem zachovat autenticitu a zároveň posouvat ekologické přístupy a kvalitu. Hospodaří na 25 hektarech vinic, mezi kterými si nejvíce považují Žádovský Fěruňk. Specializují se na odrůdy jako Sauvignon, Chardonnay a Pinot Noir a jsou průkopníci pěstování PIWI odrůd, tedy těch nových, odolných vůči houbovým chorobám.

„Vždycky je těžké něco vytvořit, něco posunout, něco vybudovat, a ještě těžší je udělat z něčeho něco, každý den trpělivě přijít a kousek mozaiky přidat, poskládat celý perfektní obraz. Tady se povedlo vybudovat velkou věc, precizní vína a skvělou gastronomii,“ ocenil Mojmír Baroň, jeden z finálních hodnotitelů. On a jeho kolegové vyzvedli hospodaření rodinného vinařství, jeho um, nedávno vybudovaný nový areál i fakt, že se do chodu firmy daří zapojovat také novou generaci.

Kategorii střední vinařství (tzn. s produkcí mezi 50 001 a 200 000 litry vína) letos opanovalo popické vinařství Gotberg známé architekturou svého areálu a také impozantním výhledem na Pálavu. Porotci u něj vyzvedli ucelenou marketingovou strategii firmy a myšlenku, podle které zde pracují. „Když se podíváte na zdejší vinice, od počátku je jasné, že vědí, co dělají. Nenechávají nic náhodě, věnují vinohradu absolutní pozornost a tato preciznost a péče se pak projevuje v lahvi i sklenici,“ uvedl Vilém Kraus, další z hodnotitelů.

Mezi nejmenšími producenty (do 50 000 litrů vína ročně) kralovalo Vinařství rodiny Špalkovy známé svým bio přístupem, péčí o krajinu a angažovaností v regionu. Vinařství založili v Novém Šaldorfu na Znojensku krátce po revoluci otec se dvěma syny. Dnes v něm pracují už tři generace rodinných příslušníků. Kromě pěstování hroznů na víno je baví i stavět vyhlídky, všeset houpačky a vztyčovat menhiry. Jejich mottem je, že „Nejde o to, nasbírat nejvíce medailí, ale mít ve vinohradu nejšťastnější včely“.

„Osobně velmi oceňuji zdejší spolupráci mezi generacemi. Výměna názorů mezi mladými inovativními členy rodiny a těmi staršími umožňuje posun vinařství neustále dopředu. Líbí se mi také, jak je pro tyto vinaře důležitý zákazník a to, jak mu vysvětlují celé terroir a jak mají perfektně vypracovaný program ve vinicích, takže se tady každý může procházet hodiny a hodiny,“ zdůraznila Klára Kollárová, národní someliérka a předsedkyně hodnotící komise.

Na slavnostním galavečeru Vinařství roku se uděloval také titul Lomax Enolog roku, jenž připadl hustopečskému vinaři Romanu Fabigovi, který je známý svým precizním přístupem a fokusem na odrůdu Sauvignon, kterou zpracovává v několika podobách.

Ocenění pro významnou vinařskou osobnost za celoživotní přínos v oboru vinohradnictví nebo vinařství – Cenu prof. Viléma Krause – pak získal Josef Vozdecký, který je celoživotně spjatý s Bohemia Sektem a jeho transformací ze státního podniku na komerční firmu, přičemž spolu s kolegy postupně vytvořil největší vinohradnicko-vinařské uskupení v Česku.

Cenu studentů Zahradnické fakulty MENDELU obdrželo Vinařství Štěpán Maňák, které tím zkompletovalo vítězný hattrick.

Soutěž vyhlašuje a titul Vinařství roku uděluje Svaz vinařů České republiky ve spolupráci s Národním vinařským centrem, za významné podpory Vinařského fondu ČR, Jihomoravského kraje a města Brna. Akce je pořádána pod záštitou hejtmana Jana Grolicha a primátorky statutárního města Brna Markéty Vaňkové. Soutěž podporuje také Hvězdárna a planetárium Brno, Zahradnická fakulta Mendelovy univerzity a Centrála cestovního ruchu Jižní Morava.

VÝSLEDKY ZÁKLADNÍCH KATEGORIÍ VINAŘSTVÍ ROKU 2024:

Malá vinařství (do 50 tisíc litrů roční produkce)

Vinařství rodiny Špalkovy (Nový Šaldorf)

Střední vinařství (do 200 tisíc litrů roční produkce)

Gotberg (Popice)

Velká vinařství (nad 200 tisíc litrů roční produkce)

Vinařství Štěpán Maňák (Žádovice)

Vinařství roku 2024 – absolutní vítěz

Vinařství Štěpán Maňák (Žádovice)

Dagmar Sedláčková

Foto: pořadatelé

Rozloha vinic se snížila, pěstitelů ubývá. Loňský rok zaznamenal propad, ukázaly statistiky

Péči o vinnou révu loni vzdaly stovky pěstitelů, rozloha vinic v Česku spadla o stovky hektarů. Plyne to ze statistik zveřejněných koncem února. „Ze statistických údajů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) za rok 2024 vyplývá, že se snížil zájem vinohradníků o výsadbu nových vinic,“ uvedla mluvčí ústavu Petra Hrabčáková.

Není to první rok, kdy zemědělské statistiky vypovídají o poklesu rozlohy i počtu pěstitelů. V tom loňském byl ale nejvíce patrný. Klesl i zájem o výsadbu nových vinic. „Kvóta 178,3 hektarů, kterou je možné povolit pro novou výsadbu vinic, se nevyčerpala. O povolení k výsadbě požádalo 83 pěstitelů, kterým se vyhovělo v plné výši, přidělená plocha pro novou výsadbu činila 40,2 hektarů,“ konstatovala mluvčí Petra Hrabčáková.

Celkem pěstitelé vysázeli, v rámci povolení nové výsadby a obnovy vinic, 124 ha nových vinic, což je o 173 ha méně než v roce 2023. Mezi nejčastěji vysazované odrůdy révy vinné patřily: Tramín červený (18,16 ha), Pálava (12,57 ha), a Irsai Oliver (7,33 ha) z bílých odrůd; z modrých odrůd Frankovka (5,96 ha). Z PIWI odrůd se nejvíce sázel Solaris (3,70 ha).

V roce 2024 tvořila obhospodařovaná plocha vinic v ČR přibližně 17 304 hektarů, na nichž hospodařilo 12 688 zaregistrovaných pěstitelů.

Přetrval ale zvyšující se trend výsadeb PIWI odrůd, vhodných pro ekologické pěstování. Jejich výměra tvořila na konci roku 2024 celkem 1004 hektarů, což je oproti roku 2023 o 44 ha více. Nejpěstovanější odrůdou v této kategorii je Hibernal s aktuální plochou 426 ha.

K největším vinařským obcím v ČR s plochou osázených vinic patřily podobně jako v letech předešlých jihomoravské obce Velké Bílovice (771 ha), Valtice (567 ha), Mikulov (511 ha),

Čejkovice (491 ha), Novosedly (420 ha), Dolní Dunajovice (403 ha), Velké Pavlovice (354 ha), Vrbovec (350 ha) a Sedlec (300 ha). Ve vinařské oblasti Čechy je největší obcí Mělník (108 ha).

Průměrné stáří nejvíce pěstovaných odrůd je 22 let. Pro rok 2025 platí kvóta k povolení nové výsadby ve výši 173,3 hektarů ha. O povolení mohli vinohradníci žádat do konce února.

Dagmar Sedláčková

Rozloha vinogradů v hektarech a počet pěstitelů révy v ČR

Rok	Rozloha vinic (ha)	Počet pěstitelů révy
2024	17 304	12 688
2023	17 735	13 263
2023	17 885	13 732
2021	17 866	13 998

Zdroj: ÚKZÚZ

Jarní květiny z českých zahradnictví

Už na začátku prosince nás dokáže potěšit petrklíč či prvosenka, následovaná dalšími jarními květinami, jako jsou cinerárie, pomněnky, sedmikrásky a další, z nichž většina pochází od tuzemských zahradníků.

Primula vulgaris subsp. *vulgaris* (syn. *P. acaulis*) je nejrozšířenější květinou, která neodmyslitelně patří k jarním symbolům. Jde o trvalku pocházející z Evropy a Malé Asie, která v posledních letech patří k nejpěstovanějšímu a nejdůležitějšímu tržnímu druhu v kultuře s dobou prodeje od prosince do května. Příčinou obliby je nejen její půvab, ale především nízké energetické nároky na vytápění při pěstování ve skleníku. Díky tomu prvosenka patří k rostlinám, které se vyplatí

pěstovat i v našich klimatických podmínkách. Šlechtitelským cílem jsou jako u většiny květin velké květy a nové barevné odstíny.

V nabídce jsou v celé řadě barev, kdy převládá klasická žlutá, po květy s bílým lemem, či dvoubarevné květy s „okem“, s květy žíhanými, plnokvěté, s drobnými kvítky i velkokvěté s květy až 8 cm v průměru. V sortimentu jsou odrůdy drobné, prodávané v květináčích o průměru 8 cm, až po robustní sorty

pěstované v květináčích o průměru 11 cm. V poslední době se také pro prodej v měsících únor a březen stále častěji pěstuje *Primula elatior* – prvosenka vyšší. Rostlina je vysoká 15–25 cm a z přízemní růžice listů vyrůstá květní stvol s okolíkem velkých bílých, žlutých, oranžových, červených a modrých květů. V sortimentu zahradnických firem se můžeme také setkat s příbuznými jarních prvosenek, a to zejména s druhy *Primula obconica* – prvosenka nálevkovitá a *Primula malacoides* – prvosenka žahavá, prvosenka japonská.

Petrklíče se vysazují do nízkých misek, truhlíků a sesazují se do jarně laděných kompozic společně např. s narychlenými cibulovinami. Využívají se ke krátkodobé dekoraci interiéru. Nejdelsí životnost mají ve světlých místnostech s teplotami mezi 8–12 °C. V teplém interiéru vydrží pouze krátce, než jim začnou žloutnout listy a přeschnou kořenový bal. Při nedostatku světla květy rychle blednou. Pokud nehrozí silné mrazy, jsou to jedny z prvních rostlin, které lze použít pro dozdobení parapetů oken, balkonů, teras i hrobů.

Cinerária hybrida – starček, popelka, popelivka

Toto lidové označení si cinerárie vysloužila pro šedý povlak spodní strany listů. Známa, ale trochu opomíjená květina se v našich obchodech ukáže v brzkém předjaří a doprovází nás až do Velikonoc. Pro svou košatost a bohatství květů je vhodná jako barevný kvetoucí dárek. Díky délce svého kvetení tak předčí mnohé řezané květy. Plně rozkvetlá cinerárie je opravdu velmi atraktivní, bohužel je mezi spotřebiteli málo známá. Většina zákazníků si ji chce dát do záhonu a očekává kvetení až do podzimu. Jedná se však o tzv. krátkověkou rostlinu, která vydrží kvést v chladnějším interiéru přibližně 2 měsíce a po odkvětu se už dál nepěstuje.

Bellis perennis – sedmikráska chudobka

Naše domácí květina, která roste v celé Evropě i západní Asii. Původní druh roste vytrvale v zatrávněných plochách. Šlechtěním se získaly rostliny bujněji rostoucí s jednoduchými nebo plnými květy barvy bílé, růžové či červené s průměrem květů až 7 cm. Některé odrůdy mají až 20 cm dlouhé stonky. Sedmikráska chudobka z čeledi Asteraceae je dvouletka

pěstovaná i jako hrnková, s prodejem v srpnu až říjnu, případně březnu a dubnu. Vysévá se 0,5g nebo 1500 semen na 1000 rostlin, klíčení probíhá v červnu až červenci a při 18 °C trvá 7–14 dní. Osivo se nezasypává a vysévá řídko, maximálně 1 g/m², pěstitelské přepichování nastává po 2–3 týdnech do květináčů 7–9 cm a teplotě 12–16 °C. Při venkovním přezimování je potřebné rostliny přikrýt netkanou textilií, jde o hrnkovou kulturu, která se musí chránit před mrazem. Osivo se vysévá na konci srpna až do poloviny září, za přezimování při 3–5 °C bez poklesů pod 0 °C. Od poloviny prosince lze zvýšit teplotu na úroveň 10–12 °C po dobu 5–7 týdnů. Vyšší teplota než 12 °C má negativní vliv na kvalitu olistění, délku květních stonků a následný výkvět. Naopak teploty pod 6 °C prodlužují kultivaci. Za slunečných dnů je nezbytné skleníky větrat a udržovat nízkou vzdušnou vlhkost, jinak hrozí nebezpečí napadení plísní Botrytis. Celková kultivační doba je 8–10 měsíců.

Myosotis – pomněnka

Pomněnky jsou vytrvalé rostliny, které se v kultuře pěstují jako dvouletky. Nejrozšířenější je *Myosotis sylvatica*. Z tohoto původního druhu se vypěstovaly odrůdy kvetoucí modře, bíle nebo růžově. V běžných podmínkách kvete v květnu, ze zahradnictví je můžete získat kvetoucí už od března. Rostlina dobře roste na výsluní i v polostínu, musíme jí však zajistit humózní, vlhčí půdu. Nízké odrůdy se používají na venkovní záhony a do truhlíků, vyšší k řezu. Na suchém stanovišti kvete krátce.

Všechny tyto květiny se pěstují v českých zahradnictvích. Zatímco petrklíč a maceška, o které jsme se zmiňovali v minulém čísle, jsou nosné kultury, ostatní jmenované jsou spíše doplňkové, marginální kultury. Přesto dokreslují pestrou paletu jarních květin a získávají na stále větší oblibě.

Text a foto Ing. et Bc. Marcela Nachlingerová
Svaz květinářů a floristů ČR

Svazový pavilon na Floře Olomouc 2025

Jarní etapa Flory Olomouc, která proběhne ve dnech 24.–27. dubna 2025, se již tradičně stane největším tuzemským svátkem květin a oslavou jara. Významným centrem dění bude opět Svazový pavilon Svazu květinářů a floristů ČR, který i letos nabídne jedinečný pohled na svět floristiky a zahradnictví.

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

DVĚ HLAVNÍ LINIE EXPOZICE

Svatební floristika a balkonové rostliny

Letošní koncept Svazového pavilonu stojí na dvou pilířích – trendech v balkonových rostlinách a svatební floristice.

V pavilonu bude k vidění nejnovější sortiment balkonových rostlin a inspirace pro jejich výsadbu a dekorace. Současné trendy směřují

k udržitelnosti, kombinaci barev a textur a využití nenáročných, ale efektních druhů. Návštěvníci se mohou těšit na praktické tipy, jak vytvořit harmonické květinové aranžmá pro balkony, terasy i malé zahrady.

Svatební floristika hraje klíčovou roli v celkové atmosféře svatebního dne. Na letošní Floře Olomouc představíme aktuální trendy ve svatebních kyticích, dekoracích a květinových instalacích. Zaměříme se i na to, jak správně s nevěstou komunikovat a splnit její přání. Vrcholem programu bude soutěž Kytice roku, která se letos zaměří právě na svatební floristiku.

Co pro vás chystáme?

Kromě inspirativní expozice nabídne Svazový pavilon i bohatý doprovodný program:

- workshopy a semináře s českými i zahraničními odborníky
- praktické ukázky floristiky na pódiu
- kulatý stůl květinářů a floristů – diskuze o vývoji oboru
- výstava a prezentace prací předvádějících floristů
- prezentace české reprezentantky Karolíny Žáčkové, která se zúčastní floristického mistrovství světa World Cup 2025
- exkluzivní předváděčka Mistra ČR ve floristice Tomáše Hakla

Svazový pavilon opět středem pozornosti

Již v loňském roce se Svazový pavilon stal velkolepou expozicí, která přitáhla tisíce návštěvníků. Letošní ročník si klade za cíl tuto úroveň ještě překonat a nabídnout nejen vizuálně atraktivní instalace, ale i odborný obsah a praktické inspirace pro všechny milovníky květin.

Přijďte se inspirovat, setkat s profesionály a objevovat nové trendy floristiky. Těšíme se na vás na Svazovém pavilonu Flory Olomouc 2025!

Ing. Dagmar Krupičková
Svaz květinářů a floristů ČR
Foto archiv SKF ČR

Velikonoce s vínem či Olomouckými tvarůžky. Vydejte se za tradicemi i dobrotami

Nejen velikonoční vítání jara s pomlázkou a vynášením smrtky. V následujících dnech se můžete vypravit také na putování za vínem po sklepích, nebo dokonce ochutnávání tvarůžkových specialit. Příznivce historie a vojenství čeká dobová bitva, milovníky koní zase lesní bitva. Nadšence do myslivosti nejspíš nadchne výstava trofejí na zámku. Přinášíme desítku vybraných akcí.

Jaro na vsi ve skanzenu Přerov nad Labem
21. březen 2025 9:00 – 30. duben 2025 17:00 hod.

Tradiční výstava Jaro na vsi ukazuje v celém areálu skanzenu staré zvyky a obyčeje od masopustu do májů, jak je v tomto kraji zaznamenali národopisní sběratelé. Výstava tak připomene staré zvyky a obyčeje, které provázely po celé jarní období život našich předků ve středním Polabí. Nebude chybět zabijačka, průvod masek, vynášení smrtky, pomlázka či ukázky starých kraslic.

Bitva u Sudoměře – rekonstrukce bitvy z roku 1420

29. březen 2025 10:00–17:00 hod.

Letos uplyne 605 let od slavné bitvy u Sudoměře, jedné z nejslavnějších bitev našich dějin. V tento den k rybníkům Markovec a Škaredý přitáhnou s vozy husité, pronásledování křížovníky ze Strakonice a železnými pány z Písku. Diváci uvidí strhující příběh, kdy Jan Žižka s hrstkou husitů slavně zvítězí nad jízdou křížovníků a katolických pánů.

Velikonoční trhy na Staroměstském náměstí v Praze 2025

5. duben 2025 10:00 – 27. duben 2025 22:00 hod.

Tradiční speciality i zelené pivo, autentická řemesla i bohatý kulturní program v duchu národních tradic. Praha zavoní jarem a oslaví Velikonoce největšími trhy v České republice. Staroměstské náměstí a Václavské náměstí přivítají svátky jara tradičními Velikonočními trhy, které otevřou své brány návštěvníkům od 5. do 27. dubna 2025.

Ze sklepa do sklepa Velké Bílovice 2025

5. duben 2025 11:00–19:00 hod.

Ze sklepa do sklepa je největší vinařská akce v ČR zaměřená na putování po sklepech a degustace v jednotlivých vinařstvích. Otevře 52 vinařských sklepů, které nabídnou to nejlepší ze své úrody. Stovky vytříbených červených, bílých i růžových vín, s přívlastky i bez, vynikající se vynikající chutí a vůní si lze vychutnat vždy jen jednou na této akci.

Olomoucký tvarůžkový festival 2025

5. duben 2025 – 6. duben 2025
Centrum Olomouce ožije 8. ročníkem festivalu

pořádaného na počest Olomouckým tvarůžkům, které se vyrábějí v Lošticích už více než šest set let. Návštěvníci ochutnají tvarůžky v teplé i studené kuchyni v široké nabídce místních restaurací, které propagují tradiční hanáckou gastronomii. Nebudou chybět ani takové speciality jako tvarůžkové dezerty a pivo z hanáckých minipivovarů a samozřejmě zcela jedinečná tvarůžková pralinka.

Smrtná neděle ve skanzenu v Kouřimi

6. duben 2025 10:00–16:00 hod.

Přenesete se do dob dávno minulých a přijďte se do Muzea lidových staveb Kouřim seznámit se zvyky a obyčeji, které se na českém venkově udržovaly v období předvelikonočního půstu. Připraveny jsou výklady hospodářů a hospodyň v chalupách, poetická obchůzka vynášení smrtky, dětské hry na vsi a dílny pro děti i stylové občerstvení.

Brněnské velikonoční trhy – velikonoční slavnosti v Brně 2025

11. duben 2025 – 20. duben 2025

Čtrnáctý ročník Velikonočních slavností se koná na brněnském náměstí Svobody.

Jarní trhy v centru Brna nabídnou 40 stánků s velikonočním zbožím, řemeslnými výrobky, jako je proutěné zboží, pomlázky, keramika, šperky, dekorační výrobky či velikonoční kraslice. Nebude chybět občerstvení a každý den odpoledne se na pódiu bude konat kulturní doprovodný program.

Fašanky, fašanky – Velká noc ide

12. duben 2025 9:00 – 13. duben 2025 16:00 hod. Oblíbená akce přibližuje zvyky ze Slovácka od počátku postního období do Velikonoc, jako jsou vynášení smrtky, nošení létečka, pletení velikonočních pomlázek, malování kraslic, šlaháčka aj. Součástí programu je ukázka tradičních občůzek, pokrmů připravovaných v období masopustu, půstu i Velikonoc, nebo výroba kraslic a pomlázek.

Chovatelská přehlídka trofejí na zámku v Náměšti nad Oslavou

12. duben 2025 10:00 – 15. duben 2025 16:00 hod. Tradiční chovatelskou přehlídku trofejí hospodářského roku 2024 pořádá Městský úřad v Náměšti nad Oslavou ve spolupráci

s Okresním mysliveckým spolkem a Lesy ČR, s.p. a MAS Oslavka v obřadní síni náměšťského zámku. Slavnostní zahájení proběhne v sobotu na vnějším nádvoří.

Brdská lesní bitva 2025

26. duben 2025 10:00–14:00 hod.

V terénu brdských hvozdu se odehraje další ročník hobby soutěže tažných koní v těžko dostupném terénu lesa. Vedle závodu jednozpřeží v lese návštěvníci uvidí ukázkou párového tahání těžkých břemen, vozatajství, ale také plemeno miniaturních koní minihorse a pro děti bude připraven doprovodný program lesní pedagogiky. Program se uskuteční v lesích okolo lokality Koníček/Velci u Ohrazenic.

Dagmar Sedláčková

Zdroj: Kudyznudy.cz a pořadatelé

Stěny z proutí, jílu a plev. Na Pohansku začali se stavbou slovanské zemnice

Dva akátové sloupy s vidlicí nahoře, mezi ně usazený další kus bytelného dřeva – to je základ nové slovanské zemnice, která právě teď vyrůstá u zámečku Pohansko na Břeclavsku.

Napodobenina stavby raného středověku, ve které obyvatelé Pohanska v devátém století skutečně žili, bude hotová v průběhu dubna. Nahradí předchozí zemnici, kterou bylo na podzim nutné z důvodu špatného stavu zdemolovat.

Nosnou konstrukci doplňují krovky, čímž první fáze výstavby skončí. „V druhé fázi se bude pracovat na sedlové střeše, která bude po obou stranách sahat až k terénu. Na připravené latě navážeme rákos. Boční stěny budou vyplněné proutím a omazané jílovitou hlínou s příměsí

plev. Právě tak se zemnice v minulosti stavěly,“ vysvětluje archeoložka břeclavského muzea Dagmar Jilmová. Jak dodává, svědčí o tom i nálezy archeologů. Na zbytcích mazanice objevených při průzkumech na Pohansku jsou jasně patrné otisky proutí.

Napodobenina stavby raného středověku těší návštěvníky Pohanska už od roku 2001. Ta právě budovaná je v pořadí už třetí. Jak konstrukcí, tak použitým materiálem se bude co nejvíce blížit originálu. Muzejníci plánují, že okolí zemnice by se mohlo stát dějištěm řady akcí spojených například se zvyky pohanských Slovanů, jejich božstvy, ukázkami řemesel a podobně.

Pohansko u Břeclavi bylo v devátém a desátém století rozsáhlým velkomoravským hradištěm. Na území České republiky patří k nejvýznamnějším lokalitám svého druhu.

Dagmar Sedláčková, Foto: Město Břeclav

Hrad Veverí provonělo moravské uzené. Králem se stal Pepíček z Rajhradu

Uzenářská hymna zahájila koncem února Slavnosti moravského uzeného na hradě Veverí u Brněnské přehrady. Po celý víkend tam mohli návštěvníci ochutnávat uzenářské výrobky profesionálů i domácích nadšenců.

Nouze nebyla o speciality v gastrozóně, připravené například ve vyuzené kuchařské show Markéty Hrubéšové, své umění předvedli i kuchaři z Restaurace Kounický Dvůr či Storno.

Nechyběla Mistrovská řeznická škola s Martinem Kloudou či Pavlem Tlapákem a na své si přišly i děti v Dětské škole vaření. V pestrém programu si příchozí užili divadla, k ochutnáv-

kám jim hrála harmonikářka Tereza Kniežová Škrhánková.

Největší zájem vzbudilo tradičně hlasování návštěvníků o Krále uzenářů. Pro letošek se jím stal Josef Vašák, majitel Pepíčkovy uzenářství z Rajhradu u Brna. Vítěz mnoha soutěží o nejlepší klobásy, Mistr ČR v kostění vepřové plece a držitel českého rekordu uspořádané akce pro největší počet Pepíčků na jednom místě. Druhé

místo získala rodinná firma Pavla Tlapáka Divočké farmy z Blanenska a třetí místo Řeznictví-uzenářství Jůza z Brněnska. Soutěž amatérských uzenářů vyhrál Josef Brychta z Bučovic.

Už nyní ohlásili pořadatelé termín příští akce. Uskuteční se na stejném místě za rok, o víkendu 28. února a 1. března 2026.

Dagmar Sedláčková

Jaro v plné síle. Slunce vytáhlo květy konikleců i hlaváčků

Ze zimních mrazů skokem do letních dvacetistupňových teplot. Tak letos nastoupilo jaro začátkem března na jižní Moravě. Z půdy se vyloupla téměř okamžitě jarní květena a přírodu rozsvítily fialové koniklece i žluté hlaváčky. Lidé je obdivovali na známých lokalitách, například na východních svazích Stolové hory na Pálavě, na Kamenném vrchu u Hustopečí či ve stejnojmenné proslulé lokalitě v Brně. Na Znojemsku zazářily koniklece například v Podjí na Havranickém vřesovišti.

Dagmar Sedláčková

Premiéra ve Velkých Pavlovicích. Masopustní průvod maškar vyrázil k vinařům

Medvěd s farářem, policajtem a desítkami dalších roztodivných maškar vtrhli v sobotu do ulic ve Velkých Pavlovicích. S jucháním a hlasitým zpěvem je provázeli krojovaní šohaji, dívky i tety a strýcové. Ve vinařském městě na Břeclavsku se konal první ročník akce Ostatkové otevřené sklepy.

Organizace folklorní akce se ujal Spolek vinařů Víno z Velkých Pavlovic a spolek Velkopavlovické tradice.

Ostatkový průvod se za doprovodu muziky a hlasitého zpěvu účastníků vinul napříč městem. První zastávkou byla tamní radnice, bylo totiž zapotřebí, aby starosta udělal souhlas s masopustním veselím. Pak už turisté a další přihlížející následovali rozjařený průvod po vybraných vinařstvích. Všude na ně čekala vína k ochutnání a občerstvení v podobě koblih či krajíčků chleba se škvarkovou pomazánkou.

V hudebním doprovodu nechyběla basa, housle, harmonika a přidala se dokonce prastará valcha, na níž žena v kroji nadšeně hrkala dřevěnou paličkou. Během dne navštívil masopustní průvod desítku vinařství. V pozdním odpolední účastníci pochovali basu, jak přikazuje tradice, a rozloučili se tak s obdobím hojnosti před nadcházejícím čtyřicetidenním půstem před Velikonocemi.

Poslední utržení se z řetězu pokračovalo s cimbálovou muzikou v jednom z vinných sklepů až do půlnoci.

Dagmar Sedláčková

Soutěž v zimním řezu révy vinné ovládli mistři z Břeclavska

Soutěžící z Břeclavska ovládli v pátek 20. ročník tradiční soutěže v zimním řezu révy vinné ve Velkých Bílovicích. Svými dovednostmi, které rozhodují o kvalitě budoucí úrody, předčili desítky konkurentů z České republiky i ze Slovenska.

Řezači révy vinné předvedli své umění na pětadvaceti keřích Rulandského šedého vysazených v roce 2017. Soutěžící v kategorii Elite na to měli patnáct minut, pro kategorii Junior platil dvacetiminutový limit.

Zásadní dovednost v konkurenci desítek soutěžících nejlépe prokázali zástupci vinařských podniků z Břeclavska. Vítězem jubilejního 20. ročníku Mistrovství ČR v řezu révy se dnes stal Tomáš Zámečník z Vinařství Vladimír Tetur z Velkých Bílovic. Nejúspěšnější řezačkou mezi ženami je Vladislava Holcmanová ze společnosti Vinofrukt z Dolních Dunajovic.

VÝSLEDKY 20. ROČNÍKU MISTROVSTVÍ ČR V ŘEZU RÉVY VINNÉ:

Kategorie Elite

1. Tomáš Zámečník – Vinařství Vladimír Tetur
2. Michal Fraňo – Pomfy, s.r.o.
3. Jiří Těthal – Vinařství Těthal

Kategorie – ženy

1. Vladislava Holcmanová – Vinofrukt Dolní Dunajovice
2. Klaudia Štendová – Evesko, a.s.
3. Klára Klimecká – Zemědělská fakulta MENDELU

Kategorie Junior

1. Martin Kratochvíl – Rodinné vinařství Kratochvíl
2. Lukáš Sasínek – Strachotín
3. Tibor Barantal – Střední vinařská škola Valtice

Dagmar Sedláčková

Foto: pořadatelé

Podívej se do pole – pojd'te do toho s námi a nebud'te „konzervy“

Ještě před několika lety by si málokdo uměl představit, že se zemědělství stane tak moderním a přitažlivým tématem společenských diskuzí a že se takřka ze dne na den v naší společnosti vyrobí tisíce nových odborníků „balkónových agronomů“, kteří jsou připraveni se kvalifikovaně vyjádřit k různým zemědělským tématům, ochranu rostlin nevyjímaje.

Vzhledem k tomu, že se zemědělství věnuje pouze 1–2% populace ČR, stále více se tak rozvírají nůžky mezi těmi, co vědí, mezi těmi, co si myslí, že vědí a těmi, co o praxi v zemědělství nevědí takřka nic, ale jsou otevřeni tomu, aby se něco nového dozvěděli. Jednou z aktivit, která se snaží vysvětlit důležitost ochrany rostlin, je projekt Podívej se do pole, který CropLife Česká republika ve spolupráci se zemědělci realizuje již od roku 2019.

Sami zemědělci dobře vědí, že ochrana rostlin neznamená jen používání chemických prostředků. Vědí, že rostliny je třeba chránit, aby si zajistili úrodu a tím zásobování lidí zdravými a kvalitními potravinami. Málokdo si ale uvědomuje, že za většinou legislativních rozhodnutí stojí názory a mínění veřejnosti. Proto je důležité, aby zemědělci navázali konstruktivní dialog právě s touto cílovou skupinou. Každá změna v názoru, myšlení vyžaduje čas, proto je třeba začít co nejdříve a postupnými kroky změnit obraz zemědělství v myslí veřejnosti k lepšímu.

Jednou z aktivit, na které již od roku 2019 se zemědělci spolupracujeme a kterou věříme, že měníme obraz zemědělství k lepšímu, je projekt „Podívej se do pole“. Zemědělec poskytne malou část svého pole, na kterém nebude po celou vegetační sezónu provádět žádná rostlinolékařská opatření, a člověk, který tuto lokalitu navštíví, má možnost vidět, jak na poli vypadají plodiny, o které se zemědělec stará, a srovnat si to s místem, kde žádná ochrana neproběhla.

Jsme velice rádi, že se roce 2024 do projektu zapojilo již 71 zemědělců a veřejnost se s důležitou rolí ochrany rostlin mohla seznámit na více než 190 lokalitách.

Naší snahou je, aby realizace projektu zemědělce zbytečně nezatěžovala. Jediné, co je potřeba, je, aby si zemědělec vytipoval parcelu, která se ideálně nachází v blízkosti míst s vyšším výskytem veřejnosti, jako jsou cyklostezky, pěší trasy, odpočívadla pro turisty atd. Poté při ošetřování pole vypne postřikovač na ploše cca 10 × 10 m (dle možností) a na této ploše neprovádí po celou dobu vegetace žádná

Podívej se do pole

Úroda v ohrožení!

Jen ze zdravé rostliny se sklídí kvalitní surovina. Omezení růstu a vitality rostlin kvůli plevelům, škůdcům a chorobám je zřejmé.

Během vegetace je plodina ohrožována různými faktory, jako jsou např. změna klimatu, hmyzí škůdci nebo choroby. Jak to bude vypadat, když proti nim zemědělec neučiní žádná opatření a nebude rostliny chránit, se můžete sami přesvědčit na tomto kusu neošetřeného pole.

Víte, že řepka:

- je důležitou protierozní plodinou (bývá na poli až 11 měsíců) obohacující půdní strukturu,
- je významnou medonosnou plodinou, která se v ČR pěstuje na 15% orné půdy; 2/3 řepky se zpracovávají pro potravinářské účely, 1/3 je pro průmyslové využití,
- je zdrojem suroviny pro výrobu kvalitního oleje, který se svými vlastnostmi vyrovná olivovému za výrazně nižší cenu,
- není pro lidi významným alergenem (u 0,2% populace),
- má těžký pyl, který není zanášen větrem daleko od pole; velká pylová mračna, která na jaře vzbuzují pozornost lidí, jsou ve skutečnosti tvořena pylem ječličanů.

✓ Ošetřeno   ✗ Bez ošetření

Více informací o projektu „Podívej se do pole“ najdete na stránkách www.croplifeczech.com

další rostlinolékařská opatření. Všechna políčka vybavíme informačními cedulemi, které budou obsahovat základní informace o pěstované plodině s QR kódem odkazujícím na podrobnější informace na webu CropLife. Informační cedule upravené podle konkrétní plodiny připravíme a zemědělcům bezplatně dodáme. Pokusné parcelky mohou zemědělci využít i při jiných akcích určených pro širokou veřejnost.

V projektu je zatím zastoupeno 20 plodin – <https://croplifeczech.com/podivej-se-do-pole/>. Letošní novinkou budou pokusná pole ve vojtěšce a hořčici. Ovšem je možné připravit cedule pro jakoukoli další plodinu.

Před dvěma lety jsme spustili soutěž pro veřejnost, kdy stačí poslat fotografii cedule a jeden vylosovaný vyhraje mobilní telefon.

Rádi bychom proto nabídli možnost přispět ke změně mínění veřejnosti o zemědělství vám všem. Přihlásit se můžete prostřednictvím registračního formuláře, který naleznete na croplifeczech.com/ nebo e-mailem na:

darina.zemanova@croplifeczech.com nebo na tel: 737 608 706.

Již pátým rokem je součástí projektu pan František Zralý ze ZD Lašovice, zeptali jsme se ho, jak projekt „Podívej se do pole“ hodnotí ze svého pohledu.

V čem vidíte jeho hlavní přínosy?

Snažíme se informovat veřejnost o tom, co vlastně děláme. Místní lidé se zpočátku dotazovali, jaký význam má cedule, které si všimli v poli. Nyní to již vědí.

Jak realizace projektu probíhá ve vašem podniku?

O projekt se kompletně starám já se svým synem, tedy předseda družstva s agronomem.

Co byste vzkázal ostatním zemědělcům, kteří zatím váhají se do projektu zapojit?

Ať se nebojí a jdou do toho, zemědělci jsou konzervativní, myslí si, že pokud mají informace oni sami, má je i veřejnost. Ale tak to bohužel není. Velká část veřejnosti nemá o zemědělství reálnou představu.

FOTOREPORTÁŽ:

Jez Doksany a rezervace Loužek

Jednou z četných evropsky významných lokalit na území ČR je přírodní rezervace Loužek, rozkládající se v blízkosti řeky Ohře. Krátkou a příjemnou procházku mohou zájemci zahájit na parkovišti v obci Doksany v okrese Litoměřice.

Před nebo po procházce je možné navštívit i doksanský klášter

Čistotu vody v Ohři zajišťují na místním jezu česle

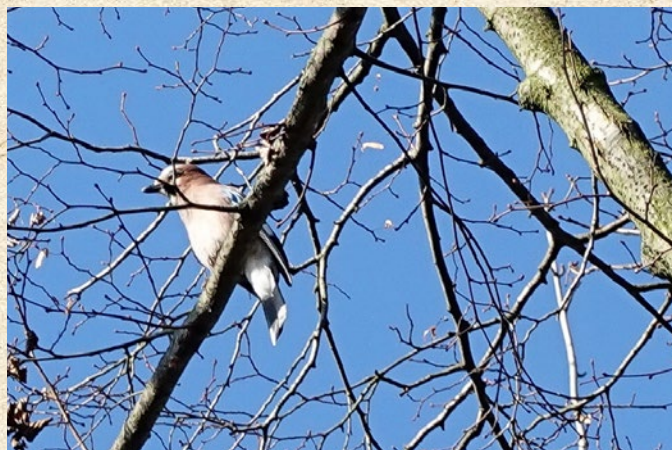
Do části rezervace vede cesta přes jez v Doksanech

Řeka Ohře zde kromě hlavního toku vytváří i slepá ramena

Některá z nich poskytují atraktivní vizuální zážitky

Místní lužní porost je domovem mnoha ptáků i vzácných bylin

Redakce Agrobaze

Začali sa jarné práce. Sucho sa prehýbilo.

Poľnohospodári začali jarné práce. Po miernej zime a minimálnej vlaha sejú a sadia plodiny do výrazne presušenej pôdy. Chýbajúce zrážky vidno aj na vzhľade ozimín, ktoré sú v pôde od jesene. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora bude sledovať stav jarných prác na celom území Slovenska a spustila už aj monitoring škôd na poľnohospodárskych plodinách vrátane sucha.

Extrém strieda extrém: Kým začiatkom roka 2024 bolo kvôli výdatným zrážkam podľa odhadu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory zaplavených viac ako 23 tisíc ha ornej pôdy so škodami na úrovni minimálne 13,5 milióna eur, v tomto roku namiesto podmáčaného terénu vstupujú poľnohospodári do mimoriadne presušenej pôdy. Nedostatok zrážok potvrdzujú pestovatelia naprieč celým Slovenskom.

„Aj nás trápi enormné sucho, ktoré spôsobuje problémy pestovateľom pri správnom raste a výžive či už na jeseň založených ozimín-obilnín, repky ozimnej alebo trvalých trávnych porastov. Máme tu teda úplne opačný extrém počasia ako vlani,“ povedal predseda Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (RPPK) Trenčín Martin Švajda.

„Kým v októbri napršalo v oblasti Trebišova 33mm zrážok, v januári len 3mm. Každý jeden poľnohospodár si teraz na začiatku jarných prác želá najmä zrážky. U nás sú obzvlášť dôležité, keďže v oblasti nemáme žiadne napojenie na závlahové sústavy a vodu nám vie dodať jedine dážď,“ opísal situáciu na východe Slovenska predseda RPPK Trebišov Tomáš Volkai.

Na Slovensku máme približne 55 tisíc ha ornej pôdy, ktorá sa môže zavlažovať v závislosti aj od nárokov konkrétnych plodín pestovaných na danej ploche. Reálne sa zavlažuje na výmere do 20 tisíc ha a závlahy sú najmä na juhu a juhozápade krajiny. Niektorí poľnohospodári ich zapli už aj začiatkom jari, keďže vodu potrebujú dostať najmä pre zasiate plodiny v rámci špeciálnej rastlinnej výroby. Potvrdzujú to aj samotní pestovatelia, ktorí v tomto čase sejú a sadia zeleninu alebo skoré odrody zemiakov. Sú zakryté ochrannou textíliou, aby im neuškodil prípadný jarný mraz.

„Sucho je výrazné. Je preto priam strategické, ak pestovatelia môžu dodať vodu plodinám prostredníctvom závlah. Niektorí tak už aj robia, no išli do rizika. Ak by totiž prišli prípadné mrazy, tak by vodou natlakované sústavy mohli zamrznúť. Budúcej úrode však treba

dodať vodu práve v tomto čase, poľnohospodári tak nemajú inú možnosť, ak chcú rastlinám v suchej pôde pomôcť,“ uviedol predseda RPPK Bratislava Jozef Šumichrast.

Jarné práce sa rozbiehajú aj v závislosti od nadmorskej výšky. Kým na juhu Slovenska – napríklad aj v komárňanskom regióne – sa už seje a sadi alebo ošetruje repka, v oblasti Trenčína je ešte len pozvoľný nábeh jarných prác. Postupne sa seje jarný jačmeň. Stroje tam najmä ošetrujú porasty po zime alebo odstraňujú náletové dreviny. Tamojší poľnohospodári sa rovnako pustili aj do smykovania lúk a pasienkov: zrovnávajú rozryté miesta po diviakoch a prevzdušňujú porasty tak, aby mohla vyrásť nová tráva či už na výrobu objemových krmovín alebo pasenie hospodárskych zvierat. Na Liptove sa zatiaľ len ošetruje pôda a oziminy.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora začala s každoročným monitoringom jarných prác. Vzhľadom na výrazný deficit vlaha spúšťa aj monitoring škôd, ktoré na poľnohospodárskych plodinách spôsobilo alebo ešte len spôsobí sucho. Celoročne bude

prostredníctvom svojich členov, no aj nečlenov, mapovať aj ďalšie škody, ktoré na tohtoročnej úrode znásobí okrem sucha aj prípadný intenzívny dážď, mraz, ľadovec, premnožené hraboše a poľovná zver vrátane šeliem.

Slovenský hydrometeorologický ústav vydal 10. marca 2025 aktuálnu správu k pôdnemu suchu. Podľa SHMÚ je miera intenzity pôdneho sucha v celom profile (porovnanie aktuálneho stavu s obvyklými podmienkami v rovnakom období v priebehu rokov 1961–2015) na úrovni výrazného až extrémneho sucha na približne polovici územia. Extrémne sucho zasahuje takmer ¼ územia a vyskytuje sa najmä na západnom Slovensku, miestami na strednom Slovensku a na severovýchode. V povrchovej vrstve je najhoršia situácia na západnom Slovensku a lokálne aj na severe a severovýchode, kde je extrémne sucho. V hlbšej vrstve je extrémne sucho miestami najmä v severnej polovici územia, na severozápade a severovýchode Slovenska. Normálne vlhové podmienky sú na 1% územia Slovenska.

Jana Holéciová, hovorkyňa SPPK

Výskyt žluté zakrslosti ječmene na území České republiky a možnosti ochrany

V zemědělské praxi došlo v ročníku 2023/2024 k hospodářsky závažnému napadení obilnin virovými zakrslostmi (BYDV a WDV). Příčinou byly především vhodné podmínky pro přenos infekce na podzim 2023 (viz publikace Ripl a kol. 2024: Úroda, ročník 72, č. 6, str. 9294). K silným projevům infekce přispělo i vystavení napadených rostlin abiotickým stresům (mráz a sucho) v průběhu zimy a jara 2024.

Odrůdy ozimého ječmene s různým stupněm náchylnosti, v pozadí neinfikovaná kontrola

Virová žlutá zakrslost ječmene (Barley yellow dwarf virus – BYDV) patří stejně jako virová zakrslost pšenice (Wheat dwarf virus – WDV) k závažným chorobám obilnin. Obě choroby se dlouhodobě vyskytují na našem území s různou intenzitou, poměr infekcí BYDV/WDV v jednotlivých ročních kolísá a závisí na průběhu počasí, populační hustotě vektorů (přenašečů) a dalších faktorech. Přítomnost virů v rostlině nelze s jistotou určit jen na základě přítomnosti symptomů. Vždy je nutné potvrzení laboratorní analýzou (ELISA) nebo na molekulární úrovni (PCR, sekvenování). Infekce BYDV i WDV se často vyskytují jako smíšené.

Virus WDV přenáší klísek polní (*Psammodectus alienus*). Mezi nejefektivnější vektory jednotlivých kmenů BYDV patří: mšice stěmchová (*Rhopalosiphum padi*), kyjatka osenní (*Sitobion avenae*), kyjatka travní (*Metopolophium dirhodum*) a další. V důsledku oteplování dochází v současné době k šíření virových

zakrslostí do vyšších nadmořských výšek (nad 500 m nad mořem).

Podle pozorování ÚKZÚZ byl od 1. 3. 2024 do 1. 8. 2024 zjištěn v rámci pravidelného monitoringu virových zakrslostí na pozorovacích bodech slabý výskyt pod prahem škodlivosti na 27 lokalitách a škodlivý výskyt na 29 lokalitách. V rámci náhodného průzkumu se zjistil slabý výskyt na 15 lokalitách a škodlivý výskyt na 91 lokalitách (viz webové stránky ÚKZÚZ: Škodlivé organismy (ŠO) > Choroby > virová žlutá zakrslost obilnin > Mapa výskytu | Rostlinolékařský portál). I v roce 2024 vědci zaznamenali škodlivý výskyt viróz na řadě míst nad 500 m nad mořem.

Možnosti ochrany

Ochrana proti virovým chorobám vyžaduje komplexní přístup. Doporučuje se včasná likvidace výdrolu, ne příliš brzký výsev ozimů i časný výsev jarních obilnin. Na základě sle-

Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu

dování aktuálního výskytu přenašečů je možné ošetřovat obilniny registrovanými insekticidy v době podzimní migrace přenašečů do porostu. Použití insekticidních mořidel, které se v minulosti velmi osvědčilo, v současné době již možné není. Efektivní a spolehlivý způsob, jak zabránit škodám způsobeným BYDV nebo je minimalizovat, představuje geneticky podmíněná rezistence. Největší význam má gen *Yd2* u ječmene. Gen *Yd2* vědci poprvé popsali v roce 1959 v etiopských jarních ječmenech. Tento gen se podařilo přenést do ozimého ječmene a v současné době se už používá ve šlechtění této plodiny. U ječmene ozimého dosud převažují náchylné až silně náchylné odrůdy. Zvyšuje se však počet registrovaných odrůd s genem *Yd2*. V České republice byla jako první odrůda s genem *Yd2* registrována Travira (registrace 2012), která již byla restringována. V současné době jsou registrovány tyto odrůdy ozimého ječmene s genem *Yd2*: Novira, LG Zoro, SU Lauvira, Bonavira, Fascination, Organa a RGT Alessia.

Podle dlouhodobých studií je efekt genu *Yd2* stabilní, účinek však ovlivňuje genetické pozadí, takže odrůdy s genem *Yd2* mohou vykazovat různou úroveň rezistence.

Hodnocení odolnosti k BYDV u ječmene ozimého

Aktuálně máme k dispozici 2 až 3leté výsledky hodnocení odolnosti odrůd ozimého ječmene (Tabulka 1). Výsledky pocházejí z pokusů s umělou infekcí, které vědci uskutečnili ve VÚRV, v.v.i. v ročníkách 2022–2024. Reakci 17 současných odrůd ječmene ozimého na infekci BYDV vědci hodnotili v maloparcelkových polních pokusech s infekční i kontrolní variantou. Testované odrůdy pěstované v infekční variantě byly ve stadiu třetího listu až počátku odnožování infikovány BYDV. Jako vektory viru

Výsledky hodnocení odolnosti odrůd ječmene ozimého po umělé infekci BYDV – Praha Ruzyně (2022, 2023 a 2024)

	Přítomnost genu rezistence	Rok registrace	Množitelské plochy 2024 (E, C1)	Symptomatické hodnocení	Redukce výšky	Redukce hmotnosti zrna na klas
Odrůda			%	0-9, 0 nenapadeno	%	%
Avantasia*		2022	0,4	9,0	82,4	100,0
Bonavira*	Yd2	2022		6,7	48,1	51,5
Cortina*		2022		7,9	63,1	80,7
Julia*		2022	2,4	9,0	100,0	100,0
KWS Morris*		2021	0,5	8,9	72,8	96,2
LG Korok*		2021	1,5	8,9	93,2	97,8
LG Zoro	Yd2	2019	9,8	3,9	20,8	12,3
Luise*		2022		9,0	100,0	100,0
Novira	Yd2	2018	1,9	3,9	25,5	7,6
Picasso*		2021	4	9,0	100,0	100,0
RGT Mela*		2022		9,0	100,0	100,0
Rumcajs		2020	0,4	9,0	88,2	98,4
SU Hetti*		2022		9,0	100,0	100,0
SU Lauvira	Yd2	2020		6,1	35,8	42,5
SU Midnight*		2021	6,4	9,0	100,0	100,0
Suez*		2022		9,0	100,0	100,0
Valerie		2020	2,6	8,2	72,2	84,1
Wysor*	Yd2	rezistentní kontrola		4,2	31,1	29,1
Graciosa*		náchylná kontrola		8,9	87,8	95,9

*dvouleté výsledky – hodnoceno v ročnících 2023 a 2024

vědci využili mšice *Rhopalosiphum padi* ze skleníkových chovů. Kontrolní variantu chránila netkaná textilie. Po cca 5 dnech inokulačního sání byly mšice usmrceny insekticidním přípravkem. V době kvetení vědci vyhodnotili symptomatickou reakci podle desetistupňové škály, kterou odvodili Schaller a Qualset (1980). Po odkvětu se změřila výška rostlin u infekční i kontrolní neinfikované varianty

Reakce odrůd ozimého ječmene na přirozenou infekci BYDV v roce 2024 – pokusy ÚKZÚZ Domanínec

a vypočítala se redukce výšky vlivem infekce v porovnání s kontrolní variantou. Po sklizni vědci stanovili redukcí výnosových znaků v porovnání s neinfikovanou kontrolou.

Největší odolnost vykazovaly odrůdy s genem Yd2 Novira, LG Zoro a mírně rezistentní kontrola Wysor. Symptomatické hodnocení se u těchto odrůd pohybovalo od 3,9 do 4,2, redukce výšky byla v rozmezí 20,8–31,1 % a redukce hmotnosti zrna na klas v rozmezí 7,6–29,1 %. Další 2 odrůdy s genem Yd2 SU Lauvira a Bonavira byly více napadeny (symptomatické hodnocení 6,1 a 6,7, redukce výšky 35,8 a 48,1 %, redukce hmotnosti zrna na klas 42,5 a 51,5 %). U ostatních odrůd vědci zjistili náchylnost, až silnou náchylnost. Silně náchylné odrůdy v pokusech s umělou infekcí ani nevymetají.

Hodnocení odolnosti k BYDV u pšenice

U pšenice ozimé nedochází k tak silnému poškození jako u ječmene ozimého. Pšenice ozimá však bývá více poškozena infekcí BYDV než pšenice jarní. Přispívá k tomu dlouhá vegetační doba pšenice ozimé. Rostliny oslabené infekcí jsou více náchylné k poškození abiotickými stresy: během zimy k poškození mrazem a na jaře k poškození suchem. Na našem pracovišti hodnotíme v malo-parcelkových polních pokusech s infekční

i kontrolní variantou odolnost pšenice k BYDV. Mezi odrůdovými rozdíly jsme zjistili u pšenice ozimé i u pšenice jarní. Dlouhodobě se však ukazuje, že mezi registrovanými odrůdami pšenice nejsou žádné, které by vynikaly vyšší stabilní odolností. Podařilo se však detekovat silně náchylné šlechtitelské materiály, jejichž pěstování je z hlediska infekce BYDV rizikové. Cílem je, aby se pěstitelé s odrůdami pšenice silně náchylnými k BYDV v praxi nesetkávali.

Závěr

Pěstování odrůd ječmene s genem Yd2 lze doporučit zvláště pro časně výsevy v době vyšší letové aktivity mšic – přenašečů BYDV. Hledání dalších zdrojů rezistence a zkoušení perspektivních novošlechtění na našem pracovišti stále probíhá ve spolupráci se šlechtitelskými pracovišti i s ÚKZÚZ.

Výsledek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství, institucionální podpora MZE-R00423.

Ing. Jana Chrpová, CSc.
Ing. Martina Trávníčková
Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v.v.i., Praha-Ruzyně, dřívě Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.
Ing. Olga Dvořáčková
ÚKZÚZ

Zemědělci protestovali po celé republice

Čeští zemědělci vyjeli 27. února s těžkou zemědělskou technikou a zaplnili stovkami traktorů silnice napříč republikou. Připojili se tak k vlně protestních akcí od Španělska přes Francii až po Polsko, kde farmáři v posledních měsících také protestovali proti obchodním dohodám, které umožňují dovoz nekvalitních potravin ze třetích zemí do Evropy.

Všichni nesouhlasí s uvolněním obchodních pravidel pro jihoamerické země Mercosuru a Ukrajinu, kde zemědělci nemusí dodržovat vysoké evropské standardy a používají mnohé zakázané látky. České zemědělce podpořili jejich kolegové z Francie, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Rumunska nebo ze Slovenska.

„Čeští zemědělci se připojili k vlně protestních akcí, stejně jako to už udělali zemědělci ve Španělsku, Francii, Polsku nebo Belgii před budovami evropských institucí, a vyjeli s traktory na silnice a do měst. Cílem nebylo blokovat a omezit život lidem v Česku. Cílem bylo mluvit o tom, co nás trápí a co nám komplikuje práci. Opětovně jsme důrazně upozornili na to, že naše problémy nikdo neřeší a Evropská unie nám jen přiděluje další starosti. Obchodní dohoda mezi Evropskou unií a jihoamerickým sdružením Mercosur a chystaná asociační dohoda s Ukrajinou jsou toho jasným příkladem,“ řekl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Protesty celou republikou

V dopoledních hodinách ve čtvrtek 27. února se uskutečnily protestní akce zemědělců v každém kraji republiky. Někteří vyjeli s těžkou zemědělskou technikou na silnice, další přichystali demonstrace na náměstích nebo debaty s občany a politiky. Na hraničních přechodech s Německem nebo Slovenskem se čeští zemědělci setkali s protestujícími farmáři ze sousedních zemí. Cílem protestních akcí nebylo omezit životy lidí v Česku, ale upozornit veřejnost na to, jak levné a méně kvalitní potraviny ze třetích zemí křiví evropský trh a jaká rizika znamenají pro spotřebitele.

Hlavní akce se uskutečnila na hraničním přechodu mezi českým Hodonínem a slovenským Holíčem na jižní Moravě, kam se sjeli zemědělci s těžkou technikou z obou států. Podpořit je přijeli také zemědělci z Maďarska a Rakouska. Na ozvučeném pódiu vystoupili kromě zástupců českých zemědělských nevládních organizací také předseda Slovenské potravinářské a polnohospodářské

komory Andrej Gajdoš, prezident maďarské Národní zemědělské komory Zsolt Papp nebo prezident rakouské Zemědělské komory Burgenland Nikolaus Berlakovich, který je zároveň viceprezidentem evropské zemědělské organizace COPA.

Odmítnutí dohody o volném obchodu se státy Mercosuru

Ve zmíněné Jižní Americe je možné používat veterinární léky nebo přípravky na ochranu a ošetřování rostlin, které sice zvyšují produkci a snižují producentům náklady, ale v Evropě jsou kvůli zdravotním rizikům pro spotřebitele dávno zakázané. Například Brazílie musela od poloviny října 2024 zastavit vývoz hovězího masa do Evropy, a to v reakci na audit Evropské komise. Vyplývalo z něj, že Brazílie nemůže zaručit, že maso výrobci neošetřili růstovým hormonem estradiolem, který Evropská unie považuje za karcinogenní. Nicméně dovoz masa a masných výrobků z jihoamerických zemí do Česka roste, podle oficiálních statistik dosáhl v loňském roce hodnoty téměř 1,2 miliardy korun a patrně se ještě zvýší.

„Vyzýváme vládu, aby se postavila za své zemědělce a odmítla obchodní dohodu mezi EU a Mercosurem. Obchodní kontakty s jihoamerickými státy neodmítáme, ale dohody musí být férové a potraviny z těchto zemí musí splňovat stejné kvality jako ty evropské. Naše vysoké standardy, co se týká péče o půdu nebo zacházení se zvířaty, tamní zemědělci dodržovat nemusí a kontroly jsou jen těžko prokazatelné. Proto říkáme Mercosuru ne,“ sdělil předseda Zemědělského svazu České republiky Martin Pýcha.

Evropská komise podepsala v loňském prosinci obchodní dohodu s jihoamerickým sdružením Mercosur, která má usnadnit dovoz hovězího masa, drůbežího masa nebo cukru na evropský trh z Brazílie, Argentiny, Paraguaye a Uruguaye. Obchodní dohodu musí ještě schválit všechny členské státy Evropské unie, aby začala platit. Vzhledem k tomu, že k dohodě došlo bez shody mezi členskými státy Evropské unie, z českých regionů zná-

vají hlasy po odvolání předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové. Zemědělské nevládní organizace, kterými jsou Agrární komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů a Společnost mladých agrárníků ČR, proto apelují na českou vládu, aby prosazovala spravedlivé podmínky na evropském trhu pro všechny a dohodu odmítla. „Výměna zboží je v pořádku, pokud je smysluplná a znamená nějaké výhody pro obě strany. Máme však důvodné obavy, že evropští zemědělci včetně českých budou v případě obchodní dohody mezi Evropskou unií a Mercosurem ve výrazně horším postavení než producenti z Jižní Ameriky. Zažili jsme si to už v souvislosti s bezcelními dovozy z Ukrajiny. Budeme-li tímto způsobem prohlubovat naši závislost na třetích zemích, ohrozíme tím potravinovou bezpečnost,“ dodává názor předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů František Winter.

Nejen Jižní Amerika

Podobná situace nastala v souvislosti s válkou na Ukrajině, kdy se zvýšily dovozy zemědělských komodit z této země na evropský trh. Nejenže tyto bezcelní dovozy levných komodit doslova podtrhly evropské ceny obilovin a olejnin, ale zároveň evropské kontrolní orgány opakovaně poukázaly na nedostatky v jejich kvalitě. Například v roce 2023 maďarský národní úřad pro bezpečnost potravin odhalil dovezené ukrajinské obilí kontaminované toxiny a geneticky modifikovanými organismy a nařídil okamžité odstranění z trhu. Přitom další nárůst dovozu z této země může znamenat asociační dohoda s Evropskou unií, která však nenařizuje dodržování stejných povinností pro pěstování plodin a chovy hospodářských zvířat a má být dojednána již letos v červnu. „Rozhodně nejsme proti pomoci Ukrajině a jejím zemědělcům, ale nesmí to

být za cenu poškození evropských chovatelů a pěstitelů. Je nezbytné uzavřít s Ukrajinou takovou dohodu, která garantuje rovné podmínky pro podnikání na evropském trhu pro všechny. Očekáváme, že se naše vláda o to zasadí ve spolupráci s dalšími evropskými zeměmi,“ podotkl předseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků Martin Šebestýán.

Všechna rozhodnutí, která likvidují a omezují zemědělskou výrobu v Evropské unii znamenají také velké riziko jejího pokračování, jak k tomu říká prezident Svazu mladých agrárníků České republiky David Brož: „Výhledy českých zemědělců už nyní nejsou nijak veselé a řada mladých váhá, jestli v oboru zůstane. Musí dodržovat přísnější produkční standardy než jinde ve světě a jistotu nenačázejí ani v zemědělské politice, která se mění prakticky každé volební období. Proto

mi přijde absurdní, že Evropská unie chce dovolit, aby se na náš trh dovážely potraviny nižší kvality.“

Potravinářská komora ČR protesty zemědělců dlouhodobě podporuje. Pro tuzemské producenty je totiž naprosto nezbytné udržet a ideálně ještě navýšit domácí produkci zemědělské suroviny. Komoře vadí neférové dovozy z třetích zemí, byrokratická zátěž nebo přebujelý systém kontrol. „U potravin z třetích zemí inspektoři z dozorových orgánů nacházejí pravidelně stopy pesticidů, které jsou v Evropě zakázané už řadu let. Chov hospodářských zvířat rozhodně neodpovídá evropským představám o pohodě zvířat. V těchto zemích se také často využívají při výkrmu zvířat růstové hormony,“ řekla prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová.

Úřad AK ČR

Společná výzva k EU

Zemědělci zapojení do protestní akce dne 27. 2. 2025 požadují okamžité řešení nashromážděných problémů, které již dávno přerostly únosnou mez a politickými a úředními zásahy znemožnily práci v zemědělství. Hlavním úkolem zemědělství musí být zajistit potravinovou bezpečnost a produkci kvalitních a bezpečných potravin, přičemž je nutné zachovat ekonomickou stabilitu zemědělců.

ZRUŠENÍ DOHODY EU-MERCOSUR

Obchodní dohody musí zajistit spravedlivé a vyvážené podmínky pro evropské zemědělce a stávající dohody by se měly zrevidovat a zmodernizovat. Klíčovým požadavkem je, aby všechny dovážené zemědělské produkty splňovaly přísné normy EU týkající se kvality, udržitelnosti a bezpečnosti potravin.

DŮRAZNĚ ODMÍTÁME zemědělsko-potravinářskou část obchodní dohody mezi Evropskou unií a zeměmi Mercosuru v jejím současném znění.

APELUJEME na členské státy, aby tuto dohodu neratifikovaly, neboť představuje vážnou hrozbu pro evropský zemědělský sektor.

Spolu s liberalizací obchodu s Ukrajinou může mít devastující dopad nejen na farmáře a potravinářský průmysl, ale také na samotné spotřebitele, kteří mohou čelit snížené kvalitě a bezpečnosti potravin.

POUKAZUJEME na nedostatečnou kontrolu výrobních procesů v jihoamerických zemích,

což představuje značné riziko pro potravinovou bezpečnost EU. Plně podporujeme zavedení zrcadlových doložek nebo principu reciprocity do obchodních dohod.

NOVÉ NASTAVENÍ DOHODY MEZI EU A UKRAJINOU

Zemědělci pevně podporují Ukrajinu, její obyvatele a zemědělce. Zároveň však zdůrazňují, že žádná podpora by neměla mít dlouhodobě negativní dopad na evropské farmáře. Zároveň jsme znepokojeni blížícím se ukončením autonomního obchodního mechanismu (ATM) s Ukrajinou a návratem k plnému využívání dohody o přidružení.

OBÁVÁME SE, že tento krok povede k dalšímu prohloubení nerovných podmínek na trhu, které již nyní negativně ovlivňují jejich konkurenceschopnost.

POŽADUJEME zajištění rovných podmínek a uplatnění principu reciprocity. To zahrnuje nejen zavedení stejných standardů, které musí dodržovat producenti v Evropské unii, zejména

v oblasti bezpečnosti potravin, ochrany zdraví zvířat a udržitelnosti výroby, ale i návrat ke kvótám platným před uzavřením dohody o přidružení s Ukrajinou v roce 2017.

POUKAZUJEME na to, že ukrajinská produkce často nesplňuje přísné normy EU, což vytváří nerovnováhu a ohrožuje jak ekonomickou stabilitu zemědělských podniků v regionu, tak i kvalitu potravin dostupných evropským spotřebitelům.

APELUJEME proto na Evropskou komisi a národní vlády, aby situaci neprodleně řešily a zajistily spravedlivé podmínky pro všechny účastníky trhu.

Protesty zemědělců se uskutečnily plošně po celém území České republiky.

MAXIMÁLNÍ GARANCE OCHRANY A ZAJIŠTĚNÍ ROVNÝCH PODMÍNEK PRO PODNIKÁNÍ

VYZÝVÁME k zavedení efektivních ochranných mechanismů, které by zajistily spravedlivé podmínky pro evropské zemědělce a zabránily nekalé konkurenci ze třetích zemí.

UPOZORŇUJEME na rostoucí riziko destabilizace zemědělských trhů v důsledku nekontrolovaného dovozu zemědělsko-potravinářských produktů, které často nesplňují přísné normy Evropské unie v oblasti bezpečnosti potravin, ochrany zdraví zvířat a environmentálních standardů.

APELUJEME na nutnost přehodnotit současné nastavení dovozních kvót do EU.

NAVHRUJEME, aby tyto kvóty se agregovaly a jejich celkový objem se posuzoval komplexně s ohledem na možné dopady na evropské trhy. Zdůrazňujeme, že nekontrolovaný nárůst dovozu z třetích zemí by mohl vést k vážným hospodářským problémům pro evropské farmáře, kteří čelí přísným regulacím a vysokým výrobním nákladům.

TRVÁME na tom, že všechny obchodní dohody se musí zakládat na principu reciprocity. Jen tak lze zajistit férovou hospodářskou soutěž a ochranu zdraví evropských spotřebitelů.

VYZÝVÁME Evropskou komisi a národní vlády, aby přijaly konkrétní opatření, která by zabránila další destabilizaci evropského zemědělského trhu a ochránila zájmy domácích producentů.

SNÍŽENÍ BYROKRACIE A DIKTÁTU BRUSELU

Byrokratická zátěž, které musí zemědělci v Evropské unii čelit, je poměrně značná a neustále narůstá. Zahrnuje širokou škálu administrativních požadavků souvisejících s čerpáním dotací, dodržováním ekologických standardů, evidencí hospodaření a dalšími regulačními opatřeními.

VĚŘÍME, že prioritou by mělo být vytvoření podmínek, které umožní zemědělcům soustředit se na efektivní a udržitelnou produkci, místo aby byli zahlceni administrativními úkoly.

VOLÁME po snížení této byrokratické zátěže a zjednodušení procesů, které by zemědělcům usnadnily práci a umožnily jim plnit jejich klíčové poslání – zajišťovat kvalitní a bezpečné potraviny pro evropské spotřebitele.

PODPORUJEME INICIATIVU „STOP FALŠOVANÝM POTRAVINÁM“

Evropská občanská iniciativa „STOP FAKE FOOD“ si klade za cíl zajistit větší transparentnost v označování potravin a bojovat proti klamavým praktikám v potravinářském sektoru.

ZDŮRAŽŮJEME, že uvádění jasných a srozumitelných informací o místě původu na etiketách potravinářských výrobků má zásadní význam nejen pro ochranu spotřebitelů, ale také pro podporu místních producentů a zachování kvality evropských potravin.

UPOZORŮJEME na skutečnost, že současná pravidla označování často umožňují nejasné či zavádějící informace o původu surovin, což může spotřebitele uvádět v omyl.

ZDŮRAŽŮJEME, že transparentní označování potravin posílí důvěru spotřebitelů a zároveň podpoří férovou konkurenci mezi výrobci.

AKTIVNĚ PODPORUJEME iniciativu „STOP FAKE FOOD“. Vybízíme všechny k vyplnění oficiálního formuláře na podporu této iniciativy, čímž by významně přispěli k jejímu úspěchu.

Redakčně kráceno

Poděkování prezidenta za podporu

Prezident AK ČR Jan Doležal poděkoval členské základně, zúčastněným zemědělcům a všem dalším partnerům, kteří svým dílem přispěli jak k organizaci, tak k zajištění účasti na celoevropských protestech dne 27. února 2025. Ty se koordinovaně, jednotně a v různých formách konaly ve všech krajích České republiky.

Jak prezident Doležal konstatoval: „Společná protestní akce, v různých formách a podobách a především napříč všemi kraji České republiky měla velký ohlas u médií i široké veřejnosti, a tím se nám, jak pevně věřím, podařilo vytvořit pozici k jednáním jak na úrovni Evropské komise, tak i se současnou vládou,“ a následně doplnil: „Uvědomuji si, že organizace protestů stojí mnoho času, úsilí a vysvětlování. Ale je důležité se v této

nelehké době semknout a právě společnými silami bojovat za naše cíle, obzvláště když šlo o akci evropského formátu, kterou přímo podpořili i kolegové z Německa, Rakouska, Slovenska, Polska, Maďarska, tak i vzdáleně z Rumunska, Itálie nebo Francie.“

Protestující zemědělci se na mnoha místech setkali na hranicích se svými kolegy z okolních zemí, v jiných regionech uspořádali jízdy zemědělské techniky nebo tiskové konference pro novináře, ale i setkání se širokou veřejností. Centrem dění a místem jednání slovenské, rakouské, maďarské a české delegace byl hraniční přechod Hodonín–Holíč a na TV Zemědělec je k dispozici videozáznam z této akce. Všichni společně tak vyjádřili svůj postoj k současné nelehké situaci v zemědělství u nás, ale i v Evropě. Prezident Doležal upřesnil: „Cílem protestů bylo podnítit silný veřejný zájem o naše témata a priority a to se touto akcí podařilo. Nezbytné však je v těchto aktivitách pokračovat, protože zvolená témata jsme veřejnou akcí otevřeli a požadujeme po politikách a úřednicích jejich řešení.“ Konkrétně šlo o zrušení obchodní dohody mezi EU a zeměmi MERCOSUR, reálné nastavení asociační dohody s Ukrajinou pro dovozy zemědělských

komodit a potravin, s čímž úzce souvisí silná ochrana vnitřního trhu EU před produkcí ze třetích zemí, která se vyrábí za výrazně nižších standardů, a tím i zachování podmínek pro zemědělské podnikání. I z tohoto důvodu jsme zároveň požádali veřejnost, aby se připojila k evropské občanské iniciativě Stop falšovaným potravinám. Trvalým požadavkem je snížení byrokracie a všech nadbytečných požadavků.

Jedním ze souběžných, ale velmi zásadních cílů protestů bylo získat na národní úrovni silný mandát k dalším jednáním do podzimních parlamentních voleb, a právě i z reakcí a komentářů politiků směrem k zemědělcům si lze udělat dobrý úsudek o tom, jak k našim požadavkům přistoupili. S našimi prioritami i proto nyní půjdeme do jednání s politickými stranami, koalicemi či uskupeními tak, aby se k nim vyjádřily a v ideálním případě je přijaly za své a zakomponovaly je do volebních programů. Právě zde vidíme jednu z aktuálních možností, jak přispět k řešení na dlouhodobém zlepšení situace ve společné i národní zemědělské politice.

Úřad AK ČR

Děkujeme členským organizacím za zdokumentování a zaslání fotografií z akcí v regionech.

Tvorba cen vody a data o její kvalitě

Jednou z nejčastějších otázek, které si kladou veřejnost a spolu s ní také tuzemská média, jsou poměrně výrazné rozdíly v cenách vodného a stočného v různých regionech naší země. Velmi často se v této souvislosti (nesprávně) poukazuje na rozdílné modely poskytovaných vodohospodářských služeb, což jsou jednak dodávky pitné vody do domácností (vodné), jednak čištění odpadních vod (stočné).

Základní modely jsou přitom dva, a to oddělný model, kdy dodávky a čištění vody zajišťují specializované vodohospodářské společnosti typu Veolia, a vlastnický model, v němž tyto služby poskytují samotné obce a města, případně jejich sdružení. Kromě toho existuje také smíšený model kombinující oba výše zmíněné základní modely. Podstatné nicméně je, že na cenu vody nemají rozdílné modely poskytovaných služeb prakticky žádný vliv, a ceny vodného i stočného jsou nízké v obou případech, stejně jako nadprůměrné ceny za poskytované služby. Rozdíly v cenách na území ČR jsou ale značné a činí v extrémních případech zhruba 100%. Podle dat činí například pro rok 2025 nejnižší součet vodného a stočného od částky 79,52 Kč za kubík vody (Krnovské vodovody a kanalizace) až

po 155,97 Kč za kubík (Vodárenské sdružení Turnov). V obou případech jde mimochodem o menší vodohospodářské subjekty ve vlastnickém modelu v praxi dokazující, že na formě správy vody opravdu moc nezáleží.

Co má tedy na ceny vody, jak se poplatky za vodné a stočné lidově nazývají, opravdu vliv? Stejně jako při tvorbě cen zemědělských surovin nebo potravin hraje i v tomto případě roli celá řada faktorů. Tím hlavním je potřeba investic do modernizace nebo údržby takzvané „vodohospodářské infrastruktury“, což jsou sice v první řadě vodovodní řady („trubky“), ale i čistírny odpadních vod, úpravy vod, vodojemy, přečerpávací stanice nebo třeba zařízení k výrobě energií přímo ve vodárenských objektech. Platí přitom, že čím je potřeba

investic vyšší, tím vyšší bývá vodné i stočné, neboť z poplatků za vodu se vytvářejí finanční prostředky na tyto účely. Zároveň platí, že v lokalitách, kde se v minulosti příliš neinvestovalo, roste vodné a stočné rychleji, protože podniky vodovodů a kanalizací (VaK) musí udržovat v dostatečné kvalitě stav potrubí a dalších s vodou souvisejících zařízení přímo ze zákona. Až na výjimky, jako byl razantní nárůst cen energií a dalších nepředvídatelných nákladů na dodávky a čištění vody po zahájení válečného konfliktu na Ukrajině, ale nesmí podniky VaK zvyšovat poplatky meziročně více, než je (také zákonem) povolených 7%.

Kromě míry investic se na cenách vodného a stočného podílejí významně také používané technologie. V tomto případě platí, že moder-

nější technologie jsou výkonnější a výsledkem je vyšší kvalita pitné vody, také ale její levnější výroba. Vyšší nákladů také ovlivňuje počet obyvatel, jimž příslušná společnost zajišťuje dodávky pitné vody a její čištění – u větších společností s vyšším počtem obsluhovaných (takzvaných ekvivalentních – EO) obyvatel jsou náklady rozpočtené na kubík vody obvykle nižší. Dalším faktorem je pak cena surové vody, která například z povrchových zdrojů (obvykle přehrad) je několikanásobně nižší, než je plošně stanovená cena za kubík podzemní vody, která činí dvě koruny. Na ceny vodného i stočného má pak vliv i geologický profil příslušného území, umožňující (nebo neumožňující) využití gravitace, ale i výše ztrát vody v potrubí, která se pohybuje v rozmezí necelých 15 až více než 30 %, což je voda, která se ke konečným uživatelům nedostane, ale poplatky za ni platí. Faktorů ovlivňujících ceny vody je ale ještě více, a skutečností tak je, že každá vodohospodářská společnost představuje při tvorbě cen vody originál, který vychází ze specifických lokálních podmínek.

Kromě ceny vody se veřejnost logicky zajímá také o kvalitu především pitné vody, a také v tomto případě platí, že „není voda jako voda“, i když jedna ze zavedených tezí praví, že „voda je jen jedna“. To je sice pravda v nejobecnější poloze, z hlediska kvality tomu ale už tak není. Podle pravidelně zveřejňovaného monitoringu jakosti a kvality vod, který každoročně zpracovává Státní zdravotní ústav (SZÚ), dodávají svým zákazníkům nejkvalitnější pitnou vodu největší vodohospodářské společnosti, což je dáno zejména skutečností, že přitom používají nejmodernější technologie.

Podle dat SZÚ bylo v roce 2023, což je poslední datově kompletně zpracované období, provedeno 38 045 odběrů vody, při nichž se sledovalo 1 357 852 parametrů jakosti pitné vody. Množství sledovaných parametrů přitom každoročně roste, v uvedeném roce to bylo celkem 218 ukazatelů zahrnujících mimo jiné pesticidní látky a jejich metabolity. Limity zdravotně významných ukazatelů limitovaných nejvyšší mezní hodnotou byly překročeny v 1 838 případech, mezní hodnoty ukazatelů jakosti charakterizujících především organoleptické vlastnosti pitné vody a přírodní složení vody pak se nedodržel v 5 474 nálezech. Podstatné je, že i v roce 2023 se potvrdil dlouhodobý trend, podle kterého klesá četnost nedodržení limitních hodnot s rostoucím počtem zásobovaných obyvatel. Jinými slovy, kvalita pitné vody dodávaná velkými vodohospodářskými společnostmi je vyšší.

Tomu ostatně odpovídá i statistika výjimek, které SZÚ udělal v případech, v nichž se podle výsledků laboratorních testů nedodržely některé ukazatele kvality pitné vody. Takových oblastí bylo v uvedeném roce celkem 89, z toho ve 37 oblastech zásobujících 6 886 oby-

vatel se zavedl dočasný zákaz pro užívání vody jako vody pitné. Už z počtu obyvatel dotčených zákazy nebo omezením používání pitné vody je zřejmé, že šlo o malé, v zásadě nejmenší dodavatele pitné vody do domácností.

Ačkoli se může veřejnost z některých veřejně prezentovaných informací domnívat, že tuzemská vodohospodářská a vodárenská legislativa je zastaralá, je skutečností pravý opak. Jen vyhláška 252/2004 Sb., stanovující požadavky na pitnou a teplou vodu a rozsah kontrol, byla od doby svého vzniku novelizována pětkrát, a to v letech 2005, 2006, 2014,

2018 a naposledy v roce 2023 (vyhláškou 371/2023 Sb.) Uvedená vyhláška přitom nahradila předchozí vyhlášku 376/2000 Sb., a ta zase normu pro pitnou vodu z roku 1991 (ČSN 75 7111). Již ČSN z roku 1991 sledovala několik desítek parametrů kvality pitné vody, mimo jiné mikrobiologických (tehdy 9), toxikologických (12), smyslově postižitelných (20), anorganických (8) a organických (21). Rámcový vodní zákon pak byl jen v současném volebním období novelizován dvakrát, přičemž letos mělo dojít (ale nejspíš nakonec nedojde) k novelizaci třetí. To vše v praxi znamená, že legislativa týkající se kontrol a kvality pitné vody prochází v ČR novelizacemi kontinuálně a opakovaně, a pokud někdo tvrdí něco jiného, nemá minimálně správné informace. Navíc i pro „vodní“ legislativu platí, že méně je někdy více, například v rostoucím počtu sledovaných ukazatelů, což je také jednou z příčin rostoucích poplatků za vodné a stočné.

Redakce Agrobaze

Výroba pitné vody v sobě skrývá náročný proces zpracování a kontroly.

Při hospodaření v lesích bude stále důležitější využívat poznatky vědy a výzkumu

Stále čtenější extrémní projevy počasí, již zaváděná nebo připravovaná legislativa nebo změny samovolně probíhající v životním prostředí zvyšují potřebu na uvedené změny reagovat také v lesním hospodářství tím, že se využívají a šíří poznatky vědy a výzkumu nebo údaje, které mapují trendy související s lesem.

Příspěk k tomu je ambicí celé řady iniciativ, mezi něž patří například nedávne založení Forest Invasion Synthesis Centre, Prague (FISC) při České zemědělské univerzitě (ČZU) v Praze. Uvedené Centrum pro výzkum biologických invazí lesů na Fakultě lesnické a dřevařské ČZU by přitom mělo přispět k nadnárodní spolupráci v této oblasti, a také proto ho bude financovat EU. Nejen proto také povede FISC odborník na invaze Dr. Andrew M. Liebhold.

Podle informací z ČZU bude FISC využívat inovativní výzkumný model, který úspěšně aplikovaly mnohé západní země a který charakterizuje důraz na interdisciplinaritu při řešení komplexních vědeckých a společenských problémů. Od letošního roku proto bude centrum pořádat pravidelná setkání pracovních skupin složených z domácích a zahraničních odborníků z akademické, průmyslové a politické sféry. Tyto skupiny, zahrnující jak doktorandy, mladé výzkumné pracovníky,

tak i významné vědecké kapacity, pak budou společně hledat inovativní řešení pro různé společenské a ekologické problémy související s invazemi.

Možných nových invazí přitom přibývá nebo nabývá na intenzitě. Nedávno například objevil tým LDF MENDELU nedaleko Brna nový druh houby šířený v ČR nepůvodním druhem kůrovce, kterým je kůrovec ořešákový (*Dryocoetes himalayensis*) napadající, jak již je z názvu patrné, především ořešáky. Nově popsaná invazivní houba dostala název ofiostoma ořešáková (*Ophiostoma juglandis*) a projevuje se prosycháním koruny napadených stromů a vadnutím a žloutnutím listů. Uvedená houba je bohužel pouhým okem neviditelná, kůrovci ji ale přenášejí na svém těle.

Faktem je, že ořešáky nepředstavují významné dřeviny z hlediska lesního hospodaření, a výzvou pro lesníky tak jsou a budou spíše poznatky vědců a výzkumníků týkající se jiných druhů dřevin. V tom je velmi aktivní zejména Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM), který doslova chrlí texty zabývající se poznatky vygenerované z terénních výzkumů v ČR hojně rostoucích druhů dřevin. Z poslední doby jsou to zejména informace týkající se pěstování či odolnosti dubů, a to jak zimního, tak letního, ale i červeného dubu. Duby přitom patří mezi nejčetnější listnaté dřeviny v naší zemi (7,4 % výměry lesů) i zdroje dřeva (6,8 % zásob). Z hlediska veřejnosti pak představují dubové porosty atraktivní turistické lokality a kromě toho patří duby velmi často mezi památné či památkově chráněné stromy. Správná péče o jejich porosty i solitérní jedince proto často přesahuje horizont komerčního lesního hospodaření, ale je zároveň i jeho viditelnou vizitkou.

I proto VÚLHM zpracoval certifikovanou metodiku „Postupy hospodaření v porostech dubu zimního pro zmírnění nepříznivých dopadů klimatické změny,“ jejímž cílem je optimalizace postupů, mimo jiné při úspěšném dopěstování dubu zimního na pro něj vhodných stanovištích. Metodika zároveň

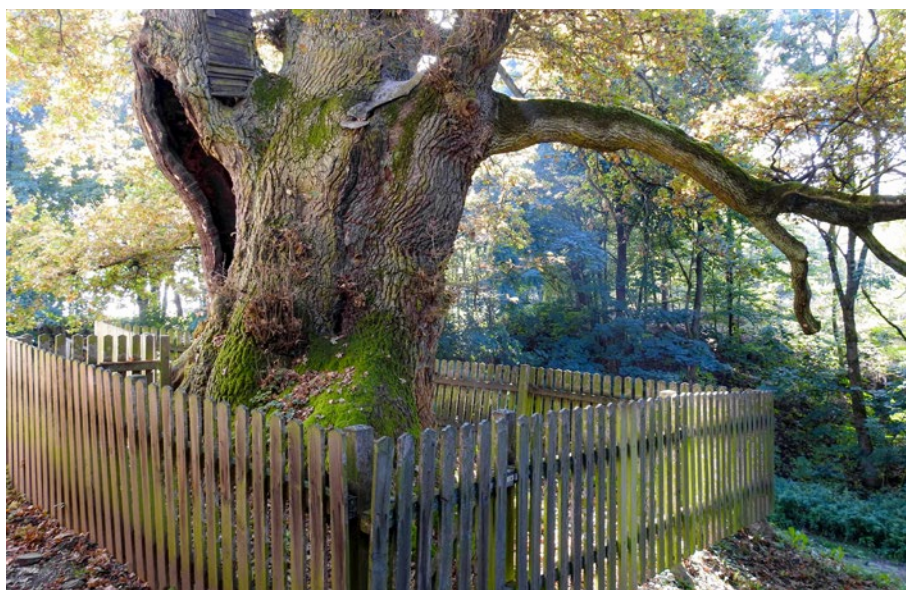

vymezuje stanovištní podmínky, v kterých není možné dub zimní nahradit dubem letním. Z poznatků VÚLHM totiž vyplývá, že ke zhoršování zdravotního stavu dochází především u starých porostů s věkem nad 60 let. Duby mají podle vědců vyšší odolnost vůči suchu, rostou i v podmínkách snížené dostupnosti vody a mají nižší nároky na kvalitu půdy. To vše z nich dělá perspektivní dřevinu, zvláště pokud by se více uplatnila ve zpracovaných produktech ze dřeva.

Nejen z ekonomického hlediska jsou pak zajímavá zjištění VÚLHM týkající se v ČR nepůvodního dubu červeného. Ten v současné době roste jen zhruba na 0,25 % ploch našich lesů, a proto se potenciál tohoto druhu dosud příliš nezkoumal. Z dosud známých výsledků pěstování na pokusných plochách nicméně vyplývá, že dub červený v dospělosti přirůstá výrazně rychleji než naše původní druhy dubů. Podle VÚLHM se ovšem názory na využití dubu červeného v našich lesích velmi různí. „Na jedné straně jsou zde obavy z jeho invazivnosti a negativního vlivu na domácí bylinná společenstva, na druhé straně se prokázaly jeho meliorační účinky na chudých stanovištích, dobré produkční schopnosti a adaptační potenciál na klimatickou změnu,“ konstatují vědci. Dlužno dodat, že invazivní potenciál se zatím nijak zvlášť neprojevil.

Právě odolnost vůči klimatickým změnám by nicméně měla mít logicky, minimálně na některých stanovištích, vyšší prioritu než původnost či nepůvodnost dřeviny na našem území. Je totiž zcela zřejmé, že snahy plošně zabránit expanzi nepůvodních druhů (a netýká se to zdaleka jen dřevin) nebudou s postupujícím oteplováním, pokud bude pokračovat, příliš úspěšné. Druhy, kterým budou nové podmínky vyhovovat více, se totiž dříve či později i v naší přírodě uplatní, bez ohledu na zásahy člověka. Ortodoxní snahy takovým procesům zabránit mohou naopak vést k vymírání, případně ztrátě kvality a odolnosti „echt“ tuzemských druhů. I to je ostatně důvodem, proč sledovat výsledky výzkumů a trendů, které ve struktuře lesů a organismů na ně vázaných probíhají.

I stromů, zejména pak jejich sazenic, se mohou týkat také nedávno publikované informace, zkoumané zatím při pěstování rostlin. Jde o technologii elektro agrikultury, kterou vyvinuli a dále zkoumají vědci z Washingtonské univerzity v St. Louis. Jejím základem je obejít proces fotosyntézy tak, aby rostliny mohly namísto světelné energie získávat energii přeměnou chemických látek, a tedy vlastně růst ve tmě. Jak přitom uvádí text na stránkách společnosti Biotrin, je takový proces i v současné přírodě běžný. „Při klíčení rostlina využívá zásobní látky v semínku k produkci energie potřebné k růstu. Jakmile však začne být rostlina schopná fotosyntézy, tento metabolismus se deaktivuje. Pomocí

nových metod šlechtění se nyní vědci pokoušejí tyto metabolické dráhy znovu aktivovat a zavést systém umožňující pěstování rostlin bez potřeby slunečního světla,“ konstatuje se v popisu myšlenky pěstovat rostliny bez potřeby světla.

Zmiňovaným vědcům se již podařilo vypěstovat rostliny schopné kombinovat metabolismus acetátu (vzniká elektrickým rozkladem oxidu uhličitého ve vodě) s fotosyntézou, což vedlo ke čtyřnásobnému zvýšení efektivity růstu oproti samotné fotosyntéze. Cílem je

ale vyšlechtit rostliny, které budou využívat acetát jako jediný zdroj energie. Rostliny (nebo sazenice) pěstované tímto způsobem by pak byly nezávislé na vnějších klimatických podmínkách a mohly by růst po celý rok, a to za výrazně nižší spotřeby energie. I když je třeba v tomto případě od pokusů k uvedení do reálné praxe daleko, ukazuje se i na tomto případě, jak důležité je i pro podnikatele v lesním hospodářství sledovat nové, často skutečně převratné výsledky vědy a výzkumu.

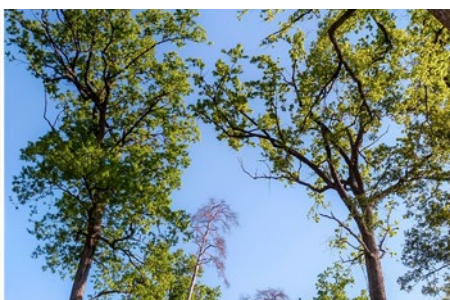
Redakce Agrobase

Dopady změn klimatu mění hospodaření v dubových lesích

Vývoj klimatu provázející častější výkyvy v rozložení srážek i zvyšování průměrných teplot vzduchu vede k oslabování odolnosti lesních dřevin a zhoršování zdravotního stavu lesních porostů až jejich rozpadu. Ve střední Evropě je tento vliv nejvíce patrný na vývoji kalamitní situace smrku ztepilého. Pokles vitality je však patrný i u řady dalších hospodářsky významných dřevin, jako jsou borovice lesní a duby (zejména dub zimní).

Vlevo – při vnášení dubů do porostů lze uplatnit i obnovu sítě, úspěšná misková síje na plochu připravenou štěpkováním a orbou; vpravo – zvýšené teploty a nepravidelnost srážek posledních let způsobují oslabení dřevin včetně dubů; pokles olistění a náchylnost k poškození biotickými činiteli narůstá s věkem porostů, archiv VÚLHM, VS Opočno

Dub (spolu letní i zimní) je druhou nejrozšířenější listnatou dřevinou České republiky, její redukovaná plocha dosahuje 7,4 % výměry lesů, což znamená cca 192 tis. ha. Představuje 6,8 % zásoby dříví, tj. 58,7 mil. m³.

Problematiku současného pěstování dubu zimního zpracovali vědci z VÚLHM, v. v. i., Výzkumné stanice Opočno, v certifikované metodice „Postupy hospodaření v porostech dubu zimního pro zmírnění nepříznivých dopadů klimatické změny“.

Při tvorbě směrnic hospodaření vědci zohlednili výsledky dlouhodobého výzkumu, publikované poznatky i výsledky šetření, která probíhala v rámci projektu podpořeného Grantovou službou Lesů ČR, s. p., s názvem „Diferenciace stanovišť a hospodaření v porostech borovice, dubu a buku pro zmírnění nepříznivých dopadů environmentální změny“, řešeného v letech 2019–2021.

Cílem metodiky je poskytnout rámcová doporučení pro pěstování dubu zimního v probíhajícím období změny klimatu, které provází zvýšená nepravidelnost v distribuci srážek a postupný nárůst průměrných teplot vzduchu. Metodika popisuje postupy směřující k optimálnímu využití potenciálu této dřeviny.

Postupy vědci zpracovali do formy rámcových směrnic hospodaření pro porostní typy DB

běžné kvality a DB kvalitní podsouborů cílových hospodářských souborů (PCHS), ve kterých se doporučuje zastoupení dubu zimního v cílové druhové skladbě minimálně 20 %.

Specifickým cílem metodiky je zvýšit předpoklad úspěšného dopěstování dubu zimního na těchto pro něj vhodných stanovištích. Metodika zároveň vymezuje stanovištní podmínky, v kterých není možné dub zimní nahradit dubem letním; na ostatních stanovištích je pak uplatnitelná pro oba tyto druhy.

Dub zimní je světlomilná dřevina, která dokáže růst v podmínkách snížené dostupnosti vláhy. Nároky dubu zimního na půdu jsou skrovné, vzrůst závisí spíše na množství přístupné vody než na živnosti půdy. Má vyšší odolnost vůči stresu suchem než ostatní domácí hospodářské dřeviny již od mládí.

Mezi důležité poznatky patří:

Zhoršování zdravotního stavu se týká zejména starších porostů (nad 60 let); u starších porostů je mírně lepší zdravotní stav ve směsích než v monokulturách; horší zdravotní stav měly porosty na slunných expozicích, zvláště na svazích s vyšším sklonem, zejména na kyselých stanovištích. Pařeziny jsou vůči suchu odolnější.

Menší rozvoj kořenů měly porosty dubu na bohatších stanovištích. Ve směsi dubu s borovicí i s bukem došlo ke zvýšení objemového

přírůstu a větší odolnosti dubu proti suchu, přestože kořeny dubu prorůstají do menších hloubek než v monokulturách.

Lepší zdravotní stav vykazovaly úrovnové strohy. U výchovných zásahů lze počítat pouze s krátkodobým efektem navýšení podkorunových srážek i zlepšení zdravotního stavu, tj. do opětovného obnovení korunového zápoje korun či rozvoje keřového patra.

Jedinci s ochmetem a epikormy mají vyšší defoliaci. Z hlediska napadení ochmetem jsou rizikové staré stejnorodé porosty v rovinnatých terénech nebo porosty na mírném svahu.

Vědci proto doporučují:

- Při obnovních zásazích přednostně odstraňovat jedince napadené ochmetem.
- U nárůstů o vysoké hustotě provádět čistku schematickým výběrem při horní výšce 1–2 m na 10 až 14 tis. jedinců na 1 ha.
- U kvalitních pařezin na sušších stanovištích tento tvar lesa (nízký les) ponechávat.

Uplatňování postupů, které metodika doporučuje, přispěje k optimalizaci využití, obnovy a výchovy porostů dubu zimního, a tím ke zvýšení bezpečnosti a částečně i kvality produkce při současném plnění dalších funkcí lesa. Zároveň se dá předpokládat pokles podílu nahodilých těžeb a dílčí zlepšení hodnotové produkce. To může vést k úsporám nákladů a následnému navýšení výnosů z lesa v řádu desítek tisíc korun na hektar těchto porostů.

Metodika „Postupy hospodaření v porostech dubu zimního pro zmírnění nepříznivých dopadů klimatické změny“ je ke stažení zde: www.vulhm.cz/files/uploads/2025/02/LP_5_2024.pdf

Autoři metodiky: Ing. Ondřej Špulák, Ph.D., doc. RNDr. Marian Slodičák, CSc., Ing. Jiří Novák, Ph.D., Ing. Jan Leugner, Ph.D.; VÚLHM, v. v. i., VS Opočno, e-mail: spulak@vulhmop.cz

Připravil Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i., e-mail: rezac@vulhm.cz

Dub červený produkuje v dospělosti více dřeva než dub zimní a dub letní

Od první poloviny 19. století se vlastníci lesů a lesníci snaží zvýšit produkci lesů a ekonomickou efektivnost. Proto začali využívat některé cizokrajné dřeviny. Předmětem jejich zájmu byla především rychlost růstu a objemová produkce. Později to byly i další lesnické nebo hospodářsky významné vlastnosti, zejména životaschopnost ve středoevropských podmínkách, jakost dřeva apod.

V současnosti se vzhledem k výrazně měnícím se klimatickým podmínkám klade důraz na odolnost ke stávajícímu podnebí a zdravotní stav. Jednou z introdukovaných dřevin, která má určitou schopnost odolávat probíhající změně klimatu v ČR, je dub červený. Tento druh dubu má kratší dobu obměny než naše domácí duby a produkuje poměrně cenné dřevo různého využití.

Dub červený (DBC) pochází z východní a střední části USA a částečně zasahuje i do jižní centrální části Kanady. Do Evropy se dostal kolem roku 1700. Jeho první využití bylo v zámeckých zahradách a parcích. Později se postupně rozšířil po celé západní a střední Evropě. Kolonizoval některé oblasti Belgie, Německa i Polska a v některých případech se stal invazním druhem.

V evropských lesích se vyskytuje především na okrajích lesních porostů, tam kde je dostupnost světla a tím i dostatek tvorby taninu ve dřevině, což jsou nejdůležitější podmínky pro přežití druhu a dlouhověkost.

V ČR zaujímala v roce 2010 plocha dubu červeného přibližně 6000 ha a celková zásoba byla 900 000 m³. V současnosti v českých lesích dub červený roste přibližně na ploše 6719 ha (0,25 % porostní plochy lesů) a jeho celková zásoba je 1 493 000 m³ (0,21 % celkové zásoby dřevní hmoty českých lesů).

Průměrný věk porostů s DBC je necelých 53 let. Největší zastoupení této dřeviny je v lesích na území hlavního města Prahy (3,12 %) a dále ve Středočeském regionu (0,75 %). V pražských lesích je také nejstarší průměrný věk (62 let), naopak nejmladší průměrný věk DBC je v Moravskoslezském regionu (46 let).

V ČR se problematice DBC a jeho uplatnění v lesích věnovala dosud velmi malá pozornost. Poznatky o produkčních vlastnostech

a určitém hodnocení kvalitativních veličin prakticky zcela v ČR chybí.

Proto pracovníci Útvaru biologie a šlechtění lesních dřevin VÚLHM, v. v. i., v letech 2013–2023 založili 34 trvalých zkušných ploch (dále jen TZP) s DBC. Ty vznikly v 11 přírodních lesních oblastech (PLO). Nejvíce ploch (9) se nachází v PLO 10 Středočeská pahorkatina. V regionu Střední Čechy se nachází zhruba třetina všech porostů s dubem červeným v ČR. Další nejpočetnější TZP pracovníci založili v PLO 17 Polabí, PLO 7 Brdská vrchovina a PLO 6 Západočeská vrchovina.

Vyhodnocením těchto TZP získali vědci poznatky o růstu porostů dubu červeného, které shrnuli a publikovali v článku Produkční schopnosti dubu červeného na různých stanovištích v českých lesích, který vyšel v časopise Zprávy lesnického výzkumu 4/2024.

Šetření vědců ukázalo, že při srovnání produkčních schopností dosahuje dub červený ve vyšším věku (kmenoviny) výrazně vyšších hodnot než domácí druhy dubů. (Kmenovina je poslední růstová fáze lesa, kdy porost dozrává a plně plodí; vymezena střední výčetní tloušťkou od 20 cm výše a věkem nad 50 let.) Zdravotní stav jedinců dubu červeného vědci vyhodnotili jako výborný. Na sledovaných plochách se vyskytuje přirozená obnova DBC, avšak často zmiňovaná schopnost agresivního živelného přirozeného zmlazení se zde výrazněji nepotvrdila.

Dub červený je v mladém věku dřevinou rychlého růstu, přičemž tvoří poměrně kvalitní kmeny. Má nižší nároky na půdu, na dobrých živných stanovištích reaguje rychlým růstem. Menší nároky na stanovištní podmínky umožňují širší využití např. na obtížněji zalesnitelných lokalitách. Koncepční výchovu je možné

Dospělý porost dubu červeného, střední Čechy, autor Jan Řezáč

usměrňovat kvalitu a zdravotní stav porostů na požadované úrovni až do mýtného věku, který by měl u této dřeviny dosáhnout alespoň 100 let. Od 5. věkové třídy je vhodné začít porosty s dubem červeným postupně rozvolňovat.

Dub červený má potenciál rozšířit dřevinnou skladbu našich lesů, protože dobře roste ve stávajících klimatických podmínkách a odolává klimatickým extrémům (nedostatek srážek, teplotní výkyvy). Výsledky také poukazují na to, že dub červený by mohl být určitou alternativou domácích dubů na srážkově chudých stanovištích, především v lokalitách, kde jsou dlouhodobě negativní zkušenosti s vyšší mortalitou a slabším růstem domácích druhů dubu. Biologické a produkční možnosti spolu s nižšími stanovištními nároky vytvářejí předpoklad jeho možného uplatnění v nižších lesních vegetačních stupních.

Názory na využití dubu červeného v našich lesích se velmi různí. Na jedné straně jsou

zde obavy z jeho invazivnosti a negativního vlivu na domácí bylinná společenstva, na druhé straně se prokázaly jeho meliorační účinky na chudých stanovištích, dobré produkční schopnosti a adaptační potenciál na klimatickou změnu. Hledání schůdného, zřejmě kompromisního řešení pro pěstování této dřeviny by mělo podle autorů vycházet z exaktně zjištěných poznatků. Proto je žádoucí pokračovat v řešení problematiky využití nepůvodních dřevin i nadále.

Článek Produkční schopnosti dubu červeného na různých stanovištích v českých lesích je ke stažení zde: doi.org/10.59269/ZLV/2024/4/745

Autoři článku: František Beran, Martin Fulín, Jaroslav Dostál, VÚLHM, v. v. i., e-mail: fulin@vulhm.cz

Připravil Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i. e-mail: rezac@vulhm.cz

Malý dub červený v oplocence, střední Čechy, autor Jan Řezáč

Má smysl vychovávat březové porosty?

Nejčastější dřevinou, která přirozeně obsazuje místa, jež vznikají po narušení smrkových porostů na většině stanovišť střední Evropy, je bříza bělokorá. Spontánně vzniklé porosty se vyznačují značnou variabilitou své porostní struktury, a tedy i produkce. Variabilita je dána jejich původem, stanovištěm, stavem porostu a průběhem počasí především během prvních fází obnovy. Struktura těchto porostů je jedním ze základních východisek jejich hospodářského využití a z toho plynoucí pěstební péče.

Bříza je typickou pionýrskou dřevinou s rychlým růstem v mládí, časnou kulminací výškového, tloušťkového i objemového přírůstu a krátkověkostí. Většinou po 50. roku věku břízy se v jejím dřevě začíná objevovat hniloba a v cca 80 letech již tato dřevina obvykle odumírá. Bříza má vysoké nároky na světlo, což se projevuje při vzniku březových porostů, které jsou obvykle stejnorodé a vykazují vysoké samoproředování.

Uvedené vlastnosti dělají břízu hospodářsky atraktivní především v určitých situacích a na vhodných stanovištích. Typickým příkladem jsou rozsáhlé kalamitní holiny; produkčně je bříza srovnatelná s ostatními dřevinami, především při kratším obmýtí a na půdách dobře zásobených vodou i živinami.

Na druhou stranu březové porosty propouštějí značné množství světla, což spolu s jejich příznivým vlivem na půdu, případně na mikroklima a vodní režim, dělá z této

dřeviny vyhledávaný druh pro tvorbu porostů přípravných. Kromě struktury porostu je východiskem dalšího směřování spontánně vzniklých porostů požadavek vlastníka, zadání společnosti a socioekonomická situace.

Podobně jako u přirozeně nebo uměle obnovených porostů je i v případě obhospodařování porostů vzniklých spontánně možné volit hospodářský způsob pasečný nebo výběrný. Za nadřazený klasifikační rámec hospodářských způsobů lze považovat intenzitu managementu. Problematice pěstování spontánně vzniklých březových porostů se ve svém společném výzkumu věnují vědci z VÚLHM, v. v. i., Výzkumné stanice Opočno, a Mendelovy univerzity v Brně.

Ve své poslední studii se na případu konkrétního spontánně vzniklého březového porostu zaměřili na navržení různých pěstebních modelů jeho dalšího směřování, a to na základě intenzity managementu a dle využitých hospodářských způsobů.

Výsledky posléze publikovali v článku Pěstební východiska a modely pro spontánně vzniklý březový porost – objekt Losí, který vyšel v časopise Zprávy lesnického výzkumu 4/2024.

Vědci si pro svůj výzkum vybrali porost s lokálním názvem Losí, který se nachází v PLO 16 – Českomoravská vrchovina. Porost má rozlohu přibližně 3,6 ha. Do výchozího šetření v létě 2022 (věk 22,5 roku) majitel v porostu neprovedl žádný pěstební zásah. Nyní zvažuje, jak s ním dále nakládat.

Dosažená výška břízy (21 m) naznačuje, že se jedná bonitně o jedno z nejlepších stanovišť. Celkově je možné stanoviště, která reprezentuje zájmový porost, považovat za vhodná pro (do) pěstování břízy. Ze stavu porostu je patrná vysoká naléhavost provedení výchovného zásahu.

Vědci pro daný porost zpracovali celkem 10 pěstebních modelů, lišících se v intenzitě managementu a ve využitých hospodářských způsobech. SWOT analýza zpracovaná pro tyto modely může sloužit jako východisko při rozhodování vlastníka o dalším směřování tohoto porostu. V závěru vědci provedli souhrnné hodnocení přístupů intenzit hospodaření.

0 – pasivní

Přednosti uplatnění pasivního přístupu jsou především v očekávaném nárůstu biodiverzity. Pro majitele (vlastníka) může být model zajímavý především z entusiasmů nebo při poskytnutí odpovídajících dotací. Vhodný může být tento přístup především pro vlastníky, kteří na lesním porostu a jeho hmotných užitcích nejsou bezprostředně závislí a dále pro velké vlastníky. Kromě zřeknutí se dřevoprodukční funkce je určitým rizikem nebezpečí vyplývající z pádů (vyvracení) odumírajících stromů.

1 – extenzivní

Extenzivní přístup se často pojí s farmářským pojetím lesa a bezprostředním využíváním produkční funkce anebo specifickými požadavky na les (hodnotová produkce). Přístup nabízí širokou škálu využití dřevoprodukční funkce porostu. Limitem jeho uplatnění je úspěšná následná spontánní (přirozená) obnova.

2 – standardní

Pro tuto intenzitu hospodaření se nabízí celá řada dílčích modelů a jejich variant lišících se v hospodářském způsobu a pěstebních postupech. Modely standardní intenzity se zakládají na plném, byť co do možného hospodářského cíle, diverzifikovaném využívání dřevní produkce a na převážně umělé (být na vždy celoplošné – viz výběrný model) následné obnově. Využití kombinovaného modelu v rámci této standardní intenzity eliminuje některé nedostatky vyhraněných modelů.

3 – intenzivní

Intenzivní přístup se výhradně zaměřuje na dřevoprodukční funkci, na stranu druhou

jeho dogmatické uplatnění (odmítnutí porostů přípravných dřevin) může vést k jejímu celkovému znehodnocení. Zásadní je zde umělá obnova s užším spektrem dřevin a s vysokou náročností následné péče.

4 – kombinovaný

Kombinovaný přístup umožňuje vyvažovat přednosti a nedostatky jednotlivých přístupů, a to ve smyslu optimalizace požadavků společnosti či vlastníka. Překotné změny v požadavcích na les však mohou uplatnění tohoto modelu devalvovat.

Článek Pěstební východiska a modely pro spontánně vzniklý březový porost – objekt Losí je ke stažení zde: doi.org/10.59269/ZLV/2024/4/746

Autoři článku: Antonín Martiník, Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, e-mail: antonin.martinik@mendelu.cz; Jiří Souček, VÚLHM, v. v. i., VS Opočno

Připravil Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i.
e-mail: rezac@vulhm.cz

PŘEHLED DOTACÍ 2025

Naši specialisté vám přináší nejzajímavější výběr dotací v oblasti zemědělství a potravinářství, které nás čekají v tomto roce.

Zajímá vás více informací? Ozvěte se nám!

Příjem žádostí od dubna

Investice do nezemědělských činností

Příjem žádostí 29. 4. 2025 - 20. 5. 2025

Dotace až 60 %

K čemu je dotace určena?

Diverzifikace podnikání do oblastí zpracovatelského průmyslu a maloobchodu jako agroturismus, zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv, výroba potravinářských výrobků, nápojů, textilií, papíru, zpracování dřeva, oblast stavebnictví, opravárenství apod.

Míra podpory

Dle velikosti podniku a místa realizace 25 – 60 %

Velikost projektu

Min. 200 tis. Kč, max. 10 mil. Kč způsobilých výdajů (ZV)

Mikro, malé, střední podniky

Příjem žádostí od dubna

Investice do lesnické infrastruktury

Stavební investice do skladů dříví

Příjem žádostí 29. 4. 2025 - 20. 5. 2025

Dotace až 50 %

K čemu je dotace určena?

Investice související s výstavbou nebo rekonstrukcí nových skladů dříví mimo les, vč. souvisejících staveb a rozvodů a nezbytně vyvolaných investic, projekční a průzkumné práce a inženýrská činnost během realizace projektu (max. 20 % ZV), nákup pozemku (max. 10 % ZV).

Míra podpory

50 %

Velikost projektu

Max. 8 mil. Kč způsobilých výdajů

Vlastníci lesa

**Osoby s právem vlastníka (pronájem/pacht)
Podnikatel v oblasti lesnictví a těžby dřeva**

Příjem žádostí od dubna

Investice do lesnické infrastruktury

Investice do lesních cest

Dotace až 80 %

Příjem žádostí 29. 4. 2025 - 20. 5. 2025

K čemu je dotace určena?

Investice související s výstavbou nebo rekonstrukcí nových lesních cest 1L a 2L, souvisejících objektů a vybavení, projekční a průzkumné práce a inženýrská činnost během realizace projektu (max. 20 % ZV), nákup pozemku (max. 10 % ZV).

Míra podpory

80 %

Velikost projektu

Max. 12 mil. Kč způsobilých výdajů

Vlastníci lesa

Osoby s právem vlastníka (pronájem/pacht)

Příjem žádostí od října*

Investice do zemědělských podniků

Očekávaný příjem žádostí v průběhu října 2025

Dotace až 60 %

K čemu je dotace určena?

Výstavba stájí a chovatelských zařízení, nákup speciálních strojů (včetně mobilních) pro zemědělskou výrobu, výstavba a rekonstrukce zemědělských, zahradnických a speciálních staveb, výstavba skladů krmiv a steliv a pořízení mobilních krmicích automatů, vybudování peletárny (pro vlastní spotřebu) a další.

Míra podpory

40 – 60 %

Velikost projektu

Max. 30 mil. Kč dotace

Mikro, malé a střední podniky

Příjem žádostí od října*

Zahájení činnosti mladého zemědělce

Očekávaný příjem žádostí v průběhu října 2025

Dotace až 2 mil. Kč

K čemu je dotace určena?

Zemědělské stavby a technologie pro živočišnou i rostlinnou výrobu, protikroupové a protidešťové systémy, pořízení mobilních strojů sloužících zemědělské prvovýrobě, nákup zemědělských nemovitostí vč. půdy, hospodářských zvířat a krmiv, sadby a osiva, hnojiv a prostředků na ochranu rostlin a další.

Míra podpory

1,5 mil. Kč dotace (až 2 mil. Kč po splnění podmínek)

Velikost projektu

není definována

**Fyzické osoby (ve věku 18 – 40 let vč.)
Mikro a malé podniky**

Příjem žádostí od října*

Investice do zpracování zemědělských produktů

Očekávaný příjem žádostí v průběhu října 2025

Dotace až 50 %

K čemu je dotace určena?

Pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, podpora skladování zásob, monitorování kvality produktů, výstavba a rekonstrukce budov, podpora uvádění vlastních výrobků na trh.

Míra podpory

až 50 %

Velikost projektu

Max. 30 mil. Kč způsobilých výdajů

**Mikro, malé, střední a velké podniky
Fyzické osoby (18 – 40 let vč.)**

TIP: I pro velké podniky

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?
 NAPIŠTE NA E-MAIL
dotace@grantex.cz

GRANTEX
 AGRO

Příjem žádostí od července

Fotovoltaické elektrárny od 10 kW do 5 MW - výzva RES+

Pro vlastní spotřebu

Dotace až 50 %

Příjem žádostí 1. 7. 2025 - 30. 1. 2026

K čemu je dotace určena?

Samostatné i sdružené projekty FVE s jedním či více předávacími místy do distribuční nebo přenosové soustavy, systémy bateriové akumulace vyrobené elektřiny a systémy výroby vodíku elektrolýzou vody.

Míra podpory

Dle speciálního výpočtu, max. 50 %

Podniky všech velikostí

TIP: I pro velké podniky

Vyhlášení výzvy ve 2. kvartálu 2025**

Fotovoltaické elektrárny nad 1 MWp - Výzva RES+

Pro vlastní spotřebu

Dotace až 50 %

Očekávané vyhlášení výzvy ve 2. kvartálu 2025

K čemu je dotace určena?

Samostatné i sdružené projekty FVE s jedním či více předávacími místy do distribuční nebo přenosové soustavy, systémy bateriové akumulace vyrobené elektřiny a systémy výroby vodíku elektrolýzou vody. Případné přebytky vyrobené elektřiny lze odprodávat.

Míra podpory

Dle speciálního výpočtu, max. 50 %

Podniky všech velikostí

TIP: I pro velké podniky

Příjem žádostí již otevřen

Bezúročný úvěr na fotovoltaiku s dotační složkou

Úvěr až 3 mil. Kč

Příjem žádostí 31. 7. 2024 - 31. 12. 2027

K čemu je dotace určena?

Pro samostatné projekty fotovoltaických elektráren s výkonem do 50 kWp na podnikatelských budovách či přístřešcích, což má přispět k většímu využití těchto staveb bez zástavby zemědělské půdy. V kombinaci se zvýhodněným úvěrem bude příjemci podpory poskytnuta dotační složka ve výši max. 30 % způsobilých výdajů na instalaci FVE a max 50 % způsobilých výdajů na instalaci akumulace energie.

Výše úvěru

500 tis. – 3 mil. Kč

Úroková sazba

0 % p.a.

Lhůta pro čerpání úvěru

Až 2 roky

Odklad splátek

Až 36 měsíců

Splatnost úvěru

Až 15 let

Dotační složka

30 % způsobilých výdajů na fotovoltaické elektrárny
 50 % způsobilých výdajů na akumulaci energie

Podniky všech velikostí
 Živnostníci a podnikatelé

TIP: I pro velké podniky

DOTACE PRO POTRAVINÁŘE

Kromě výše zmíněných výzev mohou zpracovatelé potravin v roce 2025 žádat také ve všech výzvách **OP TAK**. Jedná se především o dotace z oblasti výzkumu a vývoje, digitalizace nebo energetiky.

Dotaci tak můžete využít například při **rekonstrukci podnikatelských nemovitostí, inovování svých produktů, rozšiřování výroby** nebo **automatizaci výrobních** či **organizačních procesů, pořízení technologií a systémů pro optimalizaci spotřeby vody, eliminaci plýtvání vodou.**

Výzvy ZDE →

* Předpokládaný termín, pravidla výzvy očekáváme během léta ** Informace k výzvě jsme převzali z výzvy minulého roku.

www.grantexagro.cz

dotace@grantex.cz

Mléčná farma 2025 o životní pohodě zvířat a selském rozumu

Konference Mléčná farma roku 2025 je významná událost v chovu skotu, která se zaměřuje na inovace, nové technologie a úspěchy v této oblasti. Spolupořádá ji firma VVS Verměřovice, která se v průběhu 11 let stala hlavním pořadatelem. Letošní ročník se nesl zejména v duchu zaměření na welfare v chovech dojnic, potřeba zdůrazňování vysoké kvality našich chovů zejména k neodborné veřejnosti a v několika případech ať již jako výzva, nebo jako příslib zaznělo heslo „návrat k selskému rozumu“.

Na konferenci se konají přednášky od předních expertů, diskuse o aktuálních tématech a soutěž, kde se hodnotí výsledky chovu dvou hlavních mléčných plemen chovaných v ČR, holštýnského skotu a českého strakatého skotu (ČESTR). VVS, s.r.o., jako hlavní pořadatel stanovila současnou podobu hodnotících parametrů v soutěži – jedná se o 6 ukazatelů, které vypovídají o produkci, reprodukci a zdraví mléčné žlázy. Soutěže se mohou zúčastnit farmy, které mají alespoň 60 dojnic a jsou zařazeny do kontroly užitkovosti.

V kategorii ČESTR se zúčastnilo 328 farem. A za pardubický kraj se do finálové pětky probojovaly hned tři farmy. Za okres Ústí nad Orlicí se v kategorii ČESTR umístily na čele žebříčku dva podniky: PODCHLUMÍ a.s. na druhém místě a Podorlicko a.s. na pátém místě. Za okres Chrudim se na třetím místě umístil ZAS Horní Bradlo.

Cílem soutěže je také poukázat na vynikající kvalitu chovů mléčného skotu v ČR. Je třeba si uvědomit, že ČR patří ke světové špičce ve výrobě mléka a jeho kvalitě, s čímž přímo souvisí kvalita welfare (pohody zvířat) na farmách. „Jedná se o unikátní soutěž, ve které nejsou do poslední chvíle známí vítězové, na rozdíl od specializovaných chovatelských soutěží, což tuto soutěž činí zajímavější a napínavou až do slavnostního vyhlášení, které proběhlo v hotelu Jezerka na Seči minulý týden,“ upřesňuje pan Ing. Václav Brynda z firmy VVS Verměřovice, s.r.o. – hlavní pořadatel konference.

Welfare je rozhodující faktor úspěchu

Hned v první přednášce pan MVDr. Jochem Geurts z Nizozemska představil program CowSignals®, který učí farmáře, jak lépe porozumět potřebám svých zvířat a zlepšit jejich životní podmínky. Bezstresový chov

Mléčná farma roku se stala prestižní značkou a přehlídkou nejlepších.

všech věkových kategorií skotu zajišťuje vynikající zdraví dojnic a tím i výborné výsledky v produkci mléka. „Pro nás i ostatní spolupořadatele je welfare rozhodující faktor pro úspěch v produkci mléka a v neposlední řadě se jedná i o velmi aktuální téma vzhledem k medializaci,“ dodává k přednášce pan Ing. Václav Brynda, a tak vysvětluje, proč pana Jochemu vybrali jako hlavního přednášejícího na letošním ročníku. „Přednáška byla velice školní a mně osobně se líbila pohotovost

pana doktora, který se dokázal jednoduše vypořádat i se složitějšími a velmi praktickými dotazy účastníků," dodává.

Zemědělci nejsou ekologická katastrofa

V následující panelové diskusi 4 představitelů zemědělských podniků, kterou moderoval MVDr. Václav Osička, účastníci společně shrnuli příležitosti, slabé i silné stránky nejen v živočišné výrobě. Vyjádřili své obavy, které plynou z čím dál většího odtržení veřejnosti od reality jakékoliv výroby. Zemědělci nekonají ekologické zločiny, naopak jsou součástí přírody a krajiny a jako jedni z prvních si uvědomují důležitost ochrany životního prostředí a hospodaření v souladu s přírodou.

Následně zaznělo shrnutí aktuálního dění v zemědělské politice a několik povzbudivých slov od prezidenta Agrární komory ČR Jana Doležala. Ministr zemědělství Marek Výborný ocenil úsilí chovatelů mléčného skotu. Zdůraznil, že na ministerstvu nastavili antibyrokracie a představil balíček 35 opatření. Vyjádřil se k aktuální kauze týrání zvířat na několika mléčných farmách v ČR. Dle jeho slov se nejedná o systémový problém, ale o individuální pochybení jednotlivců. Zdůraznil, že týrání zvířat je neakceptovatelné. Odsoudil však formu, kterou spolek Zvířata nejíme a následně ČT použili.

Jan Doležal doplnil, že cílem uvedeného spolku není zlepšení v chovech, nýbrž jejich likvidace a úplná likvidace živočišné výroby, přičemž, že Agrární komora připravuje Etický kodex pro všechny chovatele. Na základě vznesených dotazů a debaty o způsobu kontrol Státní veterinární správy ministr navrhl uspořádat ihned v tomto týdnu kulatý stůl pro chovatelské organizace, nevládní zemědělské organizace společně s SVS a zástupci MZe.

Zvířata nejíme, ale pralesy kácíme...

Podle Václava Bryndy je potřeba dodat, že Česká republika patří v chovu mléčného skotu ke světové špičce, a pokud se můžeme opravdu něčím pochlubit, tak tím, jak se umíme postarat o dojnice a vlastně všechny věkové kategorie skotu v mléčné výrobě. Díky tomu umíme výborně využít jejich potenciál v produkci. Hlavním předpokladem je schopnost zajistit dobré životní podmínky pro zdraví, produkci a reprodukci. Poměrně dramaticky medializované případy týrání zvířat mají za cíl poškodit dobré jméno českých chovatelů. Vídeje jsou samozřejmě tendenčně sestříhaná a sesbíraná v průběhu asi dvou let na několika desítkách farem. Tak bylo zveřejněno několik skutečně příšerných případů, které museli způsobovat pouze psychicky narušení jedinci. Nicméně si bohužel musíme uvědomit, že lidé, kteří se takto chovají k sobě navzájem, ke zvířatům, svým domácím mazlíčkům, manželkám a dětem, mezi námi jsou a procento bude s největší pravděpodobností odpovídat i nálezu v této kauze.

Práce na tomto postu v živočišné výrobě nepatří k těm úplně top profesím, které si člověk vysní, když začíná chodit do školy nebo studovat střední školu a není to práce jednoduchá, je to práce velmi těžká, práce na směny a mnoha lidem nevyhovuje.

V uvedených případech se okamžitě zasáhlo a chovatelské svazy společně s veterinární správou sestavují opatření, která budou preventivního rázu, aby k tomuto nedocházelo. Shodli se, že je nutné systematicky pracovat s personálem. Nutná jsou pravidelná školení ošetřovatelů zvířat.

Závěrem tohoto zamyšlení je nutné říct, že skupina Zvířata nejíme se chová velice nestandardně, vlastně agresivně vůči lidem, kteří žijí konvenčně a s respektem, že člověk je všežravec. Konzumace mléka, mléčných výrobků a masa patří odedávna k lidské populaci. Náhradou za maso a mléko jsou rostlinné produkty, které zemědělci nevypěstovali v České republice, potažmo v Evropě, a dováží se zdaleka a nesou s sebou kácení deštných pralesů v Brazílii, kde jich zmizelo 90 milionů hektarů během posledních let.

Agresivita, s jakou v současnosti vystupují tyto skupiny, je extrémní a nepovede k ničemu dobrému a rozhodně ne k ochraně životního prostředí.

Závěrem

Konference Mléčná farma roku 2025 nejenže přinesla mnoho inspirativních poznatků a inovací, ale také se dotkla aktuálních kauz a výzev, kterým mléčný průmysl čelí. Diskuse o welfare dojnic a vysoké kvalitě českých chovů účastníci doplnili o aktuální témata, jako jsou medializované případy týrání zvířat a potřeba zlepšení podmínek na farmách.

Výzvou pro příští ročník bude nejen pokračovat v inovacích a zlepšování životních podmínek zvířat, ale také efektivně komunikovat s veřejností a zvyšovat povědomí o skutečné kvalitě českého mléčného průmyslu. Těšíme se na další ročník a věříme, že zas uvidíme úspěšné zástupce našeho kraje a okresu.

Ing. Martina Kosová, Ph.D., ředitelka Agrární komora okresu Ústí nad Orlicí Zemědělský svaz, územní organizace Ústí nad Orlicí, foto archiv pořadatele akce

Mléčná farma roku

Soutěž je určena chovatelům mléčného skotu v České republice, s počtem krav zapojených do KU nad 60 ks, kteří vyhodnocují níže uvedené ukazatele u všech svých dojnic za poslední období min. 11 měsíců kalendářního roku. Farmy budou soutěžit ve 2 kategoriích dle chovaných plemen (český strakatý a holštýnské), přičemž jako hlavní plemeno se považuje to s podílem krve nad 75 % dané stáje v kontrole užitkovosti.

Přísnější limity, vyšší odpovědnost zemědělce. Co přináší nová protierozní pravidla?

Od 1. července tohoto roku začnou platit úpravy standardu DZES 5 (Dobrý zemědělský a environmentální stav), který je součástí balíku pravidel SZP (Společné zemědělské politiky) EU. Jeho cílem je ochrana půdy před erozí, zabránění jejího odnosu a degradace a podpora udržitelného hospodaření.

Tato nová pravidla se velice rychle dotknou většiny zemědělců. Ti by nad nimi měli uvažovat nejspíše při zakládání letošních ozimů. I když změny vstoupí v platnost zanedlouho, ještě nedávno probíhaly diskuze nad konečným změnám. Co už je ale jasné, jsou povinnosti a zvýšené nároky, které úpravy DZES 5 přinesou zemědělcům.

Zemědělci ponесou větší odpovědnost za ochranu půdy, protože nebude stačit jen splnit administrativní požadavky, ale bude platit povinnost skutečně zabránit erozi. K tomu se váže i zvýšená kontrola a nahlašování erozních událostí obcemi a třetími stranami a také možnost udělení sankcí, pokud farmář neprokáže, že využil vhodná protierozní opatření a erozi způsobila vyšší moc. K příležitostem naopak patří využívání moderních technologií a postupů a jejich

dotační podpora. Jaká konkrétní nová pravidla zemědělce čekají a co mohou udělat pro to, aby se na ně co nejlépe adaptovali?

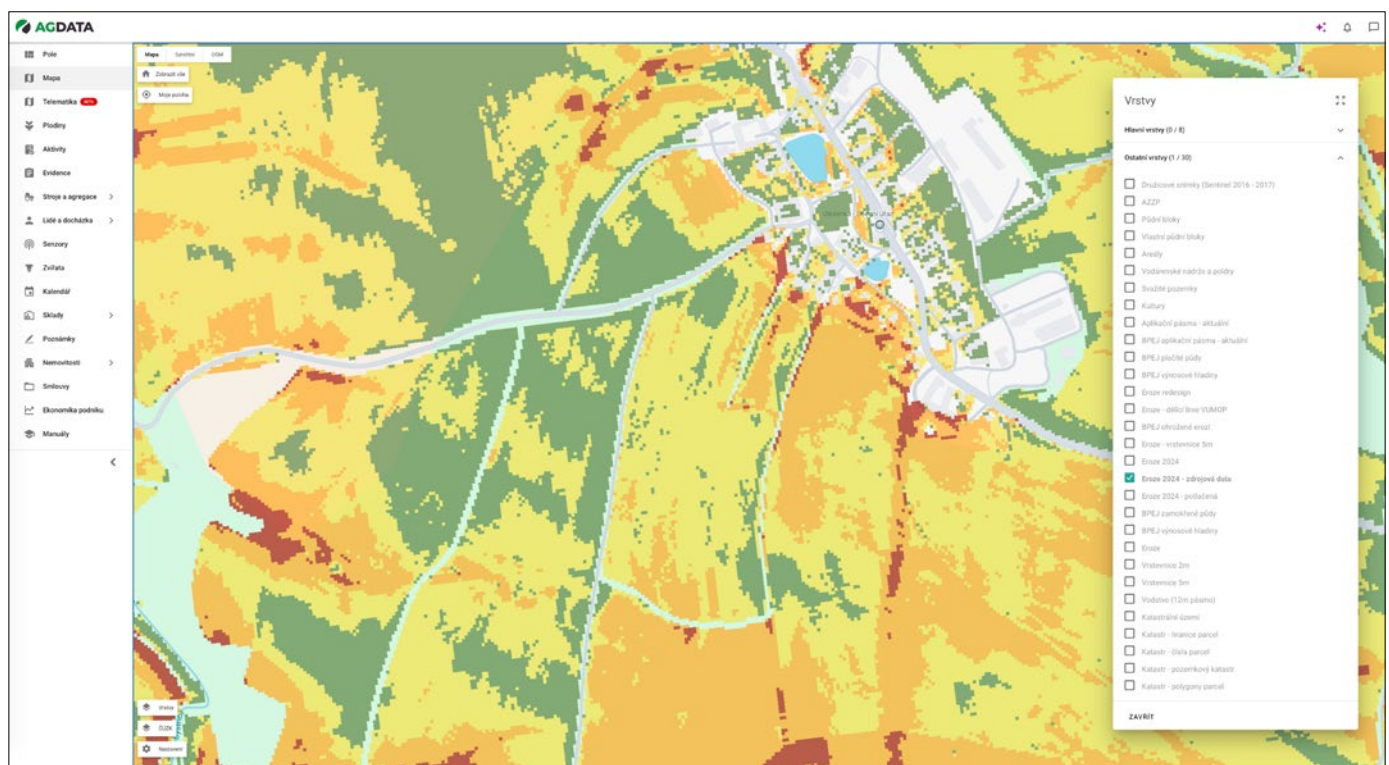
Rozšíření erozních oblastí a povinnost předcházet erozním událostem

Mezi změny, které zasáhnou nejvíce zemědělců v Česku, patří výrazné rozšíření SEO a MEO (silně a mírně erozně ohrožených oblastí). To bude mít za následek nejen větší počet pozemků, které budou spadat do regulace DZES 5, ale také to bude vyžadovat proaktivní přístup na MEO pozemcích. Na nich bude nově zavedená odpovědnost v podobě povinnosti zabránit erozi, nikoliv pouze doporučení.

„Záleží pouze na zemědělci, jaké z navrhovaných protierozních opatření zvolí a jestli na daném pozemku využije pásové střídání plodin, zatravnění meziřádků, zakládání

ochranných pásů atd. Ze strany zemědělců bude každopádně nutný proaktivní přístup, a nejen dodržování administrativního plnění pravidel,“ doplňuje Lukáš Musil z Agdata, spoluzakladatel největší české platformy pro precizní zemědělství a akreditovaný poradce Ministerstva zemědělství.

Pokud k erozní události dojde, bude se zkoumat, zda zemědělec učinil dostatečná protierozní opatření, aby jí předešel. Pokud se na jeho straně shledá nějaké závažné pochybení, může se potýkat s krácením či odejmutím dotace, nebo dokonce i penalizací ve formě pokuty. V případě události, kterou nemohl zemědělec ovlivnit (typicky extrémní přívalové deště ihned po založení porostu, silný vítr a další extrémní počasí), bude moci požádat o posouzení vyšší moci. Důležité je, že nově erozní událost může nahlásit jakýkoli subjekt

DZES 5	Původní stav	Nový stav od 1. 7. 2025
Povolená míra smyvu půdy	17 t/ha/rok	9 t/ha/rok
Silně erozní oblasti (SEO)	Malý počet regulovaných oblastí	Výrazné rozšíření
Mírně erozní oblasti (MEO)	Doporučená opatření	Povinnost zabránit erozi, volná volba opatření
Povinnost ochrany půdy	Jen pro SEO	Nově i pro MEO
Použití půdoochranných technologií	Často jen doporučení	Povinnost i dotační podpora moderních metod
Hlášení erozních událostí	Řešeno individuálně	Možnost nahlášení obcemi, větší monitoring
Posouzení vyšší moci	Méně jasně definované	Možnost odvolání v případě extrémních podmínek

Přehled opatření

- Pásové střídání plodin
- Bezorebné obdělávání (strip-till, no-till)
- Konturové obdělávání (ve směru vrstevnic)
- Půdoochranné plodiny (jetel, vojtěška, meziplodiny)
- Omezení širokořádkových plodin (speciální opatření nutná)
- Ochranné zatravněné pásy na okrajích polí
- Remízky, větrolamy
- Organická hmota a zelené hnojení
- Precizní zemědělství (GPS, variabilní dávkování)

nebo soukromá osoba, ale hlavní roli v tomto procesu budou hrát kontrolní orgány a obce. Nově tak pro MEO pozemky vzniká jasně daná odpovědnost a nastavují se přísnější pravidla i penalizace erozních událostí.

Přísnější limity pro smyv půdy a nové půdoochranné technologie

Změnou prošly také limity pro smyv půdy, které mají za cíl zlepšit ochranu půdy a minimalizovat ztráty ornice, a to hlavně v oblastech ohrožených erozí. Od 1. července se současný limit snižuje ze 17 tun na hektar za rok na 9 tun na hektar za rok. Zemědělci proto budou muset ještě pečlivěji volit vhodná protierozní opatření a plánovat osevňovací postupy. Toto snížení limitu smyvu půdy na téměř polovinu bude mít za následek i zvýšení požadavků na využívání půdoochranných technologií.

Jedná se např. o bezorebné technologie, pásové kultivace (střídání plodin v pásch s ochrannými pásy), půdoochranné plodiny (např. meziplodiny, podsevy, trvalé pokrývky půdy), konturové obdělávání (zpracování půdy podél vrstevnic) a další. „Některé tyto i další technologie mohou znamenat vyšší vstupní investice, ale v konečném důsledku přinesou lepší dlouhodobou udržitelnost půdy. A pro zemědělce i snazší plnění nových protierozních pravidel. Na pořízení moderních strojů mohou zemědělci využít dotace, které aktivně pomáhají plnit novou povinnost ochránit půdu před erozí,“ dodává Lukáš Musil z Agdata.

Pozor na povinná opatření pro SEO

S rozšířením SEO parcel přibude počet zemědělců, kteří budou muset nově dodržovat podmínky DZES 5 a podle nich povinně aplikovat jedno nebo kombinaci několika opatření, aby zabránili erozním událostem. A o jaká konkrétní opatření se jedná?

V rámci ochranných osevňovacích postupů a technologií to je pásové střídání plodin v pásch

širokých maximálně 24 metrů, přičemž ochranná plodina (např. tráva, jetel, meziplodina) střídá plodinu citlivou na erozi (např. kukuřice, brambory, řepa). Dále je to obdělávání půdy, což je použití bezorebného zpracování půdy pouze v úzkých pásch, kde se provádí setí. Další metodou je omezení hluboké orby a pěstování půdoochranných plodin, tedy použití plodin s hlubokým kořenovým systémem, které pomáhají zpevnit půdu.

Speciální podmínky pro pěstování mají širokořádkové plodiny, jako je řepa, brambory, kukuřice nebo slunečnice. Nelze je totiž pěstovat na SEO pozemcích bez některého z dodatečných opatření, kterými jsou: zakládání porostu do mulče, zatravněné pásy mezi řádky nebo sečení meziplodin na zimu, aby se zabránilo splachu půdy.

Důležité je také zmínit, že orba, setí a další zásahy musí probíhat ve směru vrstevnic (nikoli po spádnici svahu), aby se snížila rychlost povrchového odtoku a zabránilo splavování půdy dolů po svahu.

Kromě povinných opatření existuje i řada doporučených opatření, která mají prokazatelný účinek na zmírnění rizika eroze na SEO. Jedná se o zatravněné ochranné pásy na okrajích polí v SEO, zakládání remízků nebo ponechání rostlinných zbytků na povrchu půdy.

„Vhodnou cestou, jak snáze plnit nová opatření, je využít principy a metody precizního zemědělství, které celkově přistupuje k půdě šetrněji než klasické postupy. Zemědělcům pomáhá například satelitní monitoring, variabilní aplikace nebo plánování přejezdů strojů a plánování tras díky GPS modulům, což šetří nejen peníze a čas, ale přispívá i k ochraně před erozí,“ doplňuje Lukáš Musil z Agdata.

Co by měl zemědělec udělat, aby se na změny co nejlépe připravil?

Nová pravidla pro SEO i MEO od 1. 7. výrazně

zpřísní stávající odpovědnost a budou vyžadovat proaktivní přístup k ochraně půdy proti erozi. Zemědělci budou muset být připraveni své hospodaření na těchto pozemcích upravit, zejména pokud pěstují širokořádkové plodiny na svazích. Na druhou stranu, pokud farmář splní požadavky, může získat podporu na aplikovaná protierozní opatření z fondů SZIF a dalších dotačních programů.

I když je nových pravidel přehršel, je vhodné se na změny připravovat postupně. V první řadě si ověřit, jestli pozemek spadá do některé z erozních kategorií. Je možné to zjistit ve veřejném registru LPIS nebo v systému Agdata, který tyto informace zobrazuje. Pozemky jsou klasifikovány do několika kategorií: SEO (silně erozně ohrožená půda), MEO-VR (mírně erozně ohrožená půda s vysokým rizikem), MEO-NR (mírně erozně ohrožená půda s nízkým rizikem) a NEO (erozně neohrožená půda).

Podle výsledku je pak možné začít zvažovat vhodná protierozní opatření, která nejlépe pomohou jednotlivým parcelám. Neměla by se opomenout ani možnost využít dotace na moderní půdoochranné technologie a je vhodné sledovat vývoj požadavků a školení k DZES 5.

Pokud je pro vás změň nových pravidel nepřehledná, využijte služeb poradenského centra Agdata, certifikovaného v certifikačním schématu Advigreen, kde poradí nejen s DZES 5 a erozními událostmi, ale prakticky se všemi aspekty provozu zemědělského podniku, včetně péče o půdu, snížením nákladů a zvýšením zisků, ekologickým zemědělstvím, legislativou a dotacemi, precizním zemědělstvím a moderními technologiemi, rostlinnou výrobou a spoustou dalšího. Výhodou je, že na poradenství je možné žádat dotaci až ve výši 50 000 Kč na kalendářní rok.

Redakce Agrobaze

Hnůj nad zlato

Evropská unie chce nahradit část dovážených hnojiv z Ruska efektivnějším využitím místních statkových hnojiv. Zázračný přípravek má název RENURE, což je zkratka pro zpětné využití dusíku z chlévské mrvy a hnoje. Mohlo by to snížit náklady na hnojiva bezmála o 5%.

Když se řekne hnůj, vyvolává to ve většině lidí nelibé pocity. A tak není divu, že jím nespokojení zemědělci při svých protestech s politikou EU zasypávají prostranství před sídlem Evropské komise v Bruselu. Ale zdá se, že časy se mění a Unie nejenže hodlá vzít hnůj na milost, ale dokonce v něm vidí nástroj, jak udělat zemědělství ekologičtější. A nejen to. Hnůj by se měl stát také politickým příspěvkem v boji proti dovozům umělých hnojiv z Ruska.

Jako všechno, tak i nynější diskuse okolo hnoje má širší souvislosti, a proto je postupně proberme jednu po druhé. Začněme oteplováním naší planety, což se přičítá skleníkovým plynům. Odborníci prý spočítali, že okolo 10% exhalací skleníkových plynů produkovaných v EU připadá na zemědělství. Je to především metan, uvolňovaný při říhání a s prominutím i psoukání skotu. Dodejme, že za skleníkové plyny se považují také oxidy dusíku, které se do prostředí uvolňují ze statkových i umělých hnojiv.

Skot v neoblíbě

Nebohé krávy sice nemohou za vedlejší produkty svého metabolismu, doplácují však na to redukcí chovů. Početní stavy skotu se snižují o 1% ročně, jak uvedl eurokomisař pro zemědělství a výživu Christophe Hansen na tiskové konferenci koncem letošního února.

Bývalá irská vláda uvažovala o hromadném vybíjení skotu, v Dánsku zavedli zdanění živočišné výroby. Nedostí na tom, Brusel také omezil využívání statkových hnojiv, která lze vyvážet na pole, což má zamezit úniku dusíku do vodních zdrojů. V jiné zemi s intenzívní živočišnou výrobou, v Nizozemsku, farmáře přinutili snížit využívání hnoje rozhodnutím soudu.

V této souvislosti čtenář jistě dovolí krátkou vsuvku. Kdo by si před nějakými padesáti nebo čtyřiceti roky pomyslel, že se v 21. století bude trestat za produkci hnoje. Někdejší čeští studenti agronomie se v přednáškách

půdoznalství učili, že dobře vyzrálý hnůj pomáhá vytvářet v půdě potřebnou drobtovou strukturu, která zabraňuje zhutňování podorniči. Zhutnělá půda narušuje vodní režim a snižuje biologickou činnost edafonu – tak nám to kdysi vtlukali do hlavy na Agronomické fakultě Vysoké školy zemědělské v Praze.

Ne tak dávné návrhy na vybíjení skotu a nucený výkup farem vyprovokoval demonstrace, během kterých zemědělci z různých států Unie opakovaně na problém upozorňovali vyléváním močůvky a hnojuvky před administrativními budovami EU v Bruselu. Svůj díl nevoňavé hmoty inkasovali i dohlížející policisté.

Exhalace příliš neklesají

Připomeňme unijní požadavek, že se v roce 2030 mají exhalace skleníkových plynů v zemědělství snížit o 40% ve srovnání s rokem 2005, aby se dosáhlo cílových ukazatelů EU. Evropská agentura pro životní prostředí však

odhaduje, že exhalace klesnou pouze o 7%. V některých zemích, konkrétně v Irsku či Bulharsku, budou exhalace dokonce ještě vyšší, než tomu bylo v roce 2005.

Shodou okolností začaly farmářské nepokoje v EU v roce 2022, kdy Rusko zahájilo svou invazi na Ukrajinu. Následné ekonomické sankce vůči Kremlu vedly k prudkému omezení dovozu ruského zemního plynu, a to se projevilo nárůstem ceny této komodity v Evropě. Připomeňme, že zemní plyn je výchozí surovinou pro výrobu amoniaku, což je zase surovina nezbytná k výrobě umělých hnojiv. Ruku v ruce se zvyšováním ceny elektrické energie to vedlo ke zdražení hnojiv a v některých případech také k ukončení provozu různých výrobců umělého hnojiva v zemích EU. Jen v roce 2023 se cena hnojiv meziročně zvýšila na 150%.

Unie sice zavedla sankce na dovoz zemního plynu, zřejmě je však „zapomněla“ uvalit také na hnojiva z Ruska. A obchody se rozhybaly. Rusko v současnosti ovládlo 30 % trhu hnojiv dovážených do EU, zatímco před začátkem invaze na Ukrajinu to bylo 17 %. Uvedl to britský list Financial Times. Deník připomněl, že dalšími významnými vývozci umělých hnojiv do EU jsou Maroko a Egypt.

Dovoz za bezmála dvě miliardy

Podle údajů Eurostatu nakoupili v roce 2024 unijní farmáři v Rusku 5,7 milionů tun hnojiv za celkovou sumu 1,9 miliard euro. Jinak řečeno, místo zemního plynu se dovážejí hnojiva, k jejichž výrobě se použil sankcionovaný plyn. Unie tak řeší dilema. Na jedné straně nechce, aby Rusko financovalo válku na Ukrajině také za peníze z vývozu hnojiv, na druhé straně má obavy z dalšího zdražování potravin. Evropská komise proto navrhuje zavést clo na dovoz hnojiv z Ruska a také z Běloruska. Během následujících tří let by navrhované clo mělo postupně vzrůst o 6,5 %.

Dovezená hnojiva za bezmála dvě miliardy euro vypadá jako impozantní suma. Na druhé straně je to kapka v moři v porovnání s celkovou produkcí potravin v EU. V Unii se ročně vyrobí 138 milionů tun zemědělských produktů v hodnotě 530 miliard euro. K této produkci je kromě jiného zapotřebí 10,3 milionů tun dusíku, 1,2 milionu tun fosforu a 3 miliony tun draslíku, jak uvedli autoři studie s názvem „Ekonomický potenciál pro získávání živin z hnoje v EU“. Studii letos zveřejnilo odborné mezinárodní vydavatelství Elsevier.

Ve zmíněné studii se nizozemští a belgičtí vědci zabývali možností, jak alespoň zčásti nahradit umělá hnojiva přípravkem RENURE. Název je zkratkou z anglického složeného výrazu REcovered Nitrogen from manURE (RENURE), což by se do češtiny nejspíš dalo přeložit jako zpětné využití dusíku mineralizací chlévské mrvy či hnoje.

Pokles živočišné výroby dopadá také na snížení možností přirozeného hnojení.

Nižší náklady, méně exhalací

V podstatě jde o zpracování biologického odpadu a podestýlky ze stájí na amoniak a pevný substrát. Technologii vědci ověřovali v šesti státech EU v regionech s intenzivním chovem skotu, konkrétně v Nizozemsku, Belgii, Francii, Itálii, Španělsku a Německu. Autoři studie uvedli, že RENURE snižuje náklady na umělá hnojiva o 4,8 %. Kromě ekonomického přínosu má i kladný environmentální dopad, jelikož v daném regionu snižuje exhalace skleníkových plynů o 6 %.

RENURE si v praxi ověřil například nizozemský farmář van Poppen, který provozuje mléčnou farmu se 180 dojnicemi a hospodáří na 75 hektarech půdy. Instruktážní video lze vidět na YouTube pod hlavičkou COPA-COGECA, což je organizace sdružující farmáře a zemědělská družstva v EU s centrálou v Bruselu. Van Poppen dává nahlédnout do svého kravína, kde tři robotické shrnovače sbírají z podlahy výkaly, moč a zbytky podestýlky. Náklad pak putuje do nedalekého sila, kde se z biologického odpadu vyrábí amoniak a pevný substrát. Škoda jen, že z videa není patrné, jaké byly vstupní náklady na pořízení technologie a kolik stojí energie nutná k celému procesu.

Eurokomisař pro zemědělství a výživu Christophe Hansen dává RENURE zelenou. Podle něj to sníží závislost na dovozu hnojiv. Efekt spatřuje i v tom, že živočišná výroba bude více využívat vlastní místní zdroje. Očekává,

že Evropská komise (také pod silným tlakem nizozemské vlády) RENURE schválí jako uznávaný nástroj ke snížení zátěže dusíkem v životním prostředí. Má to ale háček. Musela by se změnit nitrátová směrnice, která omezuje použití dusíku z organických zdrojů.

Jessika Roswallová, eurokomisařka pro životní prostředí, vodohospodářskou odolnost a konkurenceschopné oběhové hospodářství, je nalaďená vstřícně. Pro Financial Times uvedla, že pracuje s členskými státy na dosažení většiny k vybilancovanému využití RENURE.

Představitelé „zelených“ organizací nadšení nesdílejí. Například Světový fond na ochranu přírody se nechal slyšet, že se tím nesníží používání hnojiv ani pesticidů, které zhoršují kvalitu vody.

Alice Olbrichová

O svaté Balbíně je už po zimě

Podle lidové pranostiky, která se váže k 31. březnu, by s koncem března měl přijít i konec zimy. Uvidíme, jestli se tato pranostika letos naplní. Abyste si vyhlížení jara zpříjemnili, můžete si kdykoliv v březnu upéct králíka coby dietnější maso, nebo třeba výbornou bábovku s ořechy. Ať se vám pečení vydaří.

PEČENÝ KRÁLÍK

SUROVINY

- stehna a hřbet z jedno králíka
- 100 g slaniny vcelku
- 1 velká cibule
- kmín
- sůl

POSTUP

Studenou vodou opláchnutá stehna a hřbet z králíka osušíme, prošpikujeme klínky slaniny, osolíme, vydatně posypeme kmínem a vložíme do pekáče. Obložíme zbylými klínky slaniny a na měsíčky nakrájenou cibulí. Podlijeme studenou vodou, zakryjeme poklicí a v troubě předehřáté na 195 °C pečeme doměkka. V průběhu pečení podle potřeby podléváme a přeléváme výpekem. Ke konci pečení poklici odstraníme a dopečeme dozlatova. Porce pečeného králíka podáváme s dušeným hlávkovým zelím a bramborovými knedlíky.

DUŠENÉ HLÁVKOVÉ ZELÍ

SUROVINY

- menší hlávka bílého zelí
- 1 velké jablko
- 1 malá šalotka
- 2 lžice sádla
- lžice hladké mouky
- 2 lžice octa
- lžička kmínu
- cukr
- sůl

POSTUP

Zelí rozdělíme na čtvrtiny, odstraníme košťál a nakrájíme na dlouhé nudličky. Dáme do velkého hrnce, osolíme, posypeme kmínem, zalijeme malým množstvím vody a uvaříme do poloměkka; 2/3 vody slijeme. Mezitím si z rozpuštěného sádla, nadrobno nakrájené šalotky a mouky připravíme světlou jíšku. K uvařenému zelí přidáme jíšku, najemno nastrouhané oloupané jablko a ocet, promícháme a krátce povaříme doměkka. Dochutíme cukrem a solí.

BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY S PEČIVEM

SUROVINY

- 600 g vařených brambor
- 150 g polohrubé mouky
- 1 rohlík nebo houska
- 2 lžice bramborového škrobu
- 2 malá vejce
- lžice octa
- sůl

POSTUP

Pečivo nakrájíme na malé kostičky a necháme oschnout. Vychladlé brambory oloupeme a najemno nastrouháme do mísy. Osolíme, zasypeme moukou a škrobem, přidáme nakrájené pečivo a ocet, rozklepneme vejce a vypracujeme tužší těsto. Z něj na pracovní ploše posypané moukou vyválíme šišky o průměru 5 cm, najednou je vložíme do vroucí osolené vody, vařečkou opatrně nadzvedneme, aby se nepřilepily ke dnu, a za mírného varu vaříme asi 25 minut; během vaření několikrát vařečkou opatrně otočíme. Uvařené knedlíky vyjmeme, krátce je necháme vypářit a poté je nožem nebo nítí krájíme na stejné silné plátky.

MOKA BÁBOVKA S OŘECHY

SUROVINY

- 350g polohrubé mouky
- 180g krupicového cukru
- 180ml slunečnicového oleje
- 100ml plnotučného mléka
- 150g zakysané smetany
- 80g vlašských ořechů
- 4 vejce
- 2 lžíce rumu
- vrchovatá lžíce rozpustné kávy
- sáček prášku do pečiva
- lžička vanilkové pasty
- špetka soli

Na dokončení

- čokoládová poleva
- vlašské ořechy

POSTUP

Nejdříve v malé misce metličkou prošleháme zakysanou smetanu s rozpustnou kávou. Pak ve velké míse vyšleháme vejce s cukrem, vanilkovou pastou a špetkou soli do husté pěny. Poté postupně zašleháme olej, ochucenou zakysanou smetanu a mléko a vmícháme prosátou směs mouky a prášku do pečiva. Nakonec vmícháme nahrubo posekané ořechy. Těsto vlijeme do formy na bábovku vymazané máslem a vysypané strouhankou. V troubě předehřáté na 175 °C pečeme asi 50 minut, propečenost kontrolujeme špejlí. Upečenou bábovku necháme ve formě krátce zchladnout. Pak ji vyklopíme na mřížku a necháme zcela vychladnout. Vychladlou bábovku zdobíme čokoládovou polevou a nahrubo posekanými ořechy.

Recepty, kuchařská úprava a foto Dalibor Pačes

AGRObase ZPRAVODAJ

Zpravodaj AGRObase vydává: Agrární komora ČR, Blanická 3, 779 00 Olomouc. Úřad AK ČR Praha: Počernická 272/96, 108 00 Praha 10 – Malešice. IČ: 47674868, DIČ CZ47674768. tel.: 296 411 180, e-mail: sekretariat@akcr.cz. Zástupci AK ČR: Ing. Jan Doležal, prezident; Ing. Jiří Mílek, viceprezident a předseda Sněmovny všeobecné, Ing. Martin Ludvík, viceprezident a předseda Sněmovny

společenství. Grafický design: Tomáš Neubauer. Uzávěrka čísla: 24. března 2025. NEPRODEJNÉ. Příští číslo vyjde: 24. dubna 2025.

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském. Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: paha@soud.cz